

జాబులు

ఖద్దరు కొనువారికి హెచ్చరిక

మా విక్రయశాలల సందర్భాన ఆపకాగల మారఫలము నుండియు దొంగఖద్దరు, ప్రమాణపత్రముకందని ఖద్దరు, కొంద రువర్తనలు ఆచ్యుటపట్ట అమ్ముచున్నారని జాబులు వచ్చుచు న్నవి. కాన జనులకు తెలియజేయుటకై నెల్లూరుజిల్లాలో అఖిలభారత చరకాసంఘమువారిచే ప్రమాణపత్రమును గాంచిన సంస్థలపైర్ల నిర్దేశించుచున్నాము.

1. నెల్లూరు విక్రయశాల, బ్రంకుగోడ్డు, నెల్లూరు.
2. చింతలపాడు, చింతలపాడు.
3. బొమ్మలపాడు ఖద్దరుబొమ్మలపాడు, నెల్లూరు.
4. గాంధీకాలనీ ఆఫీస్ ప్రాంతం, కావలి.
5. ఆచారాసంఘము విక్రయశాల, కందుకూరు.
6. చరకాసంఘము విక్రయశాల, కనిగిరి.

ఒరుగంటి వెంకటేశ్వర్లు,

అఖిలభారత చరకాసంఘ (ఆంధ్రకాళ) విక్రయశాల నెల్లూరు.

కపిలేశ్వరపురం

తూర్పు గోదావరిజిల్లా, రామచంద్రపురం తాలూకా కపిలేశ్వరపురం గ్రామ పుస్తక భాండాగార మందరమునందు 14-8-30 తేదీ సాయంత్రం 4 గంటలు లగాయతు 6 గంటలు వరకు, సహకారవాడులపట్ల, మహారాజశ్రీ బులుసు రామయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుపుదముగా జరుపబడినది. ఈ గ్రామమునుండియు, పరిసర గ్రామములనుండియు సుమారు 200 సభికులు హాజరయ్యిరి. మిి రాత్రి కపిలేశ్వరపురం జమీందారుగారున్నా. ఆలమారు డివిజను డిప్యూటీ సెక్రటరీలు దారు వారున్నా, ఆలమారు, పామర్ర రేంజీ రెవిన్యూ యన సెక్రటరీగారున్నా యీసభకు యేతెంచిరి బలును రామస్వామి గారు రాజభక్తిని ప్రబోధించుచు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములన గలిగిన లాభములను గురించి గంభీరపద్యమును నిచ్చిరి. అనన రాల రామస్వామిగారు, పాణిగిపల్లి రామచంద్రరావుగారు, ఉప్పుపన్ను మొదలయిన కరపత్రములను చదివి, కాసనో ల్లంఘనములన గలిగిడి పద్యములను తెలియచెప్పిరి. పిమ్మట వందనములతో సభ ముగిసినది.

జి. వెం. సుబ్బారావు.

కీ. కే. వైద్యపండిత వనంతపురం లోకరాజు మునెయ్యగారు

వీరు యీనెల 8వ తేది రాత్రి జమ్మలమడుగునందు మరణించిరిని తెలుపుట చాలా విచారపడుచున్నాను. వీరు మరణించునప్పటికి 85 సంవత్సరములు నిండియున్నది. వీరు వసంతపురమును గ్రామమున జన్మించిరి. ఈ గ్రామము బనగాని పల్లె ప్రేటునందున్నది. వీరు తమ 12 వ యేటనుండి సరస్వతిని గొలుచుచు దేవీ ఉపాసకులైరి. సరస్వతీకి రసలు భక్తజన మనోరంజనీ కీర్తనలని భక్తిగర్భితములగు పాటలను గొన్నిటిని రచించెను. వీరు తమ 16వ యేట వైద్యపండితులను విశేష ఆనుభవశాలురు నగు శేషపండితులవద్ద లక్షణసమన్వితముగా వైద్యవిద్య నభ్యసించిరి. వీరు తమ వైద్యపాండిత్యమున ప్రాప్తులారి వర్తకశిఖానులు గృహములకు రాజవైద్యులుగా నుండి చెక్కకిర్తిని గణించిరి. ఆచార గోపాలమునకు వైతము గౌరవాదరణములగలిగి వీరి నామమును కొని యాడు చుండిరి. వీరు 50 సం. ర ము లు గా సంపాదించిన వైద్యాభివమున లోకహితార్థమై మృదుమధు రక్తైలి పద్యరూపమున మూడు గ్రంథములను రచించిరి. అందు అనుభవ చికిత్సావర్ణము అను గ్రంథము ఘమారు మూడువందల పేజీలకులిగి 18 వందలకు మించిన ముక్తాఫలము లవంటి బోధనాగ్రంథములను గలిగియున్నది. ఇవి అన్నియు వీరు స్వయముగా వాడి చూచినవియు వీరి మూడుతరములనుండి అనుభవములనుండిన పెక్కింటినిగూర్చి రస, కల్పలి, సింహు రములు, భస్మములు, లేప్యములు, మాత్రలు సర్వావధములను సర్వాంగములందుగ మార్చియున్నాడు. అనేకులు పద్యరూప మున వయ్యగ్రంథముల రచించిరి. గాని బాలరకు సహిత ము తేటతెల్లమును తెలుగున మూలికలను మ్రోడికరించి రసము చెడకుండ అర్థము లోపించుకుండ ఛందస్సును అనుసరించినవారు లేరు.

విష ప్రతివిషమంజరియను గ్రంథమున ప్రతిమూలికల వికారములకు విరుగుడులను చక్కని గీతపద్యములచే 860 పద్య ములకు 82 పేజీలు గల గ్రంథమును వ్రాసిరి. వాడిన పక్షత్రమ లయను నీవాడి గ్రంథమును తమ యనుభవములలో వాడి పరీక్షా క్రమమును చక్కని పద్యరూపమున 28 పద్యములుగా వివరిం చిరి.

వీరు వ్రాసిన గ్రంథములకు ప్రకటించి వీరిని ధన్యులుగా జేసిన, జి. రంగరావు అండు బ్రదర్స్ ప్రాప్రైటర్స్ బాక

ముద్రాక్షరశాల, ప్రొద్దుటూరు. వీరు కడు పెండ్లియులు. వీరి మరణమున దత్తపండులము కౌశ వైద్యశిఖానుణిని గోలుపా యినది. పరాత్పరుడు వీరియాత్మకు శాంతి గొల్పుగాక.

వ. రామచంద్రయ్య.

వేళంగి:-(తూర్పుగోదావరి)

కాకినాడ తాలూకా వేళంగి గ్రామములో 18 వ తేదీ ని శ్రీమతి పెద్దాడ కామేశ్వరమ్మగారు వి.వి.శ్రీమతి బులుసు భద్రమ్మగారు, శ్రీమతి పి. వేంకటరమణమ్మగారు, శ్రీ నందూరి కృష్ణమాచార్యులుగారు, శ్రీ వీరభద్రయ్యగారు, శ్రీ బాలకవి కె. బి. రత్నం గారు (కాకినాడ విద్యాలయ విద్యార్థి) మున్నగువారచేయు విచ్చేరి. శ్రీ శైలరాకనోట చేరుటకష్ట పాస్యమగుటచే మువ్వురు పంపుగ గృహముల కేగి బోధనల గావించిరి. శ్రీ శైలరు వీరి వాక్యనింది, యెదుర్కొని సగౌ రముగా దీపికానిచ్చిరి.

పిమ్మట వక్త శైలరును లఘుఫలహారముల స్వీకరించి 4 ఘం. మొదలు 6 ఘం. నితరుల బహిరంగ సభ శ్రీ. వి. ఎస్. రాజాగారి యధ్యక్షతతో గావించిరి. సభకు సుమారు 500 మంది విచ్చేసిరి. ప్రారానంతరము శ్రీ వీరభద్రయ్యగారు రుప న్యసించిరి. ఖద్దరునే కట్టినతెనెరియు ముత్తుపదార్థముల నంటకు డయి జెప్పి తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి. పిమ్మట శ్రీ వేంకటరమణమ్మగారు వేళంగి శ్రీ శైలరు బలికన యలకుణ నాక్యముల జెప్పి వానికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అనంతరము శ్రీ కామేశ్వరమ్మగారు చలువని నియసము లుపన్యసించిరి. మహా నీయులారా మిహాననేకులు ఖద్దరు కట్టుకొనకుండుటచే మిమ్ము జూచుట వాకు కష్టముగా నున్నది. ఖద్దరే ప్యరాజ్యగమ సాధ ప్రథమ సోపానము కాన శ్రీ శైలరుమెల్లరు దీనిని ధరింపుడు. విదేశసత్తువుల బహిష్కరింపుడు. మనద్రవ్య మొకట కీయకుడు. కల్లసారాయి నంటకుడు. మీ గ్రామములగిరి యీత, తాటి మున్నగు వృక్షముల స్వల్పద్రవ్యాపేక్ష గీయుట కీయకుడు. దేశ డేమున కనేకులు జైలులో నున్నాడు. స్థిరలో ప్యరాజ్యము వచ్చును. పిమ్మట రత్నంగారు ప్యరాజ్యమునుట అర్థమచెప్పి తకిరి. చాలామ మున్నగువాని యుపయోగమును వివరించిరి. ఉత్తరహిందుస్తాన వృత్తాంతము లనేకముల జెప్పి సభ్యులను ఖద్దరు కట్టనతెనెరియు ప్రారంభం గణించునదనియు హెచ్చ రించిరి. పిమ్మట నొక పద్యమును చెప్పి యర్థ మును వివరించిరి.

అనంతరము వక్త శైలరు 'రైలుస్టేషను' నికకును సుమారు 500 ప్రజలును సాగనంపి జనుజనుద్యులుతో బండినెక్కిం చిరి. ఇంతలో నొక బాలుడు (7 సం. వాడు) కామేశ్వ రమ్మగారిని "అమ్మా! విదేశములహిష్కరణ మునిరి. మీ తల లలోని పిక్కుయెక్కడిది?" అమెయు వానిబుడికి సంకెంపించి అది 'బర్మా' లోచేయబడినదనట మనవస్తువేయనియు, బర్మాను వేరుచేయలేదనియు జెప్పి యాబాలుని కాంతింపజే సెను. ప్రజలు వీరి కాశీరవనముల బల్కి యింటికేగిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

గోసంరక్షణ

గోవు మిక్కిలి పవిత్రమైన జంతువు అనియు దానిని పూజింపవలయుననియు హిందూశాస్త్రములెల్ల నొక్కి చెప్పు చున్నవి. ఆమెరికా మున్నగు దేశములలో దొరలుకూడ గోవు లను పోషించి వెన్న హిందూదేశమునకు దిగుతు చిచ్చుచు న్నారు. మతభర్తయుచే దానిని పూజించుట యటుండగా దానివలన నిత్యమును మానవులు పొందుచున్న లాభములనెంచి చూచిన దానిని సర్వవిధముల పూజింపవలయున్నట్లు బుద్ధిగుం తులగువారెల్ల తెలించి తీరుదురు. శిశువులకు, ముసలివారికడు రోగులకు అపుపాలు అమృతతుల్యములు. ఇంత పువయోగకర మగుగోవును దానిపాలు త్రాగి తుదకు వట్టిహాయివోడనే మానవుడు దయా కూ న్యుడ యికటికవారికి అమ్మివేయుచున్నాడు. కటికవాండ్లు తమ పొట్టనింపు కొనుటకు వేలకొలది గోవులను విధజేసి మాంసము అమ్ము కొనుచున్నారు. భారతదేశము పూర్ణభూమి అనియు గోవును పూజించు దేశములో మొదటిదని ప్రసిద్ధి పడినవీరి దేశమందు నిత్యమును విధించుచున్న గోవుల పంఖ్య గనిన నెంతవానికిని మనస్సు నీరయిపోవునుగద. నాపాలు నా మలమూత్రములు సహితము పువయోగించు మానవుడు నామీద దయలేక నన్ను కటికవాని కమ్ముట న్యాయమా అని గోవులుమొర తెట్టుచున్న వి. గోహింస మహా ఘోరమైయున్నది. ఈ ఘోరపాపము మన దేశమునుండి తప్పించుటకయి సమతులు సంఘములు స్థాపించు చున్నారు.

బొంబాయిలో మూడు, నాలుగు గొప్పశాలలు కలవు. వీటికి లక్షలకొలది మూలధనముకలదు. ఏలూరులో 1918 సంవత్సరము లో గోసంరక్షణసమితి స్థాపించిరి. దినది నాభివృద్ధి గాంచుచు న్నది. కాని మూలధనము కొద్దిగా యుండియున్నది. సమ ద్రములో కాకిరెట్టునసామెతలగు విశేష ద్రవ్యవంతులను ధర్మ మునకు ముందు అంజ జేయువారును గల యీ గ్రామమునందు యంతస్వల్పమొత్తము వుండుట సమంజసముగాలేదు. ఈ కా

ర్వమునకు ఆచారగోపాలము తగిన సహాయముచేసిన మన ఆంధ్రదేశమునకు మనగ్రామము అధికము వహించి విశేషము కీర్తి పహించును. ఈ సందర్భమున పాలిశెట్టి గోపాలస్వామిగారు గావించుచున్న నేవ అపారము. మద్దల వెంకటచివరాజుగారి కృషియు చాలలదు. కావున యెల్లరు వారియిచ్చానుకూల సహాయముచేసి కీర్తికాము లగుదురగాక.

రామాప్రగడ వెంకటనాగభూషణరావు.

జగన్నాథపురం

ఆరోగ్యవారము

ఆగష్టు 15:—తాడేపల్లి గూడెం తాలూకా జగన్నాథ పురం గ్రామమునందు ఆరోగ్యవారోత్సవము నిర్విఘ్నముగా జరిగినది. ప్రారంభదినముయన 8-8-30 తేదీ ఉదయం బోర్డు ఎలిమెంటరీస్కూలు బాలురచే 8 గంటలు లగాయతు 11 గం టలవరకు గ్రామసంతయును ఆరోగ్యగీతములచే మారేగింపు జరుపబడినది. ఆరోగ్యమునుగురించి ప్రతిదినము ప్రముఖులచే సుపన్యాసములు జరుపబడినవి. ఆఖరుదినము 14-8-30 తేదీ ఉదయము బాలురచే 'ఆరోగ్యప్రదర్శన' అనునాటకము ప్రద ర్శింపబడినది. ఆరోజున మధ్యాహ్నము యీ గ్రామం పంచాయతి అధ్యక్షు లైన మా-గా-శ్రీ పెమ్మరాజు వీరరాజుగారిచే ఆరోగ్యమునుగురించి పువన్యాసము నొసంగబడి యీ గ్రామ పంచాయతివా రిచ్చిన విరాళముచే విలువగల బహుమతులు బాలరకు యావన్నెనికి ప్రెసిడెంటుగారిచే నొసంగబడినది. తరుపరి యావన్నెనికి ఫలాహారములు పంచిపెట్టబడి జయజయ కరతాళధ్వనులతో ముగింపబడినది.

గూడవల్లి నరసింహారావు.

పాలకొల్లు

ఇస్లాంప్రవక్త శ్రీ మహమ్మదు జన్మదినోత్సవము

ది 8-8-1930 సం. రం. శుక్రవారం 4 గంటలకు ఇస్లాం ప్రవక్త శ్రీ మహమ్మదువారి జన్మదినోత్సవము ఇస్లాంపేట లోని షేక్ లాల్ సాహెబ్ గారి హాల్ నందు అన్ జామత్ జీనతె యిస్లాంసంఘమువారిచే జరుపుదముగ జనపబడినది. పురముం దలి మహమ్మదీయులందరును, శ్రీయుతులు ముచ్చర్ల నాగభూషణం నాయుడుగారు మున్నగు కొందరు హిందువులునుకూడ సభ నలంకరించిరి.

సదన సభలో శ్రీమహమ్మదువారి జీవితమునుగురించి తెనుగులో వలపురు మహమ్మదీయులచే సుపన్యసించబడినది. రాజసుండ్రి నేరతుకమిటివారిచే ప్రకటింపబడిన పుస్తకము లను, కాకినాడ నేరతుకమిటివారిచే ప్రకటింపబడిన పుస్తక ములను కరపత్రములను పురముందలి హిందూమహమ్మదీయు లకు పంచిపెట్టబడినది.

(ఒక విలేఖరి.)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

సెప్టెంబరు పరీక్షలు

(రిజిస్ట్రార్ ప్రకటన)

రాజోపు సెప్టెంబరునెలలో యాదిగన వివరింపబడిన ప్రకారము పరీక్షలు జరుపబడును.

8 వ తేదిసోమవారం ఇంటర్మీడియటు పార్టు 1 బి. ఏ. పార్టు 1.

10 వ తేది, బుధవారం ఇంటర్మీడియటు పార్టు 2, (ప్రాతనిబంధనలు)ఉభయభావ(ప్రవీణ పార్టు(బి) యొక్క ప్రవేశ పరీక్ష.

11 వ తేది గురువారం ఇంటర్మీడియటు పార్టు 2, (ప్రాతనిబంధనలు)ఇంటర్మీడియటు పార్టు 3 (క్రాంత నిబంధనలు బి. ఏ. పార్టు 2 బి. ఎడి.

సెప్టెంబరు 9-వ తేది నెలపుదినముగుటచే, ఆ దినమున జరుపబడుట కిదివరలో నిర్ణయింపబడిన పరీక్షలయొక్క తేది మున్నయి ప్రకటింపబడినది.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపరీక్షలు

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయముచే రికగ్నెజు

చేయబడుట

(రిజిస్ట్రార్ ప్రకటన)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఇంటర్మీడియటు ఇంక ఆర్ట్స్ అండు సైన్సు, బి. ఏ. డిగ్రీ పరీక్షలు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయముచే రికగ్నెజు చేయబడినవి.

గ్రంథ విమర్శనము

(భారతి నుండి)

షేక్స్పియర్స్ బిథెల్లో అను వివాద విజయనేన

ఇది వివాదాంతమున నయినకముల నాటకము. ఆంగ్ల భాషయందు నున్నదియను 'బిథెల్లో' అను నాటకమున కిది యాంధ్రానువాదము. గ్రంథకర్త పీరుట్టెట్ట సదాశివరావుగారు. గ్రంథము డెబ్బియైదాన ౧౭౩ ఫుటలు. వెల ఒకరూపాయి. ఇందు సాందీ ప్రస్తావనయందు గ్రంథకర్త నూతనదానిచేత తన్నుగూర్చి నాట్య కాళివర్ణనకై బాల్యమునుండియు శ్రమం పడుచు రంగస్థలపరిచయము కలవాడనియు 'నాటక వాద్యమునం దీకృతికర్త పేరి దివల కలుకబడకుండుట కిదియే ప్రథమ పయత్నము' మనియు చెప్పించుకొనెను. దీనికి విగ్రహముగా గ్రంథకర్తగారు ప్రస్తావించునగుల తమ 'విజ్ఞాపన'లో సీతాకళ్యాణమును నాటకముకంటె 1928 సంవత్సరమున వ్రాసినదిని చెప్పుకొనుచు 'ఇదియేనాటక గల నాటకరచనయందలి ప్రథమ ప్రయత్నము' అని వ్రాసికొనిరి. ప్రస్తావనబట్టి యావివాదవిజయనేనమే పీరి ప్రథమ యత్నమే, విజ్ఞాపనను బట్టి యంతకన్న ప్రథమప్రయత్నము సీతాకళ్యాణ మొకటియన్నదో, కాక యీరెందు నాటకములనుగూడ తమ ప్రథమ ప్రయత్నములుగా పాతకలోకము భావింపవచ్చునని గ్రంథకర్తగారి యభిప్రాయమే! వివాదాంతనాటకము లాంధ్రవాద్యమున విక్రీలితమగునన్న వినియు ఆకొటతను చాలవల కివి వివాదవిజయనేనము తీర్పుయన్న దనియు "నటభూషణ" వివాదాంతములను నొకనాటకభాషిమాని కవిగారిని విక్రీలిత ప్రకంఠించుచు యీ నాటకము నకు దీర్ఘమగు నుపాధ్యుత మొకటి వ్రాసెను. "అనువాద మొనర్చు కవి మూలగ్రంథమందలి కథను ప్రధాన విషయములను, పాత్రపోషణమును దీసికొని దేశకాలపాత్రముల ననుసరించి తావ్రాయుగ్రంథమున నెట్టిమార్పులైన జేయు స్వతంత్రుడు. * * * బిథెల్లో పోల్కొగట్టి కథావిధంబునే నైకొని, మూలమందలి కథ పాత్రాత్మకాగరికతాచారముల గలిగినదగుటచే నట్టి యాచారముల బిచ్చ విషయములందు మిశుల జేర్చుమై మార్పుల గలిగించి హిందూదేశ సాంప్రదాయముల కనుగుణంబుగ గథ యుండునట్లు పీరియనువాదము గావించిరి. కావున పీరి నాటకము ఆవలంబనము, (Adaptation) అగునగుని భాషాంతరీకరణము" (Translation) కానేరదు." అని ఉపోద్ఘాతమున గలదు. వారు నెలవిచ్చినట్లు గ్రంథకర్త యీ గ్రంథమును రచించియుండినయెడల నది విక్రీలిత భాషాపాత్రమేకద! అట్లుయిన యెడల 'షేక్స్పియర్స్ బిథెల్లో' అను పేరునుగూడ నీ గ్రంథమున కుండులెందులకు? ఇట్టి యభాగశ ప్రసవమునమైన యీ గ్రంథనామము కేవలాలంకారమాత్రముగా నుండవచ్చునని పీరు భావించురా? ఆంగ్లగ్రంథమున గల 'అయాగో' అను వానిని 'అయాగుడు' అని మక్కిగొ మక్కిగొ వ్రాసినద సాంప్రదాయవిరుద్ధమైన రూపమునదే కొనివచ్చులెందులకు 'అయాగుడు'నను జేరుగలవా డీవికాల భారతవర్షమున నేకాలమునందే నెక్కడైన నుండుట కవికాళిమన్నదని పీరు చెప్పగలరా? ఇక పాత్రపోషణమును గమనింపజోయినచో నిందలి పాత్రలన్నియు దేశకాలపాత్రములబట్టి రూపభేదములను ధరించిన ను ప్రసిద్ధవ్యక్తులగుటకు మాటు ఆంగ్లకారులముల జూచి వాతలు జేసికొన్న తెలుగు నక్కలవలె యసవ్యపు బోలీకలబొంది యున్నవికద! అనువాదమకు కథను పాత్రలను దీసికొని యెట్టి మార్పులైనజేయు స్వతంత్రుడని యూహించి కాబోలు సీగ్రంథకర్త ఆంగ్లగ్రంథమునలేని విచిత్ర సన్నివేశములను, క్రొత్త క్రొత్త రంగములను నాటకమునందు బలువొట్ల సంఘటింప జేసెను. ప్రథమాంకము నందలి ప్రథమరంగమున కథానాయకుడగు విజయనేననుకు రాజు (The Duke of Venice in Othello) తన కృపాణమును బహుమానమిచ్చి సత్కరించునట్లు ఆతడు విజయనేనునిగూర్చి ప్రకంఠించి.

"సభ్యులెవ్వరైన నీపన్నాన విషయమై యేమేనిముచ్చటింపదలచినచో సభ వేగమే ముగియును; గావున మాటలాడవచ్చును" అని పలుకునట! ఇది యెంత భావనాన్వయముగ, నసంబద్ధముగ నున్నదో చూడుడు! కథానాయకున కిచ్చుసన్నానవిషయమై సభ్యులు ముచ్చటించుచు గూర్చున్న యెడల సభ వేగమే ముగియులెట్లు? గ్రంథమున మూలమునందు లేక నడుమ నడుమ దెచ్చిపెట్టిన పాత్రల సంభాషణల వైఖరులన్నియు ఇదేరీతియన్నవి. గ్రంథకర్తగారి యనువాదమున సర్వతంత్ర స్వాతంత్ర్యమును దీసికొని పూర్వాపర సందర్భవికాసముగా మూలగ్రంథము నందలి యెత్తులవై కథావిధానమును చేజేతుల భగ్న మొనర్చియు, పాదుచేసియు, కడలేర్చియు ఆంధ్రుల నేటి భాషావిషయక పరివర్తనములు పరమరామ ప్రీత్యురములని కొండలు వివ్యాధికు లాడుకొను పలుకులు సత్యము గావించిరి. ద్వితీయరంగమున కథానాయక మన్న భాషా పరతంత్రయై తన మనోహరనియంతలి వివరక మేనా

మున మన్నభూషణమును, చంద్రాద్యుపాలంభనమును జేయుచు కొంతనేపాడుచు, కొంతనేపు పాడుచు నిట్లున్ను నిగుడ్పుచు మదపు విచ్చియెత్తినదానివలె రంగస్థలమున తాండవించును. అమె యొకచెట్టును విజయనేనుడని భ్రమించునట!

"మనోరమదా! నీకేల కరణ కల్పదు? మానధనా! ఏల దరికిరావు? ఇంతకు ఎచ్చినపుడేటి పరిహాసమే? ఇపుడేల యీ పరామర్శిగము." (ఒక చెట్టును విజయనేనుడని భ్రమించి, కాగిలించి, పారవశ్యమునఁ గ్రొందఁబడును.)

ఈ మన్నభూషణావేశ కథనమున రంగస్థలమున నైన మహాత్వాత్ము మూలగ్రంథమున నెచ్చుటను లేదు. మూలగ్రంథమును చదివినవారికి ఆంగ్ల సారస్వతాకాశమున నప్రమేయ దేదీప్యమాన గుణసంపన్నయు, నిరుపమాన దివ్యలేఖోభిరామయు నగు 'డెన్ డిమానాను' నట్టి కామాతురచిత్తగా మొదట రంగస్థలమునకు లేబడిన యీ శిలవతికిని గల భేదము విశదముకాగలదు. ఆంగ్ల నాటకమున దోచు 'డెన్ డిమానా' మన్నభోగ్యాదమున శిలవతివలె ప్రవర్తించిన నది యనంతర కార్యములను కెంత రసాభాసమో విజ్ఞు లూహించెదరుగాక! సుప్రసిద్ధ కవిసార్వభౌముడగు 'షేక్స్పియర్' కుతమైన నాటక రాజము లన్నియు మన భాషకు బరివర్తన మొందవలసియున్నవి. ఉభయభాషాప్రవీణు లగు విద్యుత్కాపు లట్టి పనికి బూనుకొని ఉదాత్తరసాన్నితమైన యేతత్కవిత్వకృత గ్రంథముల పండిత పామర జనరంజకముగా, వృందయాహ్లాదకరముగా, శ్లాఘాపాత్రముగా మన భాషకు దీసికొని రావలెను. ఆంగ్లపదార్థమేమోమనవిడుచుకట్టి గడుసువారిన కొండల నాటకము ఆంగ్లకల్పములయందలి పదార్థము లేయేరసముల నేయే పాకముననన్న, ఆయాశితుల నవి పదవింప బడిన సేగాని రుచించుటలేదు. ఆంగ్లమునండి ఆంధ్రభాష కేవలార్థమైన గొనితెచ్చుటయందు గల కష్టవిఘ్నరములందలి లేని యనువాదమకు ఆంగ్లమునన్న డెల్ల మక్కిగొ మక్కిగొ భాషాంతరీకరించుట కొప్పుకొనుచుండుటలేదు. ఉభయభాషలయందును భావార్థ ప్రకటనములగుల నైసర్గిక జైత్రద్యమే యిందులకు మూలపాత్రులు. ఇక చిత్రమునకు ఆచార వ్యవహారములకు దేశకాలపాత్రములకు మూలగ్రంథమునందలి కథాకలాపమును పాత్రోచిత వైఖరులను తెచ్చుగ ననుసంధించుచు శ్రీనాధునకువలె "అశేషమనీషి వృందయాగమంబుగా శబ్దంబనుసరించియు, సభాప్రాయంబు గుఱించియు, భాషంబుపట్టించియు, రసంబు పోషించియు, నలంకారంబు భూషించియు, నాచిత్యంబాచరించియు, ననాచిత్యంబు పరిహరించియు మాతృకామ సారంబుగా" మనభాషయందు జెప్పవలెను. ఏతత్కళాశాఖియైన పండితకవు లీ పనికి బూనుకొని ఆంగ్లవాద్యముజేత్రమైన బుట్టి మహాశ్యోతిర్యంతమై లోకవిస్తయ మొనర్చుచున్న గ్రంథముణి భూషణముల నన్నిటిని కొనివచ్చి మనభాషామత్తి నలంకరింపవలెను. పూర్వకవు లిట్టి ఫలిత సమస్యతగ్రంథరత్నములనుండి విస్తయమహములను కాంతిపుంజముల వెల్లడించి మనభాష విక్రీలిత ప్రకాశంపజేసి కృతకృష్ణులైరి. మూలగ్రంథమునం దనువాదకు జేసేవి మార్పులజేసిన యెడల నది పూర్వోత్తర విరోధములేకద, పూర్వదాయకమై శ్లాఘాపాత్రమై రసాభాసమునకు దానియగుండ నుండవలెను. ఈవివాదవిజయనేనమును వ్రాసినవారి సందర్భమున విక్రీలిత యవివేకమైన మార్పులకు జేసిరి. పీరిగ్రంథానువాదమునం దొనర్చిన యసానికృత్యపరంపరలకు, అసర్థకభాషసంగమములకు అసంబద్ధార్థ జనిత ప్రమాదములకు పరిమితిలేదు. కొన్ని ఘట్టములందు పీరు పయోగించిన భాష తలచెంద్రు కలచితుక్త వలె వట్టి యగమ్యగోచరమైయున్నది. ఆంగ్లభాష నెఱుంగని యాంధ్రులకు పఠించుటకు, ప్రదర్శించుటకు, పరిగ్రహించుటకు విక్రీలితమైన మహాశ్యోతిరసాటకము మనచారికిక నరఁజిహ్వా లిచి చేతికి నిచ్చినట్టి యనువాదమున లభించినదిని నైయట్లు జూచి కొంత భ్రాంతిపడితిమి కాని ఖచ్చితమును దెలియియ్యకడ నక్కడ చదివి చూచుకొని గ్రంథము విక్రీలిత రసాభాసముగా మూలవిధముగా, మిదువిక్రీలిత విపరీతపు బోకడలతో గానవచ్చినది. మేమందులకు గడునక్కజువడి గ్రంథముం తయో సాధానముగా పరిశీలించి చూచితిమి. "షేక్స్పియర్స్ బిథెల్లో అను వివాదవిజయనేన" యను గొప్ప పేరున గానవచ్చు నీ గ్రంథము ఇట్టితప్పుల తడిక. మూలగ్రంథముగ 'నాట్యోనిట్టి యసంబద్ధమైన గ్రంథరాజమో దాని యాంధ్రానువాదమని ప్రచురింపబడిన యీ గ్రంథముంత శిలవముగా పీరిపరమగ నుండుటయే కాక నాటకమున ముఖ్యముగా గోచరింపవలసిన జీవశతయ ను న దెచ్చుట ను గా న రా కుండ నున్నది. విస్తరభిచ్చి నీ నాటకానువాదమున పాత్రలకు వెంటనే స్ఫురించు గుణావగమముపాత్ర మిందుఁ జేర్చొంటిమి.

(సకేమము)

దివాకగుల సోమసుందరరావు

వేమన

సర్ ౨౮. వేంకటరత్నమునాయుడుగారిచే పోషింపబడి శ్రీరాళ్లపల్లి ఆసంతకృష్ణకృష్ణగారిచే చేయబడిన ఏడు పన్నాసముల కూర్చు ఈ గ్రంథము. ఆంధ్రవిశ్వకళా పరిషత్తు గ్రంథాలయాని రెండవ ప్రచురణముగ ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తుచే ప్రకటింపబడినది. వెల రు. 1-8-0

ఈ గ్రంథమున ఏడుపన్నాసములు కలవు. మొదటిది ఉపోద్ఘాతరూపకమైనది. రెండవది వేమన దేశకాలములను గుఱించినది. మూడు, నాలుగు, అయిదు ఉపపన్నాసములందు వేమన సంసారసిద్ధిగతులు, వేమన యోగసిద్ధి, మత్తప్రచారములు అభివర్ణితములైనవి. తక్కిన రెండుపన్నాసములందు వేమన వంటివారిని గూర్చియు, వేమనకవిత్వము, హాస్యము, నీతులను గూర్చియు తెలుపబడినది. వేమనమూర్తి రత్నాకరము, వేదాంతసిద్ధాంతము, వేమనపద్యములు, (వారిల్ల వారి ప్రతిభను దొరగారి వేమనపద్యములు ప్రావ్యుత్తిఖిత పుస్తకభాండాగారములోని వేమనపద్యముల ప్రతులు. ఇట్లు వేమనపద్యములు ముద్రితముమద్రిత గ్రంథములకు, వేమనపద్యములకుగల వ్యాఖ్యలు, టీకలు అయిన (1) వేమన పద్య రహస్యార్థ తాత్పర్యభోధిని (2) తత్త్వార్థ భోధిని, (3) వారిల్ల వారి (వేమనపద్యములకు) ఆంధ్రతాత్పర్య గ్రంథము (4) వేమనార్థని పద్యపద శబ్దార్థము (5) వ్రాసుదొరగారి ఆంగ్లేయపరివర్తనము—ఈ మొదలయిన గ్రంథములను పరిశోధించి వేమననుగుఱించిన యీ యుపపన్నాసములను చేసిరి. వేమనజీవితమునకు, కవిత్వమునకును సంబంధించిన వివిధ సిద్ధాంతములను జేయుటకు పూర్వము శ్రీ శర్మగారు ప్రథమపన్నాసమున అసలు వేమనపద్యము లేవి, అతనివికాని లేవి అను విషయమునుగుఱించి యిందుకు ముచ్చటించి 'శుజితీ' ప్రతులకన్న 'పరిశోధించి' జేసిన నవనాగరకుల ముద్రణములలో "వేమన స్వభావము, చుతము, కవిత్వధర్మము, భాష మొదలగువాని నేమియు గమనింపక, వ్రాతప్రతుల పాతములను విచారింపక అర్థభావములనువచ్చు ననర్థములను లక్ష్య పెట్టక దిద్ది ముద్రించిన పాతముల"ను గొన్నింటి నైతిమాసి, వేమన పద్య సంఖ్యను గుఱించియు, "విశ్వదాభిరామ విజయ వేమ" అను మకుటమునకు జేటుజేటు వ్యాఖ్యలలోను టీకలలోను చెప్పబడిన అర్థమును గుఱించి యు ఇందుకు దర్శించి తుదకిట్లు పేర్కొనించున్నారు. "సరియైన విమర్శముతో జేసినముద్రణము ఒకటైనను ఈ పాతకు లయలుపడలేదు. వేమనపద్యము లిట్లున్న మేలని తెలుచినచోకాని యెట్లుండిన యుండవచ్చునని విమర్శించినవారు లేరు. అర్థము తెలియనివాడు, అర్థములేని సంప్రదాయములకు జేసినచాతు, అనర్థకరమగు అభిమానము కల వారు ఈ పద్యములను తెలుయకదిక్కుగా నీడ్చి చెబుచినారు. ఇతరుల భావములను, రచనలను మనకెంత యసహ్యముగా నున్నను వానిని దిద్దు సద్వికారము నునకు లేనని తెలుచుట మనచారనేకు లింకను శిర్యకవిత్వ. కావుననే అందుగు కొన్ని యు నావశ్యకమయిన సమరణ లున్నను, చిన్నదయినను ఇప్పటికిని వ్రాసుదొర ముద్రణమే పశ్యోత్తమమని చెప్పబడు సిగ్గుచున్నది. ఆతడు మనకు జేసిన గొప్ప కారము నరగంబు చూచుచున్నావని తెలపకుడు. చెప్పబట్టినట్లు ప్రాచ్యపుస్తక కళాలలోని వాతప్రతుల నొకమాని చూచినవారికి తప్ప తక్కినవారి కా ను హాని యిచ్చు తెలియదు. కాని యతడు దోసిలిని చిత్రపిన్చిన ను నెట్టి న దెంత నుంచిననువైనను అది విచ్చుమే. అతనియోధార్యమున కతనిని పొగడుదము. కాని మనదారిద్ర్యమునకు సిగ్గుపడవలదా? ఇందఱుండినందుగ తెలుగువా రుండి వేమనవంటివాని విషయమెకాడ ఇంకను తెల్లదొరగారి తిరిపేయనకే యుడిబట్టవలసినందు కేడ్వలదా?

ఈ యుపోద్ఘాతప్రకరణముననే మున్నందు ఇదివరకెవరును తృప్తికరముగా సమాధాన మిచ్చియుండని ఆంధ్రులలోగల కొన్ని విచిత్రములను పేర్కొనుచున్నాడు. అవి యివి: "భరతఖండమున ప్రసిద్ధములగు ఎన్ని భాషలలోను ప్రవేశించి అసంఖ్యాక గ్రంథములు వ్రాసిన జైనులు మన భాషలో గ్రంథములు రచించినట్లే కానరాకపోవుట యొకటి. ఆంధ్రభాష వ్రావిడకాళునండి చాలవార్ల క్రిందనే పీరి జేయబడినవి పుస్తకముగా నూహింప నీలన్నను పదునొకంపకీతాక్షరీకముక వార స్వలిచ్చాపారమే యందులో జరిగినట్లు తెలియక వాపులు జేటొకటి. సంస్కృత వాద్యయంతలో చక్కని నాటక రచన రెండువేలకొండలకు ముందుండి జరిగినచున్నను ఆ వాద్యయమనే ఆధారముగాఁ గొని శబ్దము, అర్థము, భాషము కూడి అనువాదము చేయుచువచ్చిన యాంధ్రులలో ఒక్కొక్కనిలైన మొన్నటివరకు అట్టి నాటకములను తెలుగునగూడ వ్రాయవలయునను నాకీ జరిగించినట్లే తొపకపోవుట మఱియొకటి. ఈయన్నిటికంటె విచిత్రమైన విషయము సుప్రసిద్ధమత సాపకు తెవరును ఆంధ్రులై పుట్టి ఆంధ్ర వేదముక మతభోగ చేయకపోవుట, ఇందుకు "మతము" క నెడిగివడి యుకొనికీ తెప్పి, యతడు వివర చెబితో

వెనుక చదివి

దాని వాక్యముచివరకు గుఱుతుగా వేమము, భావము, అచారము మొదలగువానియందు ఆ సంఘమున కంతయు మార్పును గలిగించునది యగుటచే, సహజముగా స్వాతంత్ర్యరక్తియు, స్వాభిమానమును బలముగల యాంధ్రజాతిని గొట్టెలమందవలె నొక మతపుదొడ్డిలో దోలుట చేతత్వబ్రాహ్మిని సాధ్యముగాక పోయినా" యని కడపటిదానికి ముత్రము వీరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నారు. ఈ దశకు "ఆంధ్రులలో మతప్రచారకులందఱు పురుషావముగా గలరు. కాని మతకర్తలు లే" రనియు, ఆచారప్రచారకులైనను "చాలవరకు తత్వబలముచే గాక తానుశ్రయించినరాజులకర్తవ్యముచే స్వకార్యమును సాధించిరియు" వీరు తేల్చుచున్నారు. ఈవిధమున సేనవేసికొని యున్న పెక్కుసమస్యలతో ఊహాద్వారప్రకరణము హృదయాకర్షకమై, వాతకుని తీవ్రాలోచనాపనిగ దిద్దుచున్నది.

ఈదశ యుపన్యాసమున జేయకాల దేశములను గుఱించి చెప్పవలసివచ్చి చరిత్రకారుని బాధ్యత వీరైన కొంత వదిన సందర్భమున ఆధునిక చరిత్రపరిశోధన, చరిత్రపరిశోధకులు ప్రాచీనులకు ఆధునికులకుల వ్యత్యాసము-వీటినిఁగఱించి క్రొత్తలును, పాతకులను "నయముతోడి వత్తును" కురియునట్లు సాగ నుగ ఆతిచాతుర్యముతో ఆయుధ పుటల హాస్యసంగ్రహమును వినిపించియున్నారు. గ్రంథమంతటిలోను హాస్యరసమున దీనిని మించినపట్టు వేటొకటి లేకలేదేమో. "వేమనజీవితమును దెలిసి కొనవలె నన్నప్పుడు వారికి కలుగు కష్టమును చెప్పుట కైనను అంతటి గ్రంథమును వ్రాయవలయును అప్రమత్తమేమో. గలికాకర మైన ఆధునికచరిత్రపరిశోధన ఎంతటి కష్టప్రద మైనదైనను దానిలో వీరిది అంద వేసినచేయి యన్నట్లుగ వేమన జీవితకథను "చెక్కి-తీర్చిన చరిత్రకారుని" వలె తీర్చిదిద్దిన వీరి నేర్పరితనము కొనియాడ దగినది. వేమనపద్యముల నన్నిటిని జదివి, వాటి నాతడు ఏమో కొన్ని ప్రత్యేకసందర్భములలో అనుభవముమీదగాని వ్రాసియుండెడిని నిశ్చయించి జీవితానుభవపు మార్పున మార్చదగిన యాయా పద్యములకు సార్థకతను కల్పించుచు తదాధారమును వీరు వేమనజీవితమును మొఱిసిపో" చిత్రించి యున్నారు. "వేమన సంసారసిద్ధిగతు" లను మూడవ యుపన్యాసములోని విషయమిదే. "వేమనదేశ నిర్ణయమువిషయమున గల వాదోపవాదములు, భేదాభిప్రాయములు పాతకు లెఱుగ నేయెఱుగుదురు. అతడు సంచరించిన దేశమునుగూర్చియు, సహధిపంధిని స్థలమును గూర్చియుగూడ చాలకట్టుకథలను భేదాభిప్రాయములను గలవు. వీటి నన్నిటిని విచారించుచు తుదకు అతడు "దత్తమండలం" వాదని యూహించుచున్నారు. అట్లుహించుటకు వారికి అతడట్టివాడుగా గానవచ్చుటయేతప్ప వేరొకరేమియులేదు. గండికోట నితడు పేర్కొనుట, నందిగర్లము నెలకు చూచుట, కడపజిల్లా, జమ్మలమడుగు తాలూకా ముడి యనున వ్రాసుములో వేమనకొప్పులపీఠ ముండుట ఇట్టిమతము గండికోటలో నొకటియుండుట ఇది యన్నియుగూడ వేమన దత్తమండలములోనివాడగుటకు వారికి సాధనములు. అదిగాక దత్తమండలములలో వేమనకున్నంత ప్రచారము తక్కినచోట్ల నున్నట్లుకానరాదు. అప్పటికిని ఇప్పటికిని వేమన్న యను పేరుగల వారిదేశముం దెందఱోకొని, అది వ్రాయుచున్నారు." వేమన తనపద్యములలో వాడిన యంకు, తారాడు, సంబరము, సాడ్లు, కళవోము, మాము, చాడి, తాళిక, బిత్తిరి మొదలైన కన్నడ సేనుడు సహిపముగు తెలుగుదేశముందే వాడుకలో గలట్టియు, అను, వక్కలైల్లి, గోక, చిక్కపొద్దు వీరు, కుట్టు, పొడు మొదలగు "నల్ల" పద వివరివారికి తప్ప అవలీవారి కర్థముగనా" యని వారు పండితులగుటయే పదములు కూడ వారు తమ నిర్ణయమునకు తోడ్పడగల వనుచున్నారు. వేమన బసివిరాండ్రును పలుమాఱు పేర్కొనుటయు రాయలసీమలో తప్ప ఇతరాంధ్రదేశములో వారిపేరు వినరాకపోవుటయు వేమన రాయలసీమవాడని చెప్పటకు మఱియొక కారణము. "ఇక నేయితరస్థలములందుగాని వేమన నివసించినట్లు ఇంతకంటే ప్రబలములైన సాధనము లుండెనేని" యని వారికి "తెలిసిన వెంటనే, అవశ్యముగా విాయారికి విచ్చేయుమని వేమన్నను పల్లకీలో మోసి యక్కడికి సాగనంపుటకు నేను మొదటి బోయిగా నిలుతును" అని వీరు రచించుచున్నారు. కావున వీరితో ఈవిషయమున తగాదా పెట్టుకొనుట మంచిదికాదు. వీరి యభిప్రాయప్రకారము వేమన్న గ్రామ కేంద్రాధిపతియందుండెను. ఈసందర్భమున వీరిట్లు వ్రాయుచున్నారు. "తాటాకుల పుస్తకముల వయస్సు నిర్ణయించుట కష్టము. గజపతుల కథ, ముత్తమంత్రిమరణము మొదలగునవి వినియెనను వ్రాయవచ్చును. కాని గిరిగోలలో జనించిన కట్టార్ల పల్లె పుల్లారెడ్డి తాను వేమన యపరాధతార మని చెప్పుకొనుటకును, ప్రజలు, అందును వ్రాతప్రతులు రానివారు దానిని నమ్ముటకును వేమన మఱుగుపడి చాల సంవత్సరములైయుండిన సాధ్యముకాదు. కావున ఆ వేమన్నసహాధికాలమును, ఈ వేమన్న జననకాలమును ఎంత సహిపముచున్న నంతమేలు. కాని వంగూరు గుబ్బారావుగారు వేమన నెంత వైకీడ్చిరో, నేనంత క్రింది కీడ్చుచున్నా నేమో యనభయము నాకు లేకపోలేదు. వినను మన చరిత్రములెల్ల చాలవరకు ఊహాప్రపంచ

మునకు జేరినవే కాన, ఇన్ని యూహలజతలో నాదియు నొక యూహ యుండిన నం దేమి బరువుకాదుకొనుచున్నాను.

మూడవ యుపన్యాసమున వేమన సంసారసిద్ధిగతులు, అతని కొన్నిపద్యములనుబట్టి ఇదివఱలో నుడిగింట్లు వాటికి సార్థకతగల్పించుచుచెక్కినచక్క-దనముతోచిత్రించుచున్నారు. వేమనసంగీతాభిరుచి, గణికాలోలత్వము గృహస్థధర్మముభార్యకు దండించుటభార్యయందితనికిగలిగినసంతానముకూడ ముఖకరముగ బరిణమింపకపోవుట, ఇతని అన్నదానపరక, అతిభివ్రాజ, దాకిద్రవ్యము, రసవాద విద్యాభ్యాసప్రయత్నము, యోగులతోడి సాంగత్యము, లంబికాశివయోగి శుశూమ - ఈ మొదలైనవి వేమనజీవితప్రధానవిషయములలో గొన్ని. వేమన వేద్యాలోలత్వమును గురించి వ్రాయు సందర్భమున మన కనువులను గుఱించి యిట్లుచున్నారు. "శ్రీనాధునివైచిత్రమును పంప కావ్యములలో పరిగణించినవారే. అతడు శ్రీనాథుడనియు గెఱుంగుదురు. అన్నయను భ్యాకుడు లోనే జెప్పరాల్సియు, అది కేఱుమాట. మరి గొప్పవారందఱును అన్ని నిధములను గొప్పవారేయని భావించుట, వారియొడ దోషము ఆపంధిపనుని యనుకొనుట మన యవివేకమునే వెల్లడించుననియే నామతము. దోషములుండిన నష్టమేమి? అందులన కష్టము లనుభవించిన వారు. వారు, మనము వారి గుణములచేత, మహత్త్వముచేత మేలు పొందవలసినవారము. వేమన పరసారి సహాధిపడై శుక మహర్షి యపరాధతారమైయుండి, ఒక పద్యమును వ్రాయక, ఏములలోనో ముక్కుపట్టుకొని ముగిసి యుండిన మనము సంతోషించుచుంటిమి? మన్నించుచుంటిమి? నన్నడిగిన, వేమనవలె పద్యములు వ్రాయగలవాడెవడైన నేడు లభించునని అతనికి గావలసియున్న మనసుందనును చందా లెత్తి వేయించి వేళ్ళలకు సంపాదించవచ్చును."

నాలుగవ యుపన్యాసమున వేమనకాలముందలి మతధర్మముల సిద్ధినిగురించియు, అయదవయుపన్యాసమున వేమన యొగసిద్ధి మతప్రచారము గుఱించియు వివరింపబడినవి. మతధర్మములను గురించి వీరు వ్రాసినయుదంతము చాల హృదయాకర్షకముగనున్నది. ద్వుతాద్యైతములు సగుణవిర్గుణ వాదములు మొదలగు సహజముగ క్లిష్టములగు నుండు విషయములను వీరు ఆరటిపండొలిచి పెట్టినట్లు తేటతెల్లముగ వివరించియున్నారు. వేమనకాలమునాటికి మతములు తిద్దవయ్యకములైన విద్యాసంస్థలు ఎట్లు నీరసిల్లి సంఘాసర్థకరములగు బరిణమించినచో చక్కగ తెలిపియున్నారు. అతవ యుపన్యాసము వేమనవంటివారినిగుఱించి తెలుపుచున్నది. కర్ణాటలలో సర్వజ్ఞమూర్తియు, అరవవారిలో తిరువళ్ళువరును అట్టి వారిలో ముఖ్యులు. శర్మగారికి చక్కని కర్ణాటభాషాపరిచయ ముండుటచే గానవచ్చును. సర్వజ్ఞమూర్తినిగుఱించి ఎక్కువగను, చక్కగను వ్రాసియున్నారు. వేమన్న కితడు "అన్నపుప్రతిబింబ" ముట. సర్వజ్ఞుని త్రిపదులు (వేమన ఆటవెలసినచిత్తపద్యములు) సందర్భానుసారముగ నుదాహృతములైనవి. వేమనవంటి వాడుగా వల్లికు లైనవారు తెలుగువారిలో (౧) పోతులూరి వీరబ్రహ్మము (౨) ఆనంద వరదాజయ్యగారి (౩) ముత్యాల వారసింహయ్యగారు. వీరుకాక తెలుగువారిలో ఏగంటివారిని గుఱించియు, కర్ణాటమున కన్నడవచనకారులనుగుఱించియు కొంత తెలిపియున్నారు.

వేమనకవిత్యము, హాస్యము నీకులు మొదలగువానిని గుఱించి ఏదవ యుపన్యాసము వివరించుచున్నది. వేమనభాషా కవిత్వాదులనుగుఱించి వీరియభిప్రాయము లిది:—

"అనేక పద్యములందు ఆటవెలసినడకకును సేవపుడకకును భేదమే యితడు గమనించినట్లు తోచెను. భాషావిషయముందును కుద్రమైన శబ్దప్రయోగమునకుగాని, సందర్భము చక్కగ కలుపుటకుగాని యితడు ప్రత్యేకముగ పరిశ్రమించినట్లే తోచెను. అచ్చులకును వకార యకారములకును గల భేదమును పలుమా తీతడు గమనింపలేదు. 'నమశేవ యనవచ్చు' వారాణానవచ్చు' ఇత్యాది నిరర్థకప్రయోగములు పెక్కులు గలవు. ఇక అసభ్యములగు పదములు, అర్థములు తెక్కలేనివి".

"వేమన కవిత్యముందలి ఊహాధారణగుణములలో ముఖ్యమైనది భావముల తీవ్రత. అవి యంతతీవ్రముగా నుండుటకు కారణము ఆ భావము లతనివేకాని యితరులది కాకపోవుట".

"తెలుగు ఛందస్సులలో నల్ల చిన్నది యగుట ఆటవెలది నితడు పరిగ్రహించె ననవచ్చును. కందములు, తేటగీతి మొదలగు పద్యములకూడ నితడు వాడినాడు గాని దానిలో చాలవఱకు ఈమధ్య, ఈచెక్కిన చక్కదనము, ఈవిగువు, ఈలగువు లేదు. దీనిలో ఇతడు యతికిచ్చిన మిక్కిలి, అందము అద్భుతమైనది".

"ఇతని కవిత్యమునకు కొంత మఱుగు పెట్టి దానిని దుర్వారము గలదానినిగా వేసినది హాస్యము."

"వేమన్న యు గొప్ప బోధకుడును, సంస్కృతయు గావు న అతనియందును హాస్యసము కలుపితమైయున్నది, అందు దు సహజముగా అసభ్యరచనలుచేసినను తెగిన గాలివలమువంటి స్వతంత్ర బుద్ధివలనాడు కావున ఒకొక్కమాఱు తనపని తాను మఱచి స్వచ్ఛమైన హాస్యముతో తృప్తి కలిగించుకొనును."

ఇట్టి వింకను అనేకములు గలవు. వేమన గొప్పసంఘసంస్కర్త సంఘవోమ, గురూచారములను ఇతనివలె నిర్భయముగ వెల్లడించిన కవి తెలుగువారిలో అరుదు. ఇతని కొన్ని యభిప్రాయములు నేటికాలమునగూడ సరిపోవుచున్నవి.

ఒడలు బడలజేసి యొగుల ముకువాగు
మనకుకల్పవంబు హస్తలేదగు
పుట్టయిన గొట్ట భుజంబు చచ్చువా?
చచ్చువులందు పాడి మొదవులందును శ్రీల
పెదవులందు రాజ్యపదవులందు
ఆకలిడిగినట్టి యయ్యలు నూత్తులు.
రాతిబొమ్మ కేల రంగై ననలువలు
గెల్లుగోపురములు కుంభములుక.
మాడు గుడ్డ దాను గోరునా దేవుడు
సత్కార్యచరణమునునురించి వేమన యభిప్రాయములు
చాల చిత్రముగను, తీవ్రముగను నున్నవి. "సన్మార్గమున పరార్థముగ వెచ్చింపని ధనవంతుని ధనమును" సత్కార్యమునకై వెల్లచేసినను పాపములేదని వేమన వమ్మె ననుటకు ఈక్రింది పద్యము లుదాహృతములు.

తనదుసొమ్ము చూడ దాన మియ్యగవచ్చు
నవని దొడ్డ గా దదెవరైన
నదరు తెదరు లేక అన్యలసొమ్ముల
దాన మిచ్చువాడు దాత వేమ!
ద్రోహబుద్ధివైన దొంగటికమునైన
సలల నైన సాహసమున నైన
సంపదధికువలన సాధించి ధనమును
బడుగునకు నొసంగ బాగు వేమ!
దోసకార్యున దూసరికాడైన
పగతుడైన వేదవాహ్యుడైన
నట్టిలేని పేదవాని కీడకు నీని
ధనికునకు నొసంగగదా వేమ!

అనంతకృష్ణశర్మగారి "వేమన" కడుహృదయంగమమై, చతువ జడువ నింపులునింపుచున్నది. వీరికలి చాలసత్త్వము కలది. మనముమీద ముద్రపడునట్లు చెప్పగలకే దానికి కలదు; రసంతతమై యది సండుజీవముతో తొణకులాడుచుండును. నయముతోడిహాస్యమును, ఛలోక్తియు వీరిసొమ్ము. రచనలో ఈ లక్షణమే ప్రస్ఫుటముగ ప్రధానముగ స్పృశ మగును.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారిట్టి గ్రంథమును బ్రచురించి నందుకు ఆభినందింపదగి యున్నారు. కాని యీపుస్తకము "వైండింగు" మాత్రము విషయ గౌరవమునకు గాని, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ గౌరవమునకుగాని తగినట్లు లుండలేదని చెప్పవలసివచ్చినందుకు విచారించెదము.

మ. సో. శర్మ.

నేమనల్ యిండియన్ లైపు యిన్సూరెన్సుకంపెని, లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.
మేనేజిమెంటు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును. బలమైనడైరెక్టర్లు.
యా క్రింద వుపహరించిన స్థలములలో పలుకుబడిగ పెద్దమునుష్యులు ఏకైకంగా కావలెను.—

చిత్రపూర్	కలిమర్ల
బరంపురం	విజయనగరం
ఇచ్చాపురం	పార్వతీపురం
ఫలాసా	విశాఖపట్నం
నాపదా,	ఆనకాపల్లి
పర్లాకివిడి	యలమంచిలి
చీపురుపల్లి	తుని

టరముకు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికోవడు.

టి. వి. రాఘవయ్యగారు,

హైదరాబాద్ : కలకత్తా బిక్ ఏజంటు,
ఇ.ఇ. వార్తరక సర్కారు, బెజవాడ.

సప్తాజయకరు రాయబారములు

గాంధీమహాత్మునిలేఖను 17 వ తేదీని రాజప్రతినిధికి పంపుట

తాము స్వయముగా మాటలాడువరకును వేచి యుండవలెనని సప్తా జయకరుగార్లు రాజప్రతినిధిని కోరుట

సప్తా జయకరుగార్లు రాజప్రతినిధికి మరయొక లేఖను వ్రాసి యీ లేఖను కాంగ్రెసు నాయకులు యిచ్చినలేఖను గూడ రాజప్రతినిధికి పంపిరి.

మేము స్వయముగా మా ముఖ్యులను సంబర్హించి యెరవాడ చెరసాలలో జరిగిన సంభాషణల వివరములను సాకల్యముగా తెలుపువరకు కాంగ్రెసు నాయకుల లేఖపైని మీ రెట్టి చర్యను జరుపవలదని విన్నవించుచున్నాము అని సప్తా జయకరుగార్లు రాజప్రతినిధికి వ్రాసినది తెలిసి నది. ఇంకను చర్య జరుపుటకు తగినంత ఆధారము కలదని దీని వలన నూచిత మగుచున్నదని బొంబాయి ప్రముఖులు దీని పైని వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నారు.

రాయబారములు విఫలమైన వను వదంతి కేవలము అసత్యము

బొంబాయి, ఆగష్టు 15:—ఎరవాడ చెరసాలలో జరుగుచున్న సంధిరాయబారములు విఫలమైన వను వదంతి నేడుదయమున బొంబాయి నగరమున బయలుదేరినదికాని యీ వదంతి కేవలము ఆ సత్యము అని మేము యాధికారము చెప్పుకొనుచు, అని డియలీ మెయిలు ప్రకటించెను. ఇటుల ప్రకటించుటకు తనకు చాలబడు ఆధారము కలదనిగూడ మెయిలు ప్రకటించెను.

సప్తా జయకరుగార్లు బికనీరుమహారాజుగారి విందుకు వెళ్ళుట

బికనీరుమహారాజుగారు నేటి రాత్రికి బొంబాయి వచ్చిరి. సప్తా జయకరుగార్లు గూడ నేటిరాత్రికి బొంబాయివచ్చిరి. రాగానే సప్తాజయకరుగార్లు మహారాజుగారి విందుకు వెళ్ళిరి. సంధిరాయబారములనుగూర్చి మహారాజుగారు చాల క్రోధపించుచున్నారు. మహారాజుగారు రేపటిరోజున నార్మండాస్ట్రీసురులో యింగ్లాండుదేశమునకు వెళ్ళెను. తీసుకొనిపోవు పాస్ పోర్టును యింగ్లాండులోని కాన్స్టేబుల్స్ రాండు టేబిలుపథలోనుగూడ మహారాజుగారు పాల్గొనెదరు.

(ఇం. డి. మె.)

సప్తాగారు మహారాజుగారిలో చాలనేపు సంభాషించుట

బొంబాయి, ఆగష్టు 16:—నేడుదయమున సప్తాగారు మహారాజుగారి భవనమునకు వెళ్ళి చాలనేపు సంభాషించిరి. “త్వరలోనే దేశమున కాంతి నెలకొనగలదను గట్టి నమ్మకము నాకు కలదు. భారతీయులు రాజభక్తిని యుచితజ్ఞతను కలవారని నే నెరుగుదును అని మహారాజుగారు తెలిపిరి. నేడు బికనీరుమహారాజుగారును బర్మాగవర్నరు సర్ ఛార్లెసు యిన్ని సుగారును, జి. ఎస్. వాజ్ పేయి ఐ. సి. ఎస్. గారును, సర్ దేవప్రసాదసర్వాధికారిగారును నాంగ్లండాస్ట్రీసురులో బయలుదేరి వెళ్ళిరి. ఇన్ని సుగారు డిసెంబరు 10 వ తేదీకి మరలి వచ్చెదరు. వాజ్ పేయిగారు రాండుటేబిలుపథలో యింగ్లాండు ప్రభుత్వము వారి ప్రతినిధిగా నుండురు. తీసుకొనిపోవు పాస్ పోర్టును యింగ్లాండు కాన్స్టేబుల్స్ గారు పంపిచేసెదరు.

రాయబారములనుగూర్చి కేల్కరుగారి అభిప్రాయము

“సప్తా జయకరుగార్లు రాయబారములు ఫలప్రదములుగా నుండనిచో మోతీలాలు జనహితాలగార్లును ఎరవాడ చెరసాలకు గొనివచ్చుటకు వారనుమతిని బడయగలిగి యుండరు. వల్ల భాయి పటేలుగారుగూడ ఆలోచనలలో పాల్గొని కను నార్త మరంత విశేషమై యున్నది. సాధారణముగ ప్రజలు “కాంగ్రెసు వారు చేసిన సందర్భమును సరియైనదే, దొరతనము వారు చేసిన దంతయును అక్రమమే” అని నిర్ణయించుట సహజముగాన నది అనుకుల ఫలితము కలుగుటకు మిక్కిలి సందేహ సమయముగూడ నగును. సప్తా జయకరుగార్లు గూడ మంచి నమ్మకము కలిగి యున్నారని తెలియుచున్నది. కావున సమాధానము కలుగుననియే నేను నిజముగా నాశించుచుంటిని “అని ఎన్. సి. కేల్కరుగారు తెలిపిరి. (ప్ర. వి.)

కారాగృహమునం దున్నవారితో రాయబారములు సముచితమే

దక్షిణాఫ్రికాలోగూడ గాంధీగారు చెరసాలలో నున్నపుడే స్మట్సుగారు రాయబారములను జరిపిరి

గాంధీగారు చెరసాలలో నుండగా బంధితులుగానున్న యితర కాంగ్రెసు నాయకులు ఆ చెరసాలలోనే గాంధీగారి తో కలిసి ఆలోచించుటకు అనుమతి నిచ్చుచే మనదొరతనము వారు లొంగిబొయి రని లోకులు భావింపరా? అని లండను పార్లమెంటు (కామన్సు) పథలో నొక కన్వెన్షన్ పథ్యము ప్రశ్నించెను. 20 యేండ్లక్రితము దక్షిణాఫ్రికాలో జనరలు స్మట్సుగారి అధికారమునందుగూడ నిటులనే జరిగె ననియు పథ్యమును తెలిపినచో సతనికి మరింత యాశ్చర్యము గూడ కలుగవచ్చును. అపుడు గాంధీగారు దక్షిణాఫ్రికాలో చెరసాలలో నుండగానే స్మట్సుగారు గాంధీగారిలో రాయబారములను జరిపిరి. అపుడు జనరలు స్మట్సుగారు కలసి యిటు సెక్రటరీగా నుండిరి. అపుడు స్మట్సుగారే స్వయముగా గాంధీగారిలో రాయబారములను జరిపిరి. ఆ రాయబారము లలో నేనుగూడ పాల్గొనియుంటిని” అని ఒకరు మాంచెప్పక గార్డీయను ప్రతికట వ్రాసిరి.

గాంధీమహాత్ముని విడుదల 15 రోజులలో జరుగవచ్చును

కెయిజరీహిందువులకు సూచన

బొంబాయి, ఆగష్టు 17:—ఇండియా ప్రభుత్వమునకును బ్రిటన్ ప్రభుత్వమునకును జరుగుచున్న తంతివార్తల ఫలితము నా 15 రోజులలోనే గాంధీమహాత్ముని విడుదల జరుగవచ్చునని యూపిఎఫబిచున్నది” అని బొంబాయిలో కెయిజరీ హిందు అను పార్టీవారపత్రిక ప్రకటించెను. కాని రాజకీయ పక్షములవారివార్తను స్థిరపరచలేదు. ఇది ఆసంభవ మనియే చాలమంది ప్రజలుగూడ భావింతున్నారు. కాని దొరతనమువారికి మహాత్ముని విడుదలచేయవలెనను నుద్దేశమే నిజముగా కలిగినచో వారిపుడు ముఖముగానే విడుదలచేయగలరు. అపహేయద్యమును చాల తగ్గిపోయినదిగాన మహాత్ముని విడుదల చేసెదమని దొరతనమువారు తెలుపవచ్చును. (క్రీ. ప్ర.)

ఎరవాడ చెరసాలలో నాయకుల సంభాషణలు

బొంబాయి ప్రీ.వెసు జర్నలు స్పెషలు కమిషనరు డిహించి తెలిపిన విషయములు

బొంబాయి, ఆగష్టు 15:—ఎరవాడలో జరిగిన సంభాషణలనుగూర్చి నిజమైన వ్యత్యాసములు ముందుండి వెలువడలేదు. కాని సంగతి సందర్భాలనుబట్టి వాటిలోని ముఖ్యవిషయము తిట్టినది డిహించుటకు మాత్రమే సాధ్యము లేకపోలేదు ఈ డిహాలను స్థిరపరచుటకును ఖండించుటకునుగూడ రాయబారులు సమ్మతించ లేకుగాన నీయూహా లెంతవరకు నిజమనో నిర్ధారణగా తెలుప వీలులేదు. కాని యేదో కొంత ఆధారము లభించినచో గాని యిట్టి ముఖ్యవిషయములనుగూర్చి మానననానైన పత్రికలలో ప్రకటించుటకు యే పత్రికాధిపతీయును గూడ సమ్మతించడు.

కాంగ్రెసునాయకుల ఆలోచనలు

మోతీలాలు నెహ్రూ, జవహర్లాలు నెహ్రూగార్లును నయనీ చెరసాలనుండి ఎరవాడ చెరసాలకు మార్చినపుడే వల్ల భాయిపటేలు, జయరామదాసుగార్లును గూడ బొంబాయి చెరసాలనుండి ఎరవాడ చెరసాలకు మార్చిగాన వీ రందరూను అచట కలసి సంభాషించుట కవకాశము కలదు. వీ రందరూను చాలసారులు యిటుల గంటలకొలదిగా కలసి ఆలోచించి రని గూడ తెలిసినది.

రాయబారాలనూచనలయం దేమైన అధికృతకలదా?

1. ముందు సమాధానము విడుదలకుగాను ప్రస్తుతము సత్యాగ్రహమును విరమించి సంధిని ప్రకటించుటకు తగినంత విలువ రాయబారాలను సప్తా జయకరుగార్లు చేసిన సూచనలలో నున్నది.

అనునదియే ప్రధానముగ సమస్యగానుండెను. సప్తాగారు వల్ల భాయి జయరాంబాసుగార్లు టిలెగ్రాఫ్ చెరసాలకు వెళ్ళియుండుటచే ప్రస్తుతాధిపతి వీరికిద్దరికిని కామన్స్ తెలిసియుండునగాన తెక్కిన నాయకులు వీరి అభిప్రాయమును కోరిరి.

“దేశమునందు సత్యాగ్రహమునుగూర్చి ప్రజలచేత ఎంత మాత్రమును తగ్గలేదు. ప్రజలు గట్టి పట్టు దలతో నేయున్నారు. అహింసావ్రతమున కేమియును భంగము కలుగలేదు. నాయకులు లేకపోయిననుగూడ సత్యాగ్రహమును సాగించుటకు ప్రజ లీపుడు సమర్థులగుచున్నారు. కావున సత్యాగ్రహము నీపుడు విరమింపవలసరములేదు. ప్రజలకు ఏదాంతి నియ్యకనిలేదు” అని వల్ల భాయి జయరాంబాసుగార్లు టిక్కిన నాయకుల కరిగించిరి.

2. ప్రభుత్వమువారి హృదయము మారినదా?

సత్యాగ్రహమును విరమించి సంధిని ప్రకటించుటకు తగిన మాక్కు ప్రభుత్వమువారి హృదయములలో కలిగినదా? అనునది రెండవప్రశ్న.

రాయబారులు తెలిపిన విషయముల సారాంశము

1. సర్ జానువెనుగారిని రాండుటేబిలు పథకు బ్రిటన్ ప్రతినిధిగా నియమింపవలెనని కన్వెన్షన్ పక్షమువారు కోరినపుడు కార్మిక ప్రభుత్వమువారు నిష్కర్షగా నిరాకరించుటవలనవారి నిష్కాహ్యము విదితమైనది.

2. నేన, స్వదేశసంస్థానములు, విదేశముల వ్యవహారముల యీ మూడు విషయములను మాత్రము ప్రస్తుతము భారతీయులకు పశ్చాత్తాప పరులగుగాన వీటినిగూర్చి ప్రశ్నోత్తర టేబులులను చేయునట్టి పద్ధతిని పూర్వ స్వరాజ్యమును భారతీయులకు పశ్చాత్తాప పరులనైన యిండియా దొరతనమువారుగూడ నమ్మించెదరని నమ్ముటకు ప్రజల కారణములు కలవు.

రాజప్రతినిధియగు ఇర్విను ఫభ్యు

కన్వెన్షన్ పక్షమువా డగుటచే అతడుగూడ సమ్మతించుటవలన బ్రిటన్ ప్రభుత్వాధికారము కార్మికపక్షమునుండి తొలగి మరయొక పక్షమునకు లభించినను గూడ రాండుటేబిలు పథకు నిర్ణయింపబడిన విధానమును మార్చునట్టి పార్లమెంటు వారుగూడ నామోదించెదరని నమ్ముటకుగూడ తగిన కారణములు కలవు. కావున కాంగ్రెసువారు రాండుటేబిలుపథకు ప్రతినిధులను పంపగోరెదము. అందుకు వారి కిష్టములేనిచో ఆసంభవ జరుపుటకు తగిన కాంతిని దేశమున నెలకొల్పుటగాను సత్యాగ్రహమును విరమించుటనైన కాంగ్రెసువారు సమ్మతించగోరెదము. కాంగ్రెసువారు సత్యాగ్రహమును విరమించినచో రాజప్రతినిధి ఆర్డీ నెవ్వల నన్నిటిని రద్దుపరచును. దొర్లవ్యమునకు శిక్షింపబడినవారిని తప్ప తక్కిన రాజకీయవైదిల నందరినిగూడ విడుదలచేయును” అని సప్తా జయకరుగార్లు కాంగ్రెసునాయకులకు తెలిపిరి.

కాంగ్రెసువారి మరతు

“1929 డిసెంబరు 28 వ తేదీని కోరబడినదీని అధినివేశన స్వాతంత్ర్యవిధానమును నిర్ణయింపబడుట నిశ్చయమని రాజప్రతినిధియును బ్రిటన్ దొరతనమువారును గూడ స్పష్టముగా వాగ్దాన మొనరించినచో గాని సత్యాగ్రహమును నిలుప వీలులేదని” కాంగ్రెసునాయకులు రాయబారుల కరిగించిరి.

గాంధీమహాత్మునికి సంశయము తొలగకుండుట

“దొరతనమువారి హృదయము మారినదనుటకు తగిన నిదర్శనము నాకేదియును కనబడలేదు. నేను భగవంతు నెంత ప్రార్థించిననుగూడ భగవంతుడు నా కట్టి నమ్మకము నింకను కలుగజేయలేదు. దొరతనమువారి హృదయము మారినదనుటకు నిదర్శనముగా ఉత్పప్నమును రద్దుచేయుచు రాజప్రతినిధి యొక ప్రకటన నేల చేయగూడదు?” అని గాంధీమహాత్ము డడిగెను.

14 వ తేదీని జరిగిన ఆలోచనలు

“కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు రాండుటేబిలు పథకువల్ల వాడించి కొన్ని మినహాయింపులతోగూడిన అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును గడించుటకు వారి కవకాశమిచ్చుటకొకటి దొరతనము వారు ఆర్డీ నెవ్వలను రద్దుపరచుటకును రాజకీయ వైదిలను విడుదల చేయుటకును పూచీపడునట్టివైదిలని, సత్యాగ్రహమును విరమింపవలెనా? అను విషయమునుగూర్చి 14 వ తేదీ లుధదారమునాడు కాంగ్రెసు నాయకులు చర్చించిరి.

సప్తా జయకరుగార్లు ప్రయత్నము విఫలమగుట

“మహాత్మునిగాను మోతీలాలు ప్రభువులుగాన కోరిన మరతులను రాజప్రతినిధియును బ్రిటన్ దొరతనమువారును నెరవేర్చుటకు వారికి చాలప్రతిబంధకములు కలవని సప్తా జయకరుగార్లు గ్రహింపగలిగి రని తెలియుచున్నదిగాన యీ రాయబారముల సంకల్పము విఫలమైనదనియే యూహించవలసియున్నది”

14 వ తేదీని ఆలోచన జరిగినపుడు వల్ల భాయి జయరామదాసుగార్లు వారు లేరు. క్రీస్తుని 19వ శతాబ్దమున నాయకులతో యిష్టానోష్టిని మూలమునకు మాత్రమే జయలు నూపరింపెండెంబు సహ్యముతో ఆమెను తీసికొని వెళ్ళెనగాని ఆమెగూడ ఆలోచనలలో పాల్గొనలేదనియే తెలియుచున్నది. (క్రీ. ప్ర.)

కాంగ్రెసునాయకులు క్రొత్తపరతులను కోరుట

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రతీక ప్రకటన

“ఇదివరకు గాంధీమహాత్ముడు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును జాల్మిస్కోంబుగారి కరిగించిన మరతులకు కేవలము భిన్నములగు మరతులనే యిప్పుడు యొరవాడ చెప్పాలలోని కాంగ్రెసు నాయకులు కోరిరని తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు నాయకులు వాసిన లేఖ రాజప్రతినిధికి పంపబడినది” అని టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రతీక ప్రకటించెను.

(శ్రీ పే.)

గాంధీమహాత్ముడు రాజ ప్రతినిధికి వ్రాసిన లేఖ

10 రోజులవరకును ఎట్టిచర్యయును జరుపబడదు. ఈలోగా బ్రిటను ఇండియా దొరతనములవారు యీ లేఖనుగూర్చి ఆలోచించుచుందురు

బొంబాయి, ఆగష్టు 16:— కనీసము మరి 10 రోజుల వరకును సంధిరాయబారములనుగూర్చి యెట్టిచర్యయును జరుపబడదు. సర్ తేజబహదరు సప్త్రాగారు లేఖ మరల నైజాము ప్రాధికారమును బయలుదేరెదరు.

గాంధీమహాత్ముడు మున్నగువారు వ్రాసిన లేఖ నేడు రాజప్రతినిధికి పంపబడును. 18-వ తేది సోమవారమునాడు ఆలేఖ రాజప్రతినిధికి చేరును.

రాయబారిములు విఫలమైనవని తెలిపగూడదు
19-వ తేది మంగళవారమునాడు జయకరుగారు బొంబాయినుండి సిమ్లాకు బయలుదేరెదరు. 21-వ తేది గురువారమునాడు సప్త్రాగారు ప్రాధికారమునుండి సిమ్లాకు బయలుదేరి సిమ్లాలో జయకరుగారిని కలుసుకొందురు. సిమ్లాకు చేరినందున స్వయముగా సకలవిషయములను రాజప్రతినిధికి విన్నవించెదరు గాన పర్యవసానము తేలుటకు మరికొన్ని రోజుల సమయము కాక తప్పదుగాని అందువలన రాయబారిములు విఫలమైనవని యెవరు భావించగూడదు.

కాంగ్రెసు నాయకులు సప్త్రా జయకరుగార్లకు
అధికార మిచ్చుట

కాంగ్రెసువారి అభిప్రాయములను రాజప్రతినిధికి తెలుపుటకు సర్ తేజబహదరు సప్త్రా ఎం. ఆర్. జయకరు గార్ల కధికారమిచ్చుచున్నాము. అని ఆ లేఖలో కాంగ్రెసు నాయకులు వ్రాసినందున సత్కృత్యము ప్రారంభమైన పిమ్మట మరల ఇట్టి కాంగ్రెసువారు రాజప్రతినిధి పదవిని గౌరవించినట్లు తెలుచున్నది.

ఈ లేఖలను ప్రకటించుటకు గాంధీ మహాత్ముడు
డనుమతి నొసగుట

కొంతకాలమైన పిమ్మట యీ లేఖలన్నిటిని వివరముతో ప్రకటించుటకు గూడ గాంధీమహాత్ముడు సప్త్రా జయకరు గార్లకు అనుమతి నొసగెనుగాని యిదివరకు గాంధీగారు మోతీలాలుగారును తెలిపిన మరతులకును యిప్పుడు కోరిన మరతులకును కొంత భేద ముండుటవలన యీ లేఖలను ప్రకటించుట కనుమతి నియ్యరాదనియే కాంగ్రెసువారిలో కొందరు కలచుచున్నారు. (ఇం. డి. మెయిలు)

రాయబారిములు విఫలమైనచో సప్త్రా జయకరుగార్లు మరల సిమ్లా కేల వెళ్లెదరు?

కాపున నెవ్వరును నిరాశచెంద నవసరములేదు
బొంబాయి, ఆగష్టు 17:—గాంధీమహాత్ముడు మున్నగువారు వ్రాసిన లేఖలోని మరతులను రాజప్రతినిధి ఆమోదించుట కెంతమాత్రమునుగూడ నవకాశము లేనిమాటయే నిజమైనచో మరల సప్త్రా జయకరుగారు సిమ్లాకు వెళ్లవలసిన అన సరమే మున్నది? “మేమువచ్చి స్వయముగా సకల విషయములను విన్నవించువరకును మిరెట్టి చర్యను జరుపవలదని వీరిద్దరును యిద్దరును ప్రభువును యేల వ్రాసియుండురు. గాన రాయబారిములు విఫలమైనవని యెవరునుగూడ తెలపోయ నవసరములేదు. కాని యీ నియమారము నేను తెలివిన రీతిని యీనెల మూడవ వారములోనే పరిష్కారముగఁజేయు లేదు. మరి రెండు మూడు వారములవరకు గూడ ఫలితము లేదనియే యూహించవలసి యున్నది. ఇందువలన కాంగ్రెసు పక్షములోను ప్రభుత్వ పక్షములోను గల అభివాదము మరి కొన్ని నిరోధముల నీలోపున కలిగించుట కవకాశ మేర్పడగలదు గాన నది కోర నియమే యగును” అని న్యూస్ పేపరు వ్రాసెను.

మానా కంటోను మెంటులో నేనాని ఆజ్ఞలు

వర్తకు లందరును తమదుకాణములను
మూసివేయవలయుట

పూనా, ఆగష్టు 15:—పూనాకంటోను మెంటు అవరణలో కొందరు బట్టల వర్తకులు నెలకొనవలసినవలన తమ దుకాణములను మూసివేయుటకు నిశ్చయించిరి. దుకాణములు తెరువ వలెనని కమాండోను ఆఫీసుకు తెలుసుగారు యెన్నిసార్లు చెప్పినను వారు వివలేదు. అందువలన 48 గంటలలో కంటోను మెంటునుండి వెడలిపోవలెనని యిద్దరు వర్తకులకు తెలుసుగారు నోటిసునిచ్చిరి. అందువలన కంటోను మెంటులోనున్న దుకాణ దారులందరును గూడ దుకాణములను మూసివేయుటకు నిశ్చయించిరి. కట్టుదుకాణములవారు, ధాన్యముల దుకాణముల వారందరునుగూడ దుకాణములను మూయుటకు నిర్దిష్టముగా నున్నారని. (ఇం. డి. మెయిలు)

విదేశపు నేతని కృత్రిమపు నేతని బహిష్కరించుట

నయ్యుక్త రాష్ట్రముగలో అమోహవర్త
కులు ప్రమాణము చేయుట

అలహాబాదు, ఆగష్టు 15:—కృత్రిమపు నేతని (వెడబ బాబు) విదేశపు నేతని తెప్పియింప వైని తెప్పించుమని ఆమ అమోహవర్తకులు ప్రమాణము చేసినందునవారిపై ప్రస్తుతము నిలువయున్న నేతని విక్రయించుటకు కాంగ్రెసువారువారము రోజులుగడు విచ్చిరి. (ఒక విలేఖరి.)

బొంబాయిలో బహిష్కరణము

ఆరుకోట్ల రూపాయల వెలగల సీమగుడ్డలు
కష్టమున గొదాములలో పడియుండుట, వాటి
నెవరును తీసికొనిపోకుండుట

బొంబాయి, ఆగష్టు 16:—విదేశములనుండి స్త్రీ మరులలో బొంబాయికి వచ్చిన ఆరుకోట్ల రూపాయల వెలగల సీమగుడ్డలు వాళ్ళుగూడ పడియున్నవి. వాటి నెవరును తీసికొని పోవుట లేదు. బహిష్కరణ సంఘమువారింటింటికిని పోయి ప్రచారమును తీవ్రముగా జరుపుచున్నారు.

కార్మికులను కాంగ్రెసులో చేర్చుటకు
బొంబాయిలో కార్మిక వారమును ప్రారంభించుట

బొంబాయి కార్మికులను కాంగ్రెసులో చేర్చుటకు కాంగ్రెసువారు కార్మికవారమును జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ వారములో మిల్లుల ప్రాంతములలో 200 పథలను జగ్రపుటకు యేర్పాటు చేయబడినది. (ప్ర. వి.)

పశులుసంఘమువారి వెపావరు విచారణరిపోర్టు

పాకేజీలను స్వాధీనపరచుటకు
రైల్వేకంపెనీవారు నిరాకరించుట

బొంబాయి, ఆగష్టు 16:—వి. తే. పశులుగారు మా పశు గాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రకటించిన వెపావరు విచారణ నివేదిక గ్రంథముల పాకేజీలు పాపెజరు (టైముస్)లో బొంబాయికి వచ్చినవి. వాటిని కాంగ్రెసువారి కిక్కుగూడదని పోలీసువారు తెలుపుచు జి. వి. సి. రైల్వే కంపెనీవారు వాటిని కాంగ్రెసువారికి స్వాధీనపరచుటకు నిరాకరించిరి. (శ్రీ పే.)

గాంధీటోపీలను ధరించుట నేరముకాదు

బెంగాలు గవర్న మెంటు వకోం మెంటరు
శాసనసభలో తెలుపుట

కలకత్తా, ఆగష్టు 15:—ఖద్దరును కట్టుటయును గాంధీ టోపీలను ధరించుట నేరమా అని నిన్న జరిగిన రాష్ట్ర శాసన సభలో ఆర్. మయితిగా రడుగగా ఖద్దరును కట్టుటయును గాంధీ టోపీలను కట్టుకొనుటయును నేరమనని బెంగాలు ప్రెసిడెన్సీలో యెవరునుగూడ బెంగాలు గవర్న మెంటువారు ప్రకటించి యుండలేదు అని హోం మెంటరు కాంటిక్లెక్టర రాయగారు తెలిపిరి, అని నేడు అమృతబహుప్రతీక ప్రకటించెను.

అలహాబాదులో కళాశాలలవద్ద పికెటింగు

నెహ్రూకుటుంబమువారు
దీక్షగా పని చేయుచుండుట

అలహాబాదు, ఆగష్టు 16:—అలహాబాదులో కళాశాలల వద్ద పికెటింగు తీవ్రముగా జరుగుచున్నది శాసనసభల అధ్యక్షులు గూడ పికెటింగుకు సుర్యుకుచున్నారు. నిన్న సాయంకాలము రాణీసుందులో జరిగిన బహిరంగసభలో డిక్టేటరు శ్రీమతి ఉమానెహ్రూ, శ్రీమతి కమలానెహ్రూ, పండిత కృష్ణకాంత మాలవ్యాగార్లు మున్నగువారు ఉపన్యసించిరి.

యూయింగు క్రీస్తీ యుక్త కాలేజీపై ఆమెరికా దేశీయు డగు నౌక ప్రాఫెసరు కళాశాలలోనికి వెళ్లుటకు రాగా పికెటరులు దారికడ్డముగా పరుండుటచే నతడు మరల నింటికిపోయెను. కాయస్థపాఠశాల మున్నగు మరి పెక్కు విద్యాశాలలవద్దగూడ పికెటింగు జరుపబడెను. విద్యార్థులందఱు విశ్వవిద్యాలయమును పూర్తిగా బహిష్కరించిరి (ప్ర. వి.)

నెల్లూరులో ప్రాఫెసరు రంగాగారి ప్రచారకులకు నిరోధము

వారు ఖద్దరుకట్టినందున పోలీసువారు వారిని
వెంటబడించుచుండుట

నెల్లూరు, ఆగష్టు 16:—ప్రాఫెసరు రంగాగారు భారత శాసనసభకు అధ్యక్షుగా నిలువగోరినందున ఆయనపక్షమున ప్రచారము చేయుటకు కొందరు ఖద్దరు ధరించి నెల్లూరులో పనిచేయుచుండగా వారు కాంగ్రెసువలంటికిలేమి అను భయముచే పోలీసువారు వారిని వెంటబడించుచున్నారు.

“నేను అకలంకమున జాతీయతనే సమర్పించెదను.” అని తెలుపుచు ప్రాఫెసరుగారు వ్రాసినప్రకటన ముద్రాశాలలో ముద్రింపబడుచుండగా పోలీసువారు దానిని నిలిపివేసినగూడ తెలియుచున్నది.

ఈ రీతిగా ప్రాఫెసరుగారికి మా అధ్యంతరములను కలిగించుచుండుటవలన నెల్లూరుపౌరులు చాల ఆగ్రహము నొందుచున్నారు. (ప్ర. వి.)

మీ ఆడపిల్ల యేల వ్యాధిగ్రస్త రాలగు తల్లియు, శ్రమ గలిగించుభార్యయు గావలెను

17 సంవత్సరము వయస్సు వచ్చిన చెంటనే స్త్రీల సంసారమునకు తగియుండురని తెలుపుచే యీ పుస్తకముననే వారికి తమ జాగ్రత్త తుపాసర మైయున్నది. ఇట్టి పరిస్థితిలో, లోన పరిగా పనిచేయుక పోయిన కీరక స్వస్థత లేక భవిష్యత్ జీవితమున కాలంకము గలుగుజేయును.

కొలదిలో చికిత్స నొనర్చుటపద్ధతి యుండగా మిరెల స్త్రీలకు బలహీనమును తెల్పుటకు శ్రమనిచ్చు భార్యలగాను పెంచవలయును.— ప్రత్యేకముగా యీ నూతనపద్ధతి ఎవలంబించుడు. ఎట్టి స్త్రీయైనను నిరాశ్రయ దినవారు సహితము యీ పద్ధతివలన తమ యోగ్యమును పుష్టిచేసుకొనగలరు. వారికి ఫెలూనామాత్రల నిచ్చి దాని గుణములను గమనింతుడు.

Feluna

స్త్రీలకుమాత్రమే

ఫెలూనామాత్రలు తయారు చేయుచుండుగూడ మానవహస్తములతో స్పృశించ బడియుండలేదు.

ఇండియా, బర్మా, సిలోన్ దేశములందు మందులముగ్గు మోపులవారును, దుకాణ దారులును సీసా 1-8 రు. 2-4-0 చొప్పున అమ్ముచుందురు.

మీ స్త్రీల యారోగ్యముకొరకే

సరిహద్దురాష్ట్రపు వికారి

ఆఫ్రిడీ సేనలు చాలవరకు పారిపోవుట

పెహావరులో సైనిక సరిహద్దులము

పెహావరు, ఆగస్టు 16:—చుహామండు పరగణాలో వచ్చిన వార్తలను అనుసరించి జేహావరు వారు ముందుగా భోదావలను తన సేనలతో చేరుకొని గుఫెయిలను, భోదావలను తన సేనలతో చేరుకొని టుకు ప్రభుత్వముల జరుపుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. పెహావరు జిల్లాలోని జోబా అను పట్టణమునకు గంజో మీదుగా వచ్చుట ఆతని యుద్దేశ్యము. జోబా యందు జేహారు విటాయి అను జాతివారిలో హాజీ స్వయముగా ప్రచారము చేయుచున్నాడు. మూసాఫేరులు ఆతనికి సాయము చేయ నిరాకరించివారు. దోపిడీలు చేయుటకు గాబోలె రిసాల్ పూరు, నాసిగా పరిసరములలో కొన్ని మహమ్మదు వారిజట్టు తిరుగుచున్నవి. మిస్ట్రీ ముందు జరుగు జిల్లాలో చేరుటకు నిరాకరించుటవలన ఆతనిభయంతోడను ముల్లాఫేరులతోడను కూడిన ఒక కొడుకైన కంకియోనుండి తిరిగిపోయి యెవరియిండ్లకు వారు పోయిరి. కుర్రాడునుండి వచ్చిన వార్తలను అనుసరించి ఈ క్రిందివారు మరణించినట్లు తెలియుచున్నది. సేనలో 5 గురు చచ్చిరి. ముగ్గురికి దెబ్బలు తగిలెను. గ్రామస్థులలో 5 గురు చచ్చిరి. 7 గురు దెబ్బలు తినిరి. మునుజయ్య చంకన్నీ గ్రామములలో బాంబులతో ముంచిపోయినట్లు కలిగినవి. ఆఫ్రిడీ పితూరీ ప్రారంభమైన తరువాత భారత సేనలో పూనా హోర్సు ఫటాలమునకు జేరిన ఒక భారతదోష్టియు, యిద్దరు పవాతులను మరణించిరి. ఒకడు యెచ్చల నున్నాడో తెలియదు. బహుశా చనిపోయియుండవచ్చును. ముగ్గురికి దెబ్బలు తగిలెను. ఒకరకు కళ్ళు పోయి దెబ్బలు తగిలెను. (ఆ. ప్రె.)

హాజీ చురుకుగా సేనలను సమకూర్చుచుండుట

పెహావరు, ఆగస్టు 18:—తురంగా జేహాజీ యొకను సేనలను చేర్చుటకు చురుకుగా ప్రయత్నించుచున్నాడు. పెహావరులో ఆఫ్రిడీ జట్టు కొన్ని యొకను ఉన్నది కజాగీ మైదానమునుండి శత్రుపక్షమునకు జేరిన ఆఫ్రిడీలు వెడలిపోయినారు. ఆకాఫేలు మైదానములో కొన్ని ఆఫ్రిడీలు జట్టు ఉన్నవి. రాజ్ గుల్ మాకీ ఫేలులు 15-16 తారీఖున మరలిపోవుచు కైబరులో బారిహిల్లు పిక్రెట్టును చేరుటతో రమ్మని సజ్జ చేసిరి. ఆఫ్రిడీలలో వైసుండి కాపలాకాయుచున్నవి. విమానములను వారు తుపాకులను గూడ కాల్చిరి. కొహటు కను పకు తూర్పువరకు పరగణాలో తిరుగుచున్న కొన్ని ఆఫ్రిడీజట్టు కాపలా కాయుచున్న విమానములను కాల్చిరేదు. కుత్తూమ్ పరగణానుండి పారచుకన్నీన్ మున్నూబాయి గ్రామములను చాల బాంబులు వేయబడినవి. కాని ఆ గ్రామములు లాంగు మాచన లేమియు చూపలేదు. ఒక కొడుకైన పరగణాలో విమానములు ఆకాశమునుండి కాపలా కాయుచుండెను. కాని శత్రుపక్షములవారు చురుకుగానున్న మాచనలే కానరా లేదు. (ఆ. ప్రె.)

పితూరీనిగురించి ప్రభుత్వప్రకటన

సిమ్లా, ఆగస్టు 17:—ఆఫ్రిడీలు వెనుకకు మరలిపోవుచున్నట్లు వివిధభాషలు శత్రుత్వమును మానుకొనుచున్నట్లు పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రమునుండి వచ్చిన వార్త తెలుపుచున్నది. వివిధ ప్రదేశములలో స్థితిగతులు యీ క్రిందివిధముగా నున్నవి.

పెహావరు: దండెత్తివచ్చిన ఆఫ్రిడీ లందరు అన్యత్వమైరి. కజాగీ మైదానములో హుల్స్ ప్రదేశమునుండి కూడ అందరును వెడలిపోయిరి.

టిరా: ఆకాశవిమానములనుండి కాపలాకాయుటవలన బారాలోయలో గాని, యితర ప్రదేశములలో గాని ప్రతిపక్షుల వలన మేమియు నున్నట్లు కనబడలేదు.

బగల్ జయి: ఆఫ్రిడీల దేశములో నున్న కొహటు మీద దాడివేయు ప్రయత్నము విరమింపబడినది స్పష్టమైనది. చంకానీ, ముకాజెలు గ్రామములను విమానములనుండి బాంబులతోయొనవలన ముంచిపోయినట్లు కలిగినవి. అసంతృప్తి జేరిన జాతులవారు త్వరగా పంధికివెళ్తు రని యూహింపబడుచున్నది ఆకాశవిమానముల మీద నుండి బాంబులువేయుటవలన శత్రువులను చాలా ప్రమాదము పంధించినదని సమ్యక్ముగా తెలియుచున్నది. బారాలోయలో ఒక పలుకుబడిగల నాయకుని వద్దనుండి వచ్చిన వార్తను అనుసరించి ఆలోయలో నంతట చాల నష్టముకలిగినది తెలియుచున్నది. మరయు ఆనాయకుడు ఈ మార్గమున శత్రుపక్షమువారిని భారతదేశములోనికి రానియ్యవని ఒడంబడిక నిచ్చినాడు.

చుహామండు: సకాశమునకు ఈ వైపున కొద్దిగా శత్రువులు మాత్రమే తిరుగుచున్నట్లు విమానపరీక్షవలన తెలిసినది. అటల్ పరిసరమున గల్లంతు జరిగినట్లు పదంతుల ప్రభు

బాపాలా వారి

వజ్రములు, సవరంబంగారము, వెండి వస్తువులు.

215, చైనాబజారు, మద్రాసు.

ఒక ఐ. సి. యన్ ఉద్యోగి

అకామరణము

గుట్టముమీదనుండి క్రిందపడి మరణించుట
మదరాసు, ఆగస్టు 18:—తూర్పుగోవావజిల్లా ఆసిస్టెంటు కలెక్టరుగానుండి శ్రీయుత టి. వీరరాఘవన్ (వి. సి. యన్.) గారు నిన్న ఉదయం ఒక పూర్తిగా గుట్టముమీదనుండి క్రిందపడి మరణించిరి. వీరరాఘవన్ గారు పి. టి. విజయరాఘవాచారిగారి పుత్రులు. ఇప్పటి కాయనవయస్సు 25 యేండ్లు మాత్రమే. వైసిడెన్స్ కాలేజీలో ఆన్ ల్యూపరీక్షలో నుత్తీర్ణుడై తరువాత కొంతకాలమునకు వి. సి. యన్. పరీక్షకు చదివిరి. వి. సి. యన్. పరీక్షలో గూడ నుత్తీర్ణుడై వచ్చిన తరువాత గడచిన డిశంబరులోనే ఆయన ఈ ఉద్యోగములో ప్రవేశించెను.

కడచిన కొన్ని వారములనుండియు వీరరాఘవన్ గారు మరి 18 మంది సివిల్ పరీక్ష ఉద్యోగులతో బాటు పూనమ్ ల్లో సర్వే ట్రెయినింగులో నుండిరి. నిన్న ఉదయం ఆయన గుట్టమీద స్నానముచేయుచు కొంతకాలము వెళ్లెను. గుట్టము వెంకెతనముచేసి కడలకపోయెను. దానిని స్వాధీనపరచుకొనుట కాయన యెంత ప్రయత్నించినను లాభము లేక పోయినది. గుట్టమీద నున్న ప్రక్కనున్న కొబ్బరి చెట్టుతో డిగొనునట్లు విపరీతమైనది. అందుచే ఆయన తొడ యెముకలను, పుష్టయెముకలను విరిగిపోయినవి.

ఇదియంతయు తెలిసి ఆయన టి బంగళాలోనే నివసించుచున్న డి. డి. వారన్ అను మరయొక వి. సి. యన్, ఉద్యోగి యచ్చటికివచ్చి, వెంటనే వీరరాఘవన్ గారిని జనరల్ ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోయెను. మేజర్ పండాలే గారు వచ్చి పరీక్షించునప్పటికి ఆయన స్పృహతప్పి పడియుండెను. ఆల్ట్రాసౌండ్ యుండి పుష్టాన్నాము పింటిగంటచే కాయన యనువుల విడిచెను.

కొమ్మలానున్న విజయరాఘవాచారిగారి కీ పంఖరి తండ్రి చేయబడినది. బుధవారమునాటి కాయన యిచ్చటికి వచ్చినవై గవనపంసాగరము జరుగును. ఆంధ్రవరకు కము క్రిల్లి పోతుండ నుండుగదిలో నుంచుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

సావిత్రము. సీమ వెండి సామానులకు
వీకంసి చబిల్ దాన్ అండు సన్న

సీమకమలములు, నగలవస్త్రములు
2 112, 113 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మద్రాసు అండు సదరక్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నింటిని చేయబడినవి.)

కాకినాడలో గణపతి ఉత్సవము

27 ఆగస్టు మొదలు 5 సెప్టెంబరు 1930 వరకు

ముఖ్యమైన రోజులు 3 మొదలు 5 సెప్టెంబరు 1930 వరకు

ఈ సంవత్సరము చాల వైభవముగ జరగబడును. కాకినాడ, గోదావరి, తుని, కొటిపల్లి ప్రేమకులపావ్య సహపరులైన బండ్లవిడుదల ప్రేమకులను దొరకు కరపత్రములందు నూనింపబడియున్నది.

మీకలమును, ధనమును గూపాడు కొని వినుగుదలను బోగొట్టుకొను

టకు రైలుపై ప్రయాణము చేయును.

ప్రకటన

గడివాడ తాలూకా నెమ్మలూరులోని శ్రీ నాగేశ్వర స్వామివారి దేవస్థానము బ్రహ్మరాజీవామా పంపించినంతన ఆయన స్థానే మరయొకరు బ్రహ్మరాజీవర్యులగు గాన బ్రహ్మరాజు నుండవలసినవార బంధులలోని కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు టెంపిలు కమిటీ వైసిడెంటుగారి 23.8.30 తేదీలో గాన భాషులు పంపించగలండుకు ఇందుసూచుగా తెలియ చేయడమైనది.

బంధు శ్రీశింబి హనుమంతరావు,
8-8-30 } కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు టెంపిలు కమిటీ వైసిడెంటు

కమ వి తం తు వ
ఒక కమ్మ విద్యార్థి తగిన వితంతువును వివాహము చేసికొనెద ననుచున్నాడు. యవతి మంచి వంశముకకు జేంది 17 సంవత్సరము లకు మించని వయసు గలిగిన ముదిది. విషయము లన్నిటితో, వారివారి అడ్రసుతో, ఈక్రింది అడ్రసుకు వ్రాయవలెను.
K. D. C.
c/o Andhra Patrika Office,
P. B. 212, Madras.

స్వదేశీపరిశ్రమల నెలకొల్పుడు
దేశముయొక్క ఆర్థికాంశము, భౌతిక, సాభాగ్యములతో ముగిసిన పరిశ్రమభివృద్ధిమీదనే ఆధారపడి యున్నది. నిరంతరము స్వదేశీ పరిశ్రమలను యీ దినములందు జాతీయదీపనమార్గములను చూపగల
వర్తకరహస్యబోధిని
వరించి అందు గల 225 పరిశ్రమలలో నేదేని నొకదానిని నులభిముగ నెలకొల్పి భవంతులై దేశోన్నతికి పాటుపడుడు. ఈ యుపయోగకరమైన గ్రంథము వల 1 రూపాయి మాత్రమే పొట్టు భర్త్యు జేలు.
మహారాజపురకళాల, 18 లీటు సావుకార్ టేట, మదరాసు.

సాంఘిక వార్తలు

చెన్నపురి యందు దీపములు వెలిగించు కాలము
బుధవారము 20 వ తేదీ సాయం. 6-58 గం.
గురువారము 21 వ తేదీ సాయం. 6-57. గం.

ప్ర. పార్థసారథిస్వామి వంటెన ప్రారంభోత్సవము:—తిరువల్లి కే. జి. సుంకవారి వీధియందు నూతనముగ
కట్టబడిన ప్ర. పార్థసారథిస్వామి వంటెనయొక్క ప్రారంభో
త్సవమున కేపు సాయంకాలము 6 గం. 4. కాన్ రామ్ స్మిత్
సతీ శర్మ నామినచెదరు. ఈ సందర్భమున శ్రీ యస్. సత్యమూర్తి
గారు అధ్యక్షత వహించెదరు. డి. బి. వి. రామస్వామి మొ
దలియర్ గారు ఉపన్యసించెదరు

చెన్నపురి శా.కా.హరప్రచార సంఘము :—
ఈ సంఘముయొక్క తృతీయ వార్షిక సమావేశము రాబోవు
శనివారము 80 వ తేదీన సాయంకాలము 5-30 గం. రాయ
బడియందలి వై. యం. సి. ఏ. భవనమున, గా. డి. బి.
స్వామి కే. సుందరం చెట్టియార్ గారి అధ్యక్షతన జరిగెను.
యస్. యం. ఫాలోగారు “శా.కా.హరప్రచార విచారణ” అను
విషయము గూర్చి ఉపన్యసించెదరు రాత్రి 8 గం. మాడర్క్
హిందూ కళాశాల నందు విందు జరుగెను.

రాకపోకలు:—పండిత విద్యాపాఠశాల పాఠశాలగారు
మొన్న రాత్రి తిరువనంతపురము వెళ్లిరి.
శ్రీ యస్. సత్యమూర్తిగారు మొన్నటి ఉదయమున
చెన్నపురి నుండి చెన్నపురికి వచ్చిరి.
హెచ్. ఆర్. కేట్ గారు రివిన్యూకాళా కార్యదర్శి
ఉత్తరమున నుండి శేరిలింగంపల్లికి వచ్చిరి.
మూర్తిగారు జాయింట్ కమిషనరీ కలెక్టర్ గారు
చెన్నపురికి వచ్చిరి.
సి. ఏ. పొట్ల, వి. సి. యస్. గారు నిన్న రాత్రి కాళి
కట్ట నకు, హెచ్. ఎ. వి. వర్మ గారు గుత్తికిని వెళ్లిరి.

చెన్నపురిలో ఆంధ్ర హరికథా కాలక్షేప
ములు:—విజయనగర వాస్తవ్యులను సుప్రసిద్ధులను అను
బ్రుద్ధుల శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణాచార్యగారి శిష్యులు బ్రహ్మ
శ్రీ శేరి లక్ష్మీనారాయణాచార్యగారు ఈపురమున సీతా
కల్యాణము, పాదుకాపట్టాభిషేకము హరికథా కాలక్షేపములను
జరిపి వీ రీపట్టణమున కెన్నడును రానివారయినను శిష్యులు
తోనే ఇచ్చటి ఆంధ్రప్రభులు నందరిని ఆకర్షించి వారిని
ఆనందమున గా నొనర్చగలిగిరి. వీరివాక్యటిను, భాషా
నమ, భాషప్రదర్శనము కొనియాడ నగియున్నది. వీరిననుస
రించి నిచ్చియున్న భజనాదానప్రవృత్తులు పూవుల రత్నయ్య
గారు చూడంగమమీదను పూవుల నారాయణగారు వీడేను
మీదను తిరుప్రభును మానీ శ్రీహరిదాసుగారి గానమున కం
తయు వచ్చి చెప్పిరి.—సరస్వతుల సీతారామకృష్ణి.

ఆరోగ్యప్రచార ఉపన్యాసములు :—ఈ క్రింది
ఆరోగ్యవిద్యక ఉపన్యాసములు మాజికలాంతర సాహాయ్య
ముతో నొనగబడును.
20-వ తేదీన సాయం 6-30 గం. మలేరియా విషయ
మై శేరిలి వాటరునక్కసీధియందు.
20-వ తేదీన సాయం. 6-30 గం. క్షయరోగముగూర్చి
యొప్పన్ ఫాన్ క్లౌబ్ కు కన్యకాహారము.
21-వ తేదీన సాయం. 6-30. కొంకిత్రుండుగూర్చి మలే
రియా వీధిలో కార్పొరేషను పాఠశాలయందు.
22-వ తేదీన సాయం. 6-30 గం. స్థూలకవాధి గూర్చి
మధన్ ఫాన్ క్లౌబ్ కు వైద్యశాలయందు.
22-వ తేదీన సాయం. 6-30 గం. ఈగలనుగూర్చి
కొండికోట్ కార్పొరేషను పాఠశాలయందు.
23-వ తేదీన సాయం. 6-30 గం. కలరాగూర్చి గనప
పురముందు.

మలయ-జానాలనుండి కాఫీగింజలదిగుమతి

ఇండియా దొరతనమువారు నిషేధించుట
నాగపల్లం, ఆగస్టు 14:—మలయనుండియు జావా
నుండియు కాఫీగింజలను యీనెల 8 వ తేదీనందు మదరాసు
ప్రెసిడెన్సీలోనికి తీసికొని రాగూడదని దొరతనమువారు
ప్రకటించుటనే నాగపల్లం ను నగ్రకులకు తమిళనాడు ప్రభుత్వ
లోనిచ్చిన కాఫీగింజల బహులను ఆదర్శి సిద్ధము ఉన్నట్లులు
వకతులుగొనిరి. (ఆ. తి.)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

1930 నవంబరు 19 నాటి వార్తలు
రాబోవు సెప్టెంబరు 9 వ తేదీ నుంకళవారము నెలపు
దినముగ పరీక్షలంప బడుటచే యీ క్రింది పరీక్షలు వెనుక ప్ర
కటించబడిన విధమున 9వ తేదీన జరుపబడక కనివారము 16వ
తేదీన జరుపబడును.
ఇంటర్మీడియటు పరీక్ష (నూతననిబంధనలు)
ఉదయము 10 గంటలు మొదలు మధ్యాహ్నము 1 గం.
వరకు వ్యాపరచన.
ఇంటర్మీడియటు పరీక్ష (ప్రాచీననిబంధనలు)
ఉదయము 10 గంటలనుండి మధ్యాహ్నము 1 గంటవరకు
నిర్దిష్ట గ్రంథములనుండి వ్యాపరచన. మధ్యాహ్నము 2 గంటల
నుండి 4 గం వ్యాపరచన.
బి. ఏ. డిగ్రీ పరీక్ష
ఉదయము 10 గంటలనుండి మధ్యాహ్నము 1 గం.
షేక్స్ పియరు. మధ్యాహ్నము 2 గంటలనుండి 4-80 గంటలవరకు
17, 18 శతాబ్దముల వచన గ్రంథములు.

న్యాయవాదులు శాసనోల్లంఘనోద్యమము

మద్రాసు బార్ కౌన్సిలు తీర్మానము
మద్రాసు, ఆగస్టు 18:—మద్రాసు బార్ కౌన్సిలు నిన్న
టిడినమున సమావేశమయి డి. బి. సి. ఆర్. తిరువెంకటాచారి
గారిరాజీనామాను అంగీకరించెను. పీఠాసీ యింకొకరి నెన్న
కొను విషయము రాబోవు సభలో నాలోచింపబడును. జూని
యరు సభ్యులలో నొకరు యెన్నకొబవనవచ్చును. భారతదేశ
న్యాయవాదులు షేకర్ పేతు మల మాన్వేట్స్ కౌన్సిల్ లో వాదించు
చు వాక్కును సంపాదింపటకు ప్రయత్నింప వలసి నది గా
బార్ కౌన్సిలును గోరచు మధురనుండి శ్రీయంక వి. సుందరం
గారు ప్రాసినలేఖ విచారించబడెను. ఈ విషయముగూర్చి అధి
కారిలకు విన్నవణుగావించుటకు తీర్మానింపబడెను.
ఒక న్యాయవాదియొక్క ప్రవర్తనగూర్చి విచారణ
గావించబడుచుండగా సభ్యుల ట్టికనుండి తన పేరును రద్దుగావించు
చుకొనటకు అనుమతి యొసగబడవచ్చునా య ను విషయము
చర్చింపబడెను. అట్టి యనుమతి యొసగబడకాలదని కౌన్సిలు
అభిప్రాయపడెను
తిరువల్లూరు న్యాయవాద సంఘముచే కొరిబడిన ప్రకా
రము సి. వి. లు యాల్పు ఆఫ్ ప్రాక్టీసు
యొక్క 49 (ఏ) నిబంధన సవరింప
బడు విషయముగూర్చి విచారించి రిపోర్టు గావించుట కొక
కమిటీ నియమింపబడెను.
శాసనోల్లంఘనోద్యమముపట్ల అభిమానమును జూపు
న్యాయవాదవై చర్య దీసికొబడవచ్చునాయను విషయము చర్చించు
పబడెను. జూలయ 7 వ తేదీ “హిందూ” పత్రికలో రిపోర్టు
చేయబడినట్లుగా బొంబాయి వైకౌర్టు న్యాయమూర్తుల యభి
ప్రాయముతోనే బార్ కౌన్సిలు యేకీభవించుచు, ప్రస్తుత మెట్టి
చర్యయును తీసికొబడ నవసరములేనని తీర్మానించెనని తెలి
యుచున్నది.

మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలో యింటిమిడేషను ఆర్డినెన్సు

ఇండియా దొరతనమువారు మదరాసు
గవర్నరు మొటువారికి అధికారము నొనగుట
సిక్కు, ఆగస్టు 16—ఇండియా దొరతనమువారు యీ
నెల 18 వ తేదీన యీ ప్రకటనను (నోటిఫికేషను) చేసిరి. ఇది
యీ వారమున వెలువడిన యిండియా గజెట్ లో ప్రకటించ
బడెను. 1930 ప్రివేన్సు ఆఫ్ యింటిమిడేషను ఆర్డినెన్సు
ఒకటవ సెక్షను 2 వ సబు సెక్షనులను గవర్నరు జనరలు యిను
కౌన్సిలువారికి లభించిన అధికారమునుబట్టి యీ ఆర్డినెన్సు మద
రాసు ప్రెసిడెన్సీకి గూడ వర్తింప జేయబడెనని
ఇండియా దొరతనము వారు ప్రకటించిరి
“గవర్నరు జనరలు యిను కౌన్సిలువారు యిండియా గ
జెట్ లో ప్రకటన చేయుటలను ఈ ఆర్డినెన్సుకు యే రాష్ట్ర
ములకు వర్తింపజేసిరి ఆ రాష్ట్రములకు మాత్రమే ఈ ఆర్డి
నెన్సు వర్తింను” అని ఆర్డినెన్సు 1 వ సెక్షను 2 వ సబు సె
క్షనులో నున్నది.

ఇండియాన్ ఎకనామిక్ అసోసియేషను
ఈ సంఘముయొక్క మద్రాసు శాఖకు యీ క్రింది
వారు నూతన కార్యనిర్వాహకులుగా నెన్నకొబడిరి:—అధ్యక్ష
తులు:—మద్రాసు గవర్నరు సర్ వాట్టి ప్రాన్సే నాథు, ఉపాధ్యక్ష
తులు:—శ్రీయంక వి. రామరావు, సి. గోపాలమూనను,
ఎం. రామచంద్రారావు, గార్లు:—కార్యదర్శకులు:—శ్రీయంక
ఎస్. రామస్వామయ్యగారు, పి. జి. శాన్. టి. క. దొర
స్వామయ్యగారు కొకాధిపతి:—కె. ఎల్. నరసింహంగారు.

మంకసా రాజాగారి మరణము
మండసా, ఆగస్టు 14:—రాజులలో కృష్ణ దేవరాయలు
ఎట్టి యభిమానముజూపి కవులకు తదితరపండితులు మొదలైన
సకలవిద్యాపండితులకు ఎట్లు తనయభిమానమును జూపి విద్యు
ప్రపింబులగునట్లు పెంపుజేసెనో లేదోగాని, అట్టివారిచరిత్రలు
మాత్రమునను, మనకవిత్వంగవుల ప్రాతలమాలమున తెలిసికొని
యే యున్నాము. కాని యీకలియుగమునగూడ గొంద రట్టి
మహానుభావులు లేరని చెప్పుటకు వీలులేదు. మౌగంజాంజిల్లో
అనేకమంది రాజులు అనేకమందివలన మెప్పులువడసిన ఉత్కల
రాజులును గలరు. అట్టివారిలో మండసా రాజాగారు ఒకరు.
వీరు అన్నివిధ్యలయందును ప్రపింబులేగాక అట్టివారిని సత్క
రించుటచే మొదలు వారిసన్నిధానమునకే వెళ్లి బహుశాంకింప
బడుటయు గలరు. ఇతర రాజులందరినను వీరు తమయావత్తు
జీవితమును అడవిమృగములతోకలియయే విడియొగించి రనట
కంతమాత్రము వెనుదీయ నవసరములేదు వీరుమాటుగట్టి వేటా
డుటలో జంపిన పెద్దపులు లిన్ని యని జెప్పవీలులేదు.
వీరియిలాఖాను అనేకమంది వీరవారు జీవితమంతయున్నార.
వీరు దొరతనమువారివలనను ప్రజలచేతను అనేక మహాపకార
ములచేయుటచే, వేసోళ్ల క్రింపబడుచున్నారు. ఇంతకు వారి
సుకృత్యములే, మరణకాలమున సహితము, అనంతరమందుమాడా
శేషించియుండునటుల నడచికొనిరి. ఇట్టివారు గతదినం రాత్రి
సుమారు తొమ్మిదిగంటలకు హార్టు ఫేలుబువలన మరణింకగతు
లగుటయేగాక వీరివలన బ్రతుకువారికి ప్రజలకు జిల్లాపనుగూడ
తీరనికళంకమును సంప్రాప్తించునటుల జేసినవారైరి చెప్పట
యెంతయు విచిత్రమగును విషయమని ఊహింపకపోవుటకు
వీలులేదు. కాని వీరుచేసిన సుకృత్యములకు పుత్రపాత్ర తర
తరములుగా వర్ధిల్లుగాకయని దేవుని సదాధ్యానితులగాక.
క్యాంపు, } పుల్లెల వెంకటరమణ,
మండసా. } బరంపురం.

శ్రీకృష్ణజయంతి
17-వ సం॥ ఉట్ల మహాత్మ్యవ పత్రిక
చెన్నపట్టణం మత్తలపేట పగడాల వీధిలో నెల
కొనియుండు శ్రీ కృష్ణ సత్కారావ సమేతుడైన శ్రీకృష్ణ
పరబ్రహ్మయనకు, ఈ ప్రమామహానామ సం॥ అవతీ నెల 4-వ
తేదీకి సరియగు 1930-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 20-వ తేదీ బుధ
వారము సాయంకాలము 6 గంటలకు తి. వీధి ప్రదక్షిణమును
ఉట్ల మహాత్మ్యవమును జగగబోవుచున్నది. కనుక మన్నది
వీరపిల్ల వీధి అనబడు రామస్వామి వీధిలో శ్రీ గంేంద్ర
వరదరాజులు పెరుమాళ్ల సన్నిధికి సమీపమున జరుపబడు
ఉట్లమహాత్మ్యవము భక్తకళామణులు కన్నులారం జూచి
ఆనందించి భగవంతుని యనుగ్రహమునకు పాగులగుదు రని
కొరుచున్నాము
శ్రీ వేణుగోపాల బాల భక్త సభా కార్యదర్శులు:—
సి. శ్రీనివాసులు కెట్టి,
సి. ఆర్. రాఘవ పిల్ల,
ఎ. టి. దొర సామి కెట్టి,
యనై టెడ్ వాషింగ్ కంపెని.

ఆంధ్రజనసంఘము ఆంధ్రగ్రంథాలయము,
కల్యాణి, ద్వితీయవార్షిక కౌత్సవము
ఈ కల్యాణిగ్రంథాలయసంఘముయొక్కయు, ఆంధ్ర
గ్రంథాలయము యొక్కయు ద్వితీయ వార్షిక కౌత్సవము ఈ
ఆగస్టు 24 వ తేదీన ఆదివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు
అసోషియేషన్ లో (కాళేశ్వరవాడా, గంధీచౌక్) జరుప
బడును
కార్యక్రమము
1. ప్రార్థన, 2. గతసంవత్సరవివేక కార్యదర్శులచే
చదువబడును. 3. కొత్తసంవత్సరయెన్నికలు. 1. గానసభ,
5 తెలుగుపాటిపరీక్ష, 6. అల్పాహారములు, 7. అధ్యక్షుని
కడపటిసందేశము, 8. హారతి.
వాయువేగుల వెంకటసుబ్బారావు,
కార్యదర్శి, గ్రంథాలయము.
మండ రామమూర్తి,
కార్యదర్శి, ఆంధ్రజనసంఘము.

స్వామిభావన

మదరాసు మెయిలు సంపాదకునిపై కేసు

సంపాదకుడు కోర్టులో తుమాఫణను గోరట

మదరాసు, ఆగస్టు 19:—ఇటీవల నోకేసు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుటలో, ఆక్రమమును శిర్షికలనొసగి స్వామిభావనను ధిక్కరించినను కేసును గాన, మదరాసు మెయిలుపత్రికా సంపాదకులగు మెయిలుగా రీడియమన ప్రాజెక్టు స్వామిభావన రెయిటింగి యెదుట వజరైరి.

ఆసలు జరిగిన సంగతి ఏమనగా, ది 12-8-30 న ప్రాజెక్టు క్రిమినలు సెన్సెస్ను దుటను అను నోకేషియో, మరియొక శిషియోని వత్తచేసెనను నేరముక్తింద. విచారించబడెను. తాను మరియొకనిని చంపిన విషయము నిజమేననియు కాని ఆ సమయమున చిత్రచాంచల్యముచే నలుల చేసినియు కనక తాను దోషినిగా ననియు నతడు వాదించెను. మదరాసు మెయిలు పత్రిక ఈ వార్తను ప్రకటించుచు “లిటను” దోషిని బహుశానుట అని రెండుకాలముల పెద్ద పాండితులతో ప్రకటించెను. అద్యక్షేటుజనరలు గారి శిర్షికల నాడేమియును మదరాసు మెయిలు సంపాదకుని ప్రాజెక్టుకార్తనను నేరమును శిక్షింపవలెనని పిటిషను పెట్టిరి.

ఈ దినమున కోర్టు రెరచిన వెంటనే మదరాసు మెయిలు సంపాదకుని మెయిలుగాన, వారి తరపున వెరిమాకెటుగారును కోర్టుకు వజరైరి. వెరిమాకెటుగారు ప్రధమమున స్వామిభావన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, కోర్టువారి సందర్భమున అలంబించిన చర్యను మదరాసు మెయిలు పత్రికాసంపాదకుడు “లిటను” కేసునం దిట్టి శిర్షికలనొసగుటలో, మద్రాసుకి ఆస్వామిమొనర్చవలెననిగాని, స్వామి పరిపాలనతో జోక్యముగలిగియుకొనవలెనని అభిప్రాయము గాని, అతని కెట్టి దురుద్దేశమును లేదనియు ప్రమాదభీషమున నట్టి పనిజరిగిననియు, అందుకు, మదరాసు మెయిలు పత్రికా సంపాదకుడు చాల విచారించుచున్నాడనియు కోర్టువారిని బహిరంగముగ తుమాఫణను గోరుచున్నాడనియు ప్రకటించిరి. నేరమొనర్చుటలో, సంపాదకుడగు మద్రాసుకి, దురుద్దేశముగలదా లేదా యను విషయము, అంతమాఖ్యమైనది గాదనువిషయము నిజమే కాని, తీర్పుచెప్పనపు దావిషయమును గూడ కోర్టువారు గమనింపవచ్చును.

మదరాసు మెయిలుపత్రికగాని, లేక అట్టిప్రఖ్యాత మగు మరియే ఇతర వార్తాపత్రికగాని, స్వామిపరిపాలనతో జోక్యము గలిగించుకొను నద్దేశ మేమాత్రము నుండకలదు. మదరాసు మెయిలు సంపాదకుడు, తమ రిపోర్టరు, తనయెదుట నుంచిన వృత్తాంతకథను చదివి, అందుగల విషయములనుబట్టి శిర్షిక నొసగవచ్చును. అతడికోర్టులో స్వయముగ వజరైయుండలేదు. అన్వతాంతకథను, సంపాదకుడు శిర్షికయందు దలిపిన అభిప్రాయమునకు అవకాశ మొసగుచున్నది. ఇంగ్లండు నందైనచో, ఈ శిర్షికలు, నేరము గాబాలవు.

కాని ఈ దేశమున, జారీ నిర్ణయింపవలసినది దోషి యగునా కాదాయను విషయమే కనుక నీశిర్షిక, భారతదేశము నేరమొనగును. అంగ్లభారతదేశములయందు విషయమున నలంబించుటకు పద్ధతులలో గల భిన్నమున్నితముగ నీశిర్షిక, సంపాదకుడు సరిగ్గు గ్రించియుండలేదు. సంపాదకులు స్వామిభావనకులైయుండక పోవుటచే నీ పొరబాటు తంతవ్యమని చెప్పబాలను. కాని, దురదృష్టవశాత్తూ గాదని మాత్రము చెప్పవలసి యుండను.

ఈ జరిగిన పొరబాటును మదరాసు మెయిలు సంపాదకుడు గమనించిన వెంటనే తుమాఫణనుగోరుచు, కోర్టువారికి జాలు వ్రాసెను. పొరబాటునకు విచారమును దెలుపుచు, తన ప్రతికయందు గూడ నోక ప్రకటనను గావించెను. ఇది చాలదని కోర్టువారు భావించు నెడల, వారు నిర్ణయించు పద్ధతిని, తన పక్షాత్తాశమును వెలిబుచ్చుటకు, మెయిలు సంపాదకుడు నిర్ధమగ నున్నాడు అని వెరిమాకెటుగారు నడిపిరి.

పిటిషనరగు అద్యక్షేటు జనరలుగారు ఈసమయమున మాటలాడుచు మెయిలు పత్రికా సంపాదకుని తరపున వెలిబుచ్చుటచే న సంతృప్త పక్షాత్తాశమును అనుమానించుటకు తనకెట్టి కారణమును గన్పడదని నడిపిరి. పొరబాటున నైన నేమి మరే విధముగనైన నేమి మెయిలు పత్రికా సంపాదకుడు చాల తీవ్రముగు కోర్టుకార్తర నేరము నొనర్చెను. అందుకు అతడుచితముగు విధమున తుమాఫణను గోరిన పిమ్మట అంతమాత్రముతో వదలి కేయరాదు. సదరు నేరము పొరబాటుచే జరిగినను విషయమును శిక్షను గలిగించి ఆలోచించు నపుడు మాత్రమే రెక్కలలోని

కి దీనుకొనవలెను. అని నడుపుచు 14 బొంబాయి లా జర్నలు నుదాహరించి ఖర్చులు మద్రాసు ధరించునటుల ఉత్తరువు చేయవలసినదని గోరిరి.

స్వామిభావన:—నేను గూచించిన ఈశిర్షికలను రెండు కాలముల వెడల్పున పెద్దపాండితులతో నేనివిషయమున నుడువువాక్యముల వన్నిటిని పూర్తిగా నీ దినమున మదరాసు మెయిలు పత్రికయందు ప్రకటించెదరా? (అని శిర్షికలను వ్రాసి మాకెటుగ రికిని అద్యక్షేటు జనరలునకు జాపిరి.)

మాకెటుగాన—మెయిలు పత్రికా సంపాదకుని తరపున స్వామిభావన గూచన కంగీకరించిరి.

తీర్పు

పిమ్మట స్వామిభావన తీర్పు చెప్పుచు నటుల నడిపిరి.

ఈకేసు గతవార మీ కోర్టులో విచారణమవచ్చినమానీ కేసు విచారణనుండి యుద్భవించెను. ఆమానీకేసునందు జేరిన అను నోకపోల్కను వత్తచేసెనని లిటనుసాల్వరుచే నేరముగోపింపబడెను. తాను చంపిన విషయము నిజమేనని యతి దంగీకరించెను. కాని ఆ సమయమున తన మతిచలించి యుండటచే దోషినిగానని అతడు వాదించెను. కేసు విచారణ ముదురోజులు పట్టెను. రెండవరోజున ఆసగ 12-8-30 న మెయిలుపత్రిక సదరు కేసు విచారణ వృత్తాంతమును కొంతప్రకటించెను. అన్వతాంతము సరియైనది గాదు. అయినను, అన్వతాంతకథను సరియైనదా కాదా యను విషయముతో నా కీపును ప్రస్తావించెను. దానికి రెండు కాలముల వెడల్పున, పెద్ద అక్షరములతో “సాల్వరు, నేరము నొప్పుకొనట” అను శిర్షికయొసగబడెను. దానిక్రింద “తాత్కాలికచిత్రచాంచల్యముచే, జేరినను మానీ చేయుట” అని ఉపశిర్షిక యొసగబడెను. అంతవరకు జరిగినంతవరకా కేసు విచారణను, మద్రాసుమెయిలు ఉత్తరవాదనను, ఆ శిర్షికలు, అపార్థ మొనర్చి గ్రహించవలయుండెను. శిర్షికలను మాత్రమే గాక, క్రిందవచ్చు కథనమునుగూడ జాగ్రత్తగ, స్వామిభావనకును గలిగియు చుండుచు, సదరు శిర్షికలు అపార్థ జనకములగు నుండెననియు సరియైనవి గావనియు దెలిసికొనెను. కాని అద్యక్షేటు జనరలు నడిపినటుల చాలమంది పాఠకులు శిర్షికలను మాత్రమే చదివి యూరకొనెదరు. క్రింది కథనమును చదివినను, అట్టిజాగ్రత్తతోన, విషయజ్ఞానముతోను సామాన్యులుగ పరిచరు, మద్రాసు ఉత్తరసాత్వము ను గురించి ఇట్టి అపార్థములు ప్రకటించబడినపు డామద్రాసుకి చాల అవకాశము జరుగుట సహజము. అట్టి ప్రకటన చాల తీవ్రముగ నేరము.

వెరిమాకెటుగారు, మెయిలుపత్రికా సంపాదకుని తరపున వజరై మద్రాసు ఉత్తరవాదమున కపాఖ్యాన మొనర్చునద్దేశము తమకేమాత్రమున లేదని నుడిపిరి. ఆవాక్యమును అంగీకరించుటకు నా కాత్యేవలేదు. మదరాసు మెయిలు తంతి, ప్రఖ్యాతవార్తాపత్రికను నిర్ణయించువారికి క్రిమినలు కేసు నంబలి మద్రాసుమెయిలు ఉత్తరవాదమున కపాఖ్యానమొనర్చునంతటి ప్రారత్వ ముండదని నాకు నమ్మకము గలదు. కాని సంపాదకుడెంత అమాయకత్వముతో ప్రవర్తించినను అట్టిప్రకటనలవలన మద్రాసుకి చాల అవకాశము కలిగితిమను.

ఆగ్గదేశమున, నేరముగ నా గోపింపబడిన పనిని చేసియును, దోషినిగాదని మద్రాసు వాదించునెడల, ఆవాదనను జారీ విశ్వసించుచో, స్వామిభావనయొక్క ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగునపుడు మద్రాసు దోషి. కాని, మరిచలించిన సమయమున నా నేర మొనర్చును అని జారీ ప్రత్యుత్తర మొసగువలెను. కాని భారతదేశమున దట్టలగాదు. అందుకు చారిత్రాత్మకములను తదితరములను అగు కారణములు చాలగలవు. మరిచాంచల్యముగనున్నపుడు నేరకార్యముగనర్చుననువాదన నీదేశమున జారీ విశ్వసించినపుడు “నిర్దోషి” యని జారీ నిర్ణయించును. ఈపద్ధతి అంగ్లదేశపు పద్ధతికంటె, చాల మానుషముగన, సక్రమమైనదిగనున్నది. ఈ వత్తచేసెనందలి మద్రాసు ఈవిధముగ “నిర్దోషి”త్వమును ప్రకటించవలెనని తన ఉత్తరవాదమున గోరుచుండెను. అట్టితరీ మద్రాసు “దోషము నంగీకరించుట” అనుశిర్షిక లాతనికి చాల అవకాశము మొనర్చుచు అపార్థజనకములగు నుండెను. మెయిలునంబలి ఉపశిర్షికలో మద్రాసు “మానీ” చేసెననుగూడ గలదు. తాను చేసినది “మానీ” గాదనియే మద్రాసు మొడిటికండి వివరవరకును వాదించుచుండెను. ఆ శిర్షికయందు “మానీ” యని ప్రకటించుటవలన మద్రాసుకి చాల అవకాశము జరుగుటయే గాక, కోర్టువారియెదుటను విచారణయంతమున, మెయిలుపత్రిక ముందుగనే అభిప్రాయమును ప్రకటించినదయ్యెను.

ఇవి, మద్రాసుకి చాంచానికరము లగుటయేగాక స్వామి విచారణ చేయుచున్న వారియెదుట చాల అవకాశము. మద్రాసు తరపున పనిచేయుచున్న వారికిని వారి అభిమానులకును చాల హృదయావేదనకరము.

కాని ఈకేసున, మదరాసు మెయిలుపత్రికలోని శిర్షికలవలన, మద్రాసుకి అస్వామిభావన జరిగినని దలంపను.

ఆకేసును విచారించిన జారీసభ్యులు, విజ్ఞాపనంతులు. అ.వి.వ. జ్ఞానను. అంతియగాక, అంతియపూర్వమే మద్రాసుతరపున ఇల్లియటుగారు ఇందలి స్వామిభావన సమస్యల నన్నిటిని, జారీకి బాగుగ వివరించెను. కనుక, ఈ శిర్షికలవలన జారీ సభ్యులు సరియగు స్వామిభావన నొనర్చుబాలక పోయిరి. నేను తలంపను. అట్టి కలను వారు చూచియుండరు. మద్రాసు మెయిలునంబలి ప్రతికయందు కెట్టి లోపభూయిష్టమును ప్రకటించబడెనని అన్వతాంతముచే గాని, తాను శిర్షిక, పొరబాటునడరు.

ఇంతియగాక, ఈ నేరము తనకు దెలిసిన కంటనే మెయిలు సంపాదకుడందరును తామును దెలుపుచు, కోర్టువారి తుమాఫణనుగోరెను. పిమ్మట 14-8-30 లేదని సదరు పొరబాటునకు తుమింపవలసి గోరుచు తన ప్రతికలో నోకనిన్న ప్రకటనను గావించెను. కాని, ఆ ప్రకటన అంత ఆకర్షకముగలేదు కాక, మెయిలు సంపాదకు డవుడు తా నొనర్చిన నేరముయొక్క గుర్తెత్తును సరిగ్గుమనింపలేదు. ఇప్పుడు గ్రహించి తిరిగి, వ్యాదయభాగ్యము గు పక్షాత్తాశము ను దలిపి తుమాఫణను గోరుచున్నాడు. ఆ తీవ్రతయే మెయిలు మెయిలు కటి శిర్షికలవలన, రెండుకాలముల వెడల్పున పెద్ద అక్షరములతో “లిటను మానీకేసు అపార్థజనకముగు శిర్షికలు” అను శిర్షికలతో ఈ తీర్పునంతను ఈరోజు ప్రతికలో ప్రకటించుటకు పూచీ నొసగెను. కనుక ఈవిషయముల నన్నిటిని గమనించి, మెయిలుపత్రికా సంపాదకుడు దెలిసిన పక్షాత్తాశమును అంగీకరించి, ఇంతటితో నతనిని వదిలేయుచున్నాను. ఇంతకంటె ఎక్కువ చర్యదీసికొనుట అవసరముని కేసు భావించెను. కేసుఖర్చులను, మెయిలు పత్రిక సంపాదకుడు ధరింపవలెను” అని స్వామిభావన తన తీర్పులో దలిపెను.

పంజాబు అధ్యక్షురాలి అరెస్టు

శ్రీమతి జుట్టిగారు

లాహోరు, ఆగస్టు 18:—శ్రీమతి ఎల్.ఆర్. జుట్టిగారు పంజాబు యుద్ధాలోచనసంఘము (8 వ నియంత్ర) మొన్న ఒక రాత్రివేళ ఇంటిలోనుండగ రూ 10,000 బామిన వారంటుపై అరెస్టుచేయబడెను. ఆమె బామినప్పక జియింబు పోయెను.

ధర్మదాసు నూరిగారు 108 నెక్ల సుప్రకారము అరెస్టు చేయబడెను. శివకుమారు అను 11 ఏడ్లబాలుడు ప్రజలను కిగ రెట్టుత్రాగకూడదని ప్రచారముచేయుచున్నందున అరెస్టు చేయబడెను. మూడు నెలలు కఠినశిక్ష విధించబడెను.

శ్రీల జియింబులో కేసు దీన్నే అను మేజిస్ట్రేటుగారు శ్రీమతి జుట్టిగారిపై 108 నెక్ల సుప్రకారముగల కేసువిధించెను. రూ 8000 ధరావతు కట్టవని మద్రాసుని కోరెను. ఆమె నిరాకరించినందున 28-వ లేదీకి కేసునామదావేసెను.

మార్తాళ

కాంగ్రెసు వారి కోరిక ప్రకారము పురమునంతయు నేడు శ్రీమతి జుట్టిగారు అరెస్టుయినందున వార్తాశం జరిపెను. చాల మహమ్మదీయ దుకాణములుగూడ మూతబడెను.

ధర్మదాసు నూరిగారు, తనను అరెస్టుచేసిన పాపాంబులోనే ఒంటిగ నోకగదిలో వడవేసిరినియో, కఠికి చేడియ వేసినియో, దీక్షెన్న యేర్పాలులు చేసికొనటకు అవకాశ మొసంగ లేదనియు, జెప్పి బామినపై విధుదలకొరచు మేజిస్ట్రేటుగారికి నరఖాస్తు పెట్టిరి.

పుక మత్తులూపాంధి (6 వ నియంత్ర) లాలాగని చందు, బారిష్టరు, మల్లాని రాము, జగన్నాదుగారు ప్రజానేపథ్యసంఘకర్మదర్శిగార్లపై బోర్డుల జియింబులో అడిమనల జిల్లా పేజిస్ట్రేటుగారు క్రిమినలూసవ రగ చట్టము 17, ఎ. వి. ప్రకారము నేరములు నిర్ణయించి, 21 వ లేదీకి వాయిదా వేసిరి. (క్రీ.ప్ర.)

గరజస్వాలా జిల్లాలో పరికారాదునందు ఇంటిమిడే వను అర్దిసెన్స్ అకలు జరిగినట్లు ప్రకటించబడెను.

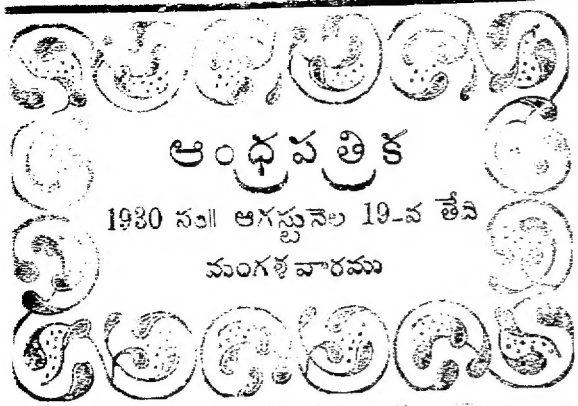
దాగరబక్సరామగారిపై మేజిస్ట్రేటుగారు 14 ఎ. నెక్ల సునేరము మోపిరి.

5 గురు అకాలీలకు శిక్ష

16 వ లేదీన అరెస్టుయిన 5 గురు అకాలీలకు అవాడే తెరి మూడునెలలు కఠిన శిక్ష విధించబడెను. (ఆ.ప్ర.)

నసిబిడ్డ తిల్లికిశిక్ష

లయల్పూర్, ఆగ 16:—గయను దేవియను పసిబిడ్డ తిల్లి కిని, ధనదోగారికిని పికటింగు అర్దిసెన్స్ ప్రకారము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పమల్లాలుగారు చెర ఒకనెల కఠినశిక్ష విధించిరి. తరగతి నోసంగిరి. బారులసోదేవనువా రొకభావేని యొశిక్ష దారుణమైనదియు, పూర్వముగ నన్నదీయు, తీర్మానించి శిక్ష విధింపవలెనని అధికారలను కోరిరి. (క్రీ.ప్ర.)

ఆంధ్రపత్రిక

1930 సం॥ ఆగస్టునెల 19-వ తేది
మంగళవారము

నూతనపరిణామము

హిందూ దేశమున ప్రస్తుత జాతీయోద్యమము వలన గలిగిన నూతనపరిణామము గాంచిన, ఎట్టివారికయినను ఆశ్చర్యము గలుగకపోదు. అన్ని పక్షములవారిలోను అన్ని సంఘములవారిలోను గను పించెడి స్వాతంత్ర్యాభిలాషకు దోడు, దానిని అహింసాబద్ధముగా మార్గములద్వారా పొందవలె ననెడి కుతూహలము గూడ మొదలగు గుణములు ఉద్యమము మొత్తముమీద అహింసాబద్ధమై యుండె నని, భారతశాసనసభలో ఇండియా ప్రభుత్వపు హాంమెంబరుగారు గూడ అంగీకరించిరి. ఈవిషయ మున, హిందూదేశము ప్రపంచమునకు నూతనసందేశము నొసగుచు, నూతన పరిష్కారసాధనమును బోధించుచున్న దనుటకు నందియములేదు. ఈ కారణముచేతనే, వివిధదేశములవారును హిందూ దేశపరిణామముపై దృష్టిని నిగుడించుట సంభవించు చున్నది. అహింసతోబాటు, ధైర్యముగూడ ప్రజల కబ్బినది. త్యాగశక్తి యలవడినది. కారాగృహ నిర్బంధములను వీరు సులభముగ భరించుటయగాక, లాశీప్రయోగమును గూడ వీరు శాంతముతో భరించుచున్నారు. బాంబాయి మున్నగు ప్రదేశము లలో నిలుల దెబ్బలు తిగినవారికి చికిత్స గావించు టకు సుప్రసిద్ధవైద్యులు పూనుకొనుచున్నారు. ధని కుల కుటుంబములకు జెందిన స్త్రీలు ఉపచారము గావించుచున్నారు. ఇట్టిదృశ్యము మరియొకదేశము నందు గనుపించజాలదు. ఇంతవరకు భారతస్త్రీలు దేశభాగ్యతలలో పాల్గొనక, మూల గూర్చుండెద రని, పాశ్చాత్యులు నిరసించుట మామూలయ్యెను. కాని ప్రస్తుతసందర్భముల జూచిన, పురుషులతో బాటు స్త్రీలుగూడ దేశసేవ సలుపుటలోనేమి, అందు నిమిత్తమై త్యాగముల గావించుటలో నేమి, వెను కంజ నేయరని ఓదితమగుచున్నది. పంజాబు నాయక మణియగు జాట్ సీ సతిగా రిపుడు నిర్బంధింపబడిరి. ఇటులనే వివిధ ప్రాంతములలో స్త్రీలు నిర్బంధము లకు లోనగుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిబట్టి స్వరా జ్యము లభించిన పిమ్మట, హిందూ దేశాభివృద్ధికి పురుషులతోపాటు స్త్రీలుగూడ తోడ్పడెదరను విశ్వాసము ప్రబలకమానదు.

ప్రస్తుతోద్యమము పవిత్రభావముల నెటుల వృద్ధి జేచింపుచున్నదో, గ్రహింపవచ్చును. మద్య పాన దుర్భాసమును విడనాడవలయు నను తలంపు ఆ సేతుహిమాచలము వ్యాపించె ననుటకు, కల్లు పాటల క్షీణతయే ప్రబలచిహ్నము. మద్యపు రాబడి తగ్గుచున్నందులకు పాలకులు పగచుట నహజ నుయినను, ప్రజలలో కఠినభూత వ్యాపించు చున్నందులకు ప్రజలు సంతరింపక మానరు. మద్య పాన నిషేధమునకు తగిన వాతావరణము గలదని

వెల్లడి యయినది. దాని నుపయోగించుచో, ఈ సంస్కరణము హిందూదేశమునందు జయప్రద ముగ కొనసాగగలదు. తిండియు బట్టయు ఈ దేశ ము నందే లభించుననియు, ఈ రెంటికీని హిందూ దేశము ఇతరదేశములపై నాధారపడ నక్కర లేదనియు వెల్లడి యయ్యెను. రాటము, తక్కిల ద్వారా హిందూదేశప్రజలు తమ బట్టలను తాము తయారుజేసికొనగలరు. గ్రామప్రజల కిడువలన, అనుబంధపరిశ్రమ ఏర్పడగలదు. స్వశక్తిపై హిందూ దేశ మాధారపడగలదని రుజువయ్యెను. నూలు కట్టినతోబాటు ఇతరగృహపరిశ్రమలను గూడ మొనఁగి, హిందూదేశ దానిద్యమును నివారింప వీలుగలదు. ఇట్టి స్థితిలో హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును చిరకాలము నిరోధింప వీలుండదు. భారతీయులలో గాఢస్వరాజ్య వాంఛ ఏర్పడియున్నది. స్వరాజ్య సంపాదనా పద్ధతులవిషయమై కొంతభేద మున్నను, సత్వర స్వరా జ్యవాంఛ విషయమున ఎట్టి భేదము గనుపించదు. ఈ సంగతిని దూరదృష్టి గల బ్రిటీషు ప్రముఖులు గూడ అంగీకరించుచున్నారు. హిందూదేశమున బ్యాంకు ఏజెంటు లగు బ్రిటీషువారొకరు లండను స్పెక్టేటరు పత్రికకు వ్రాసిన లేఖయందు ఈ సంగతి విదితమగును. సైమను కమిషను రిపోర్టు దేశమంతటిచే నిరసంపబడెననియు, హిందూ దేశము స్వరాజ్యముతోగాని తృప్తిజేందదనియు, జనసామాన్యము గూడ స్వరాజ్యవాంఛచే ప్రేరేపితులైయున్నారనియు, ఈవిషయమై అనుమాన మున్నవారు గుజరాతులో నొక్కరోజు నివసించిన, సంగతి బోధపడుననియు, భారతదేశనాయకులు నిష్కలుపహృదయు లనియు, ముప్పదికోట్ల ప్రజలకు స్వయాంధిర్భూతాధికారమును నిరాకరింప వీలు లేదనియు, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చి నచో వాణిజ్యము సలుప వీలులేదను వాక్యములు నిరాధారములనియు, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చినగాని, ఇంగ్లండు వర్తకము జేయజాల దనియు, హిందూదేశమును బలవంత పెట్టి వర్తకము సలుపుట యసంభవమనియు, స్వాతంత్ర్యసిద్ధికొరకు దేశ మెట్టి త్యాగముల సలుపుటకయినను సంసిద్ధమైయున్నదనియు, ప్రజలు సంతోషపూర్వముగ కారాగృహముల కేగుచున్నారనియు, దక్షిణాఫ్రికాకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చి నఖ్యపరచుకొనినరీతినే హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చి నఖ్యపరచికొనుట యవసరమనియు, వీరు స్పెక్టేటరుపత్రికకు వ్రాసిరి. ఇంగ్లండు స్వలాభము నాలోచించియెనను, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట లాభకరమని తెల్లమగుచున్నది. ఈ విషయమున ఆలస్యము జరిగినకొలదియు, ఇంగ్లండుకే నష్టము గలుగును. హిందూదేశముమాత్రము సేడుగాకన్న రేపైనను, స్వాతంత్ర్యము బడయక మానదు.

కొచ్చిన దివానుగారి సంతాపము

కొచ్చిన శాసనసభవారు, బాధ్యతగల పరిపాలన మవసరమని తెలుపునమిత్తము, కొన్ని గ్రాంటులను నిరాకరించిరి. సప్లయిల సంగీకరింపక ముంద, ప్రజలకోర్కెలను సఫలపరుపవలయునను

నక్రమాంబోధన సూత్రమును వీ రవలంబించిరి. కాని, శాసనసభాధ్యక్షులగు కొచ్చిన దివానుగారు శాసనసభ్యుల చర్యలపట్ల సంతాపమును అనన్యుతని దెలిపిరి. సంస్కరణములనుపొందుటకు మార్గ మిదిగా దనిరి. కాని, మార్గమేదియో వీరు దెలుపరయిరి. ఎట్టి ఆంబోధన లేకనే, కొచ్చిన సంస్థానమువారు ప్రజలకోర్కెలను దీర్తురని, వీరు నుడిపిరి. నమ్మదిగ ముందుకుబోవలయుననియు, ఒక్క మారు ముందుకు పరుగిడుటకు వీలుండదనియు, వీరు మామూలు హేతువుల దెలిపిరి. దేశమంతయు స్వాతంత్ర్యము నభిలషించుచున్నపుడు, సంస్థానప్రజలు ప్రస్తుత స్థితితో తృప్తిజేందకుండుట వింతగాదు. సంపూర్ణ బాధ్యత గావలయునను కోర్కె, వివిధ సంస్థాన ప్రజలలో వ్యాపించియున్నది. సంస్థాన ప్రజాసమావేశములో నిట్టికోర్కె వ్యక్తపరుపబడినది. అయినను బట్టరు సంఘమువారు, సంస్థాన ప్రజలను విచారింపలేదు. రాండుటేబిలు సమావేశమునకు సంస్థానాధీశులును వారి ప్రతినిధులును మాత్రమే వెడలుచున్నారు గాని, సంస్థానప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము లభింపలేదు. సంస్థానప్రజల నిటుల నిర్లక్ష్యపెట్టిన కొలదియు, వారి వాంఛలు ప్రబలమగుట సహజము. స్వాతంత్ర్యవాంఛను చిరకాలము నిరోధింప వీలులేదు. అనుభవనీయులగు సర్ విక్టోర్ వ్యరయ్య గారు గూడ ఈ సంగతినే వెల్లడి చేసిరి. కొచ్చిన దివానుగారు ప్రజాప్రతినిధులపై నాగ్రహము చెందక, వారు దెలిపిన బాధ్యతాయుత పరిపాలనపు కోర్కెను సాధ్య మగునంత త్వరలో సఫలపరుప యత్నించుట, క్రేయస్కర మగును.

తూర్పుగోదావరి ఏజెన్సీ పరిపాలనము

1929-30 సంవత్సరపు తూర్పుగోదావరి ఏజెన్సీ పరిపాలనపు రిపోర్టుప్రకారము, క్రిమినలుకేసుల సంఖ్య 644 నుండి 661 కి పెరిగెను. సివిలుకేసులలో ఒరిజినలుదావాసంఖ్య 585 నుండి 661 కి పెరిగెను. పోలీసువారికిని ప్రజలకును మధ్య గల సంబంధ మనుకూలముగ నుండెనని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. వైద్యప్రతిష్ఠాపనలసంఖ్య వెనుకటివలెనే నిలిచియుండెను. కన్నాపురమునందలి మారలు డిస్పెంసరీ తాత్కాలికముగ మూసివేయబడెను. వైద్యప్రతిష్ఠాపనలలో చికిత్స నొందినవారిసంఖ్య 71842 నుండి 85145 కి పెరిగెను. చికిత్సనొందిన మన్యజ్వరపు కేసులసంఖ్యమాత్రము 15170 నుండి 14622 కి తగ్గెను. మన్యజ్వర నివారణకు ధనము మంజూరు చేయబడలేదు. మన్యజ్వరము తగ్గునూ చ న లు గ నిం చు ట లే దని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. 106 స్పోటకపు కేసులలో 10 మరణములు సంభవించెను. 67 కలరా కేసులలో 16 మరణములు తటస్థించెను. టీకాలు వేయబడినవారి సంఖ్య కొలదిగ పెరిగెను. ఏజెన్సీలోని ఎలిమెంటరీ విద్య స్పెషలు అసిస్టెంటు ఏజెంటులకు ఒప్పగింపబడెను. ఏజెన్సీ జిల్లాబోర్డువారు భద్రాచలంలో నొక హైస్కూలును, పోలవరం, డమ్మగూడెములలో మిడిల్స్కూళ్లను బోపించుచున్నారు. డమ్మగూడెంస్కూలు 1929 సంవత్సరము జూలై 1-వ తేదినండియు మూసివేయబడెను. ప్రాథమిక పాఠశాలలసంఖ్య 201 నుండి 208 కి పెరిగెను. విద్యాధులసంఖ్య 5734 నుండి 6110 కి పెరిగెను. అనాగ

రికజాతుల విద్యార్థుల సంఖ్య 847 నుండి 1022 కి పెరిగెను. బాలికా పాఠశాలల సంఖ్య అటులే నీలిచియుండెను. పోలవరం డివిజనులో పాఠశాలమిక పాఠశాలలు తేకుండెను. దుమ్మగూడెంలో లేను పరిశ్రమమాత్రము సాగుచున్నది. ఏజెన్సీ ఉత్పన్నములలో కెల్ల, భద్రాచలంలోని శ్రీరామనవమి మహోత్సవము అగ్రగణ్యమై తన రారుచున్నది. మొత్తముమీద ఏజెన్సీలో ఎంచ దగిన అభివృద్ధి ఏకాఖియందును గమనించుచు. మన్యజ్వరభాధ నివారణయైనగాని, ఏజెన్సీ జిల్లాలు వానయోగ్యముగ నుండజాలవు. ఏజెన్సీ జిల్లాలకు గూడ బాధ్యతతో గూడిన పరిపాలనము నొసగిన గాని, అవి యభివృద్ధి గాంచజాలవు. తుదకు మిగిలిన జిల్లాలతోబాటు సంస్కరణముల నయినను వీని కొనగక పోవుటచే, వీని యభివృద్ధి స్తబ్ధించు చున్నది. నైమను రిపోర్టునను, ఈ విషయమై అనుకూలసూచనల గావించలేదు.

తిరుచునాపల్లి : రిసెటివ్ మెంటు

తిరుచునాపల్లి రయితులు భూముల తరగతుల విభజనపు ఏర్పాటుగూర్చి పెట్టిన ఆక్షేపణను విచారించుటకు, ప్రభుత్వమువారు మాక్ యీఎనుగారిని ప్రత్యేకోద్యోగిగ నియమించిరి. వీరి రిపోర్టుపై ఆర్డరుల నిచ్చు లోపుగ, ప్రభుత్వమువారు ఎచ్చు రివిన్యూ వసూలుజేయుటను మానుకొనిరి. రివిన్యూ బోర్డువారును, తిరుచునాపల్లి కలెక్టరుగారును, మాక్ యీఎనుగారి రిపోర్టుపై తమ యభిప్రాయముల తెలిపిరి. మరుదూరునాట్టు వైకాల, మహాదానపురం కాలువక్రింద నున్న భూములు రెండవతరగతిలోనుండి మొదటి తరగతికి మార్పుబడెను. మాక్ యీఎనుగారు కాలువలలో లోపము లున్నను, భూములను మొదటితరగతిగ జేర్చవలయునని, కోరిరి. కట్టాలై రిగ్యులేటరును త్వరలో నిర్మించుచో, వీరిని మొదటితరగతికింద ఎల్లప్పుడను నిలిపియుంచ వీలగునని, వీరి యుద్దేశ్యము. కాని ప్రభుత్వమువారు మాత్రము, ఇట్టి యూహపై నాధారపడుటకు వీలు లేదనియు, నింత వరకు రిగ్యులేటరుకు ప్లానులును, ఎస్టిమేటులయినను, చేరలేదనియు, అందుచే రెండవతరగతిలోనుండి మొదటితరగతిలోనికి భూముల నిపుడు చేర్చ వీలులేదనియు, నిర్ణయించిరి. ప్రత్యేకోద్యోగిగన్న ప్రభుత్వమువారి మెరుగనిపించిరి. ఉయ్యకొండను కాలువక్రిందనున్న భూములను మొదటితరగతిలో జేర్చవలయునని, ప్రత్యేకోద్యోగిగావించిన సూచనను రివిన్యూబోర్డువారును ప్రభుత్వమువారును గూడ ఆమోదించిరి. ఉయ్యకొండను కాలువక్రింద చెరువులద్వారా సాగుబడిచుయ్యెడి భూములతరగతిని పెంచవలయునని, తిరుచునాపల్లి కలెక్టరుగారును, రివిన్యూబోర్డువారును జేసిన సిఫార్సును ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించిరి. క్రొత్తతరగతులకు సంబంధించిన ఉత్తరవుప్రకారము, ఎచ్చు రివిన్యూను 1839 ఫసలినుండియు వసూలుజేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. 1940 వ ఫసలిలో దీనిని పాఠశాకీక్రింద వసూలుజేయవలయునని, ఉత్తరువు గోరుచున్నది. ఇట్టి ఏర్పాటులను, శాసనసభవారి నిర్ణయము ననుస

రించి కావించకుండ, ఇటును కార్యనిర్వహకప్రభుత్వమువారి చచ్చవచ్చినటుల గావించుట, శోచనీయుము.

బెంగాలు శాసనసభ : నైమనుకమిషను రిపోర్టు

నైమనుకమిషను రిపోర్టును ఆమోదించిన శాసనసభ యొక్కటియు గనుపించెను. శాసనసభలో కాంగ్రెసుపక్షమువారు తేకున్నను, మిగిలినవారయినను, రిపోర్టు నామోదించకున్నారు. బెంగాలు శాసనసభవారు, నిన్నటిదినము నైమనుకమిషనురెల్ల అసంతృప్తి దెలుపుచు తీర్మానించిరి. భారతదేశము స్వరాజ్యమును బడయుటకీదితోడ్పడదని తీర్మానింపబడెను. ప్రభుత్వసభ్యులగు గౌ.మారుగారు తమయభిప్రాయమును దెలుపక, శాసనసభవారి నిర్ణయమును ఇండియాప్రభుత్వమువారికి దెలిపెదమని మాత్రము, వాగ్దానముజేసిరి. ఇట్టిస్థితిలో నైమనుకమిషను రిపోర్టు రౌండుటేబిలుసమావేశములో చర్చింపబడదని, లేదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుట కనీసధర్మమగును. రౌండుటేబిలుసమావేశమునందు నైమనుగారు పాల్గొన వీలులేదని నిర్ణయించిన మాక్స్ నాల్డుగారు, నైమను రిపోర్టును గూడ బహిష్కరింపజేసి, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యవిధానమును తయారుజేయుటకు మాత్రమే రౌండుటేబిలుసమావేశము గూడునని ప్రకటించుట ధర్మమగును. ఈవిషయమున ప్రతిష్ఠతో బసలేదు. హిందూదేశమును సంతృప్తిచెరుట కింతకన్నను అనుకూల మార్గముండదు. మహాత్మునితో సంధి రాయబారములు జరుపబడుచున్న నీ సమయమున, నిక్కార్సము నలుపుట లాభకరమగును.

నూరవసంబరు విమానము తిరిగివచ్చుట

పలువురు ప్రయాణము నలుపుటకు వీలగునటుల నిర్మింపబడిన నూరవసంబరు విమానము ఇంగ్లండునుండి కెనడాకుబోయి తిరిగి సురక్షితముగ నిలుచేరెను. కెనడానుండి ఇంగ్లండుకు ఏబదియేడు గంటలలో పయనము నలిపెను. రానుపోను ఎనిమిదివేలమైళ్లు ప్రయాణము నలిపినను, విమానములో గూర్చొనినవారి కెట్టి యిబ్బందిగాని శ్రమగాని గలగలేదు. నముద్రముపై పయనముజేయు సౌకల్యకన్నను విమానము సౌఖ్యవంతముగ నుండెను. ఇయ్యది గంటకు ఏబదియేడు మైళ్లవంతైన ప్రయాణము జేసినని నిర్ధారణయయ్యెను. దూరప్రయాణములకు ప్రయాణికులు విమానములనుపయోగించుకొనగలరనియు, అందువలన కాలము గలసివచ్చుననియు, విదితమయ్యెను. నూటయొకటవసంబరు విమానము అక్టోబరులో ఇంగ్లండునుండి హిందూదేశమునకు వచ్చి తిరిగి ఇంగ్లండుకు పోవనున్నది. ఇందుకుగాను ప్రయత్నము లారంభమయినవి. ఇవిగూడ ఫలించుచో, దూరదేశములకు విమానప్రయాణము సుసాధ్యమగునని తేలును. శ్రేష్ఠమగు సముద్రసౌకళ్యమును వాయువిమానము మూడింతలు వేగముగ పోగలదని, రూఢియయినది.

తూర్పుగోదావరి అసిస్టెంటు కలెక్టరుగారును, సర్ టి. విజయరాఘవాచారి కుమారులు నగు వీరరాఘవనుగారు పూనమల్లిలో గజ్జపుస్వారిలో శిక్షణ నొందుచు, ప్రమాదవశమున కాలధర్మము నొందినందుల కెంతయు చింతించెదము. వీరికి పాతిక

కా శీ నా థు ని

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కా రా గృ హ వా న ము

నేటికి 121 దినములు

నిర్వహించబడినదినము 21-4-1930

నందేవరముల పయస్సు. వీరు ఐ. సి. యస్. పరీక్షలో నుత్తీర్ణులై, గతసంవత్సరమే నిర్విరుహ ప్రవేశించిరి. వీరికింకను వివాహముకాలేదు. సర్ టి. విజయరాఘవాచారిగారు సిల్లూనుండి రావలయును. వీరిదళమునకు మేర యుండదు. ఉచ్చస్థితిలోకి వచ్చునమయమున, వీరరాఘవను గారికి మృత్యు వానన్న మగుట గొప్పదురదృష్టము. అయినను, కాలచక్రమున కెవరను అడ్డుకడజాలరు. వీరి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక!

పటేలు రిపోర్టు

పటేలు రిపోర్టును అధికారులు బొంబాయి జేరనీయలేదు. జి. ఐ. పి. రైల్వేవారు దీనిని అందజేయనిరాకరించిరి. దీనిని సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వమువారు నిషేధించెదరని తెలియుచున్నది. సులేమాను రిపోర్టును ప్రచురించినవాడు, అధికారక్రమముల రిపోర్టును నిషేధించుట, న్యాయము గజాలదు. సత్యగ్రహణమున కిట్టి నిరోధములు తోడ్పడికపోగ, విపరీతాభిప్రాయమును వ్యాపింపజేయగలవు. కొలదిరోజులక్రిందవరకు విశేషభయ పటేలుగారు భారత శాసనసభాధ్యక్షులగు నుండిరి. ఇట్టివారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన విచారణకు ఫలితమగు సవేదిక వణచివైచుటవలన, రెండవతరగతి వృత్తాంతమును ప్రజలు గ్రహించజాలక, అవిశ్వాసపూరితులగుచో వింత గలుగజాలదు.

సర్ వాల్టను లేటనుగారు : ఫెడరల్ విధానము

హిందూదేశమునకు ఫెడరల్ విధానము యోగ్యముగ నుండునని తెలుపుటకు బ్రిటీషు పక్షములు విశేషముగ ప్రయత్నించు చున్నారు. సర్ వాల్టను లేటనుగారి విషయమై యుష్కాంతుచు, బ్రిటీషు విధానము హిందూదేశమునకు బనికిరాదనియు, హిందూదేశమునకు త్వరలో అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించ వీలు లేదు గాన, ఫెడరల్ విధానము నిచ్చుటయే మేలగుననియు, దెలిపిరి. స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధిపకుండ నటుల నయినను ఆటంకపరచు నిమిత్తమే, ఫెడరల్ ఏర్పాటు సూచింపబడుచున్న దని వెల్లడియగుచున్నది.

ఇంటిమిదేశను ఆర్డినెన్సు : మద్రాసు రాష్ట్రము

మద్రాసు రాష్ట్రమునకు ఇంటిమిదేశను ఆర్డినెన్సును వర్తింపజేయుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరని, గెజెట్టు ఆఫ్ ఇండియాలో ప్రకటించబడెను. కల్లంగడులయొద్ద జరిగెడి పీకటింగును నిరోధించుట కిది ముఖ్యముగ నుద్దేశించబడి యుండును. నిర్బంధప్రయోగ మింకను జరగలేదు. క్రొత్త ఆర్డినెన్సు లింకను చెన్నై రాజధానియందు ప్రయోగింపబడుచునే యున్నది. ఇన్ నిర్బంధములు ప్రజలలో బెరిగిన ఆసంతృప్తి నెక్కువ పెంచుటకే తోడ్పడుట సహజము.

ప్రభుత్వ సహకార సభలు

(గోగి సేన రంగనాయకులుగారు)

లాల్ బాబు మిట్టెగ, తెనాలి తాలూకా కొల్లివరయందు జరిగినట్లును, వానిలో నేను పాటు ప్రవృత్తిని నిర్వహించి, ముం దుగా, నేనామిటింకను పోలేరునందు, దానితో నాకేమి సంబంధము లేదనియు తెల్పుచున్నాను. నేను మిట్టెగ జరిగి నదిననున, కొల్లివరయందును సుగతి వాస్తవము. పండికింద నున్న కొందరు నేను హితులతో ముందుగా నాయెన్ని కలహార్పి నుట్టాడినట్లును నాలుయు నాప్రసాదము. కాని మిట్టెగ ఆరకున పుట్టినాని, కుక్కరుగారి కావ్యసమిష్టి పుట్టినాని నే నేమా త్రము జోక్యము ప్రవృత్తిక, ఆగ్రామముదొకచోట, శ్రీ బలిశేట్టి, శ్రీకాంతముగారి ఉత్తర భవీయము, అనునాట కమును జరుపుకొనుచుంటిని. నేనాదినను, ఆగ్రామముందట్టి సందిగ్ధ సమయములో నేనును తెందుకాయని ప్రజలను కొనబెట్టును. గుంటూరు కల్యాణ జిల్లాలో తాళపున ఆస్పెంట్టికి నేనొక ఉద్యోగిగా నిలబడినట్లు అం. రికి తెలిసియున్నది గదా. ఈసందర్భమున ప్రచార ముగత్తుచున్నది. ప్రజలు వారి నాయకులైన సహకార మగుదురో అప్పుడు ఆధ్య యు వెల్లి తను కార్యక్రమముగూర్చి రాచికి భిక్షామల గూర్చి ముప్పటింకటగత్తుము. సహకార వాడుల సభ యగుట వలన ప్రభుత్వోద్యోగిని సహానించుట కేర్పడిన సభ యగుట వలన నానంటి బాతీయనదులు అట్టి సభలతో సంబంధము కల్గించుకొనుట యుత్తరమే కాక ఆ బాతీయ మని నేను దృఢముగా నమ్మియున్నందున నేనాసభతో సంబంధము కల్గించుకొన డలవలెదు. అనేక నేను హితులు మి ప్రతికయందు న్ను యాపారపాటును సవరణ చేయు ప కోరినందున ఇందు మూలమున నాయసమిష్టిని ఆయనదంతము వ్రాసినది రికి తెలియ పరచబడినది యున్నది.

యూరోపియనులకు మూడవతరగతి రిజర్వు చేయుట

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే అధికారుల తీర్మానము
యూరోపియనులకును ఆంగ్లో హైద్రాబాదు మూడవ తరగతి రిజర్వు చేయుపద్ధతిని సెప్టెంబరు 1 వ తేది నుండియు విడిచిపెట్టుటకు ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే అధికారులు తీర్మా నించిరి. ఇతరజాతీయుల రైల్వేలోకూడ యూరోపియనులకును ఆంగ్లో హైద్రాబాదు మూడవతరగతి రిజర్వుచేయు పద్ధతిని విడిచిపెట్టుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గావించిన తీర్మా నము ననుసరించి ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే అధికారులు వైదిధమన తీర్మానించిరి.

శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మగారు

చెన్నై పురి, ఆగస్టు 19:—శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మ గారు కేలూరు జిల్లాలో మరణించినట్లుగా నున్నారని తెలి యుచున్నది. నిర్బంధము ననభించుచున్న వారములు లంద రును గలసి వారివంటను వారే తీసికొనుచున్నారనియు తెలియు చున్నది.

నవరణ

15 వ తేదీ ఆంధ్ర పత్రికాసంబంధము 2 వ పుట మా డవ కాలంనందు వీలూరులో 144 సెక్షన్ గూర్చి 7 జిల్లా ప్రక టన ప్రకటిం ప బ డి న తు, ఉత్తర పు మా డు నెలవరకు అనుబంధమునని పారబాటున ప్రకటింపబడె ను. ఉత్తరపు రెండు నెలవరకె ఆమలు జరుపబడినది పార కలు తెలిసికొన ప్రార్థితులు. (ఆ. ప. సం.)

అమృతసరులో హార్టల్

20 మంది అరెస్టులు, లాతీ ప్రయోగము
అమృతసర, ఆగస్టు 19:—నేను పురమంతయు పూర్తిగా హార్టల్ జరిగెను. పోలీ సువారు నిన్నరాత్రి చాలమందిని కొట్టివదలన వెక్కిరింప గా య ము లు కలిగెను. న వ య వ్య న భార త సభవారు పోలీసు ఉత్తరపులనల్లం ఘించి గురుకుమనవిధియం దు సభ జే య న లం చి రి. మూ డు రో జు ల నుం డి పోలీసు వారు ఆ డు పెట్టు చుం డి రి. ని న్ను రాత్రి ప్రజలన్నట్లు కడనందున పోలీసువారు లాతీ ప్రయో గించిరి. మునిసిపలు సభ్యు లీ ర్యము ఖండించుట సభజేయదల చిరి. నవర 20 అరెస్టులు జరిగెను. (ఆ. తె.)

పటేలుసంఘమువారి పెషావరు విచారణ నివేదిక సంయుక్త రాష్ట్రముల దొరతనమువారు బహిష్కరింపదలచుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 18:—పెషావరు కావ్యలనుగూర్చి విచారణ చేయుటకు కాంగ్రెసువారు నియమించిన సంఘ మువారు వి. జే. పటేలుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద వ్రాసిన ని వే ది క ఆ ల చా వారు లో ము ద్రిం ప బడెను. ఈనివేదికను సంయుక్త రాష్ట్రముల దొరతనము కు రు వ్యరంగానే బహిష్కరింపవచ్చునని ప్రభుత్వోద్యోగిల ద్వారా తెలియచున్నది. ఈనెల 16 వ తేదీని ఒక కాంగ్రెసు ఉద్యోగి యానివేదిక గ్రంథములను బొంబాయికి తీసుకొనివచ్చె ను. వాటిని విశేష చలనని పోలీసుకమిషనరు రైల్వే రికి తెలిపినందున, జి. వి. సి. రైల్వేవారు ఆపాకేటలను విశేషచ రేను. వీడినిగూర్చి బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారెట్టి చర్యను జరుపదలచు కొనలేదనియు తెలియచున్నది. (ఆ. తె. సె.)

బొంబాయిలో మిల్లులు మూయబడుటకు కారణము యజమానులకును కార్మికులకును భిన్నాభిప్రాయము కలుగుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 18:—జీవితసామాను గ్రూపు మిల్లులలో రెండు మిల్లులవారు యిదివరకు పనినాండ్రకు ఒక నెల నోటీసు యిచ్చియుండిరి. ఆ నోటీసు యీ నెల 15-వ తే దీ అంతమైనది. ప్రస్తుతము మిల్లులను మూడలమకొనలేదు. ఎప్పుడు మూయఁ బడె మో అపుడు ఒకరోజు నోటీసుతో మూసి వేసెదము. అని యజమానులు కార్మికులకు తెలిపిరి. కార్మికులు రి రోజుల నోటీసు కోరిరి. అందుకు యజమానులు సమ్మతించ నందున పనినాండ్రు సమ్మెకట్టి వెడలిపోయిరి. అందువలన ఆగస్టు 18 యీ నెండు మిల్లులు మూసివేయబడెను. (ఆ. తె. సె.)

బొంబాయిలో జి. ఐ. పి. రైల్వే ఉద్యోగుల సంఘము

1430-31 కి ఉద్యోగుల నెన్నుకొనుట
అధ్యక్షుడు:—ఆర్. బి. రూయియగారు. రూయియ గారు చెరనాలనుండి వచ్చువరకును జి. కె. పట్నెగారు అధ్యక్షుడుగా పనిచేయును.
ఉపాధ్యక్షులు:—1. జి. కె. పట్నెగారు, 2. జి. ఆర్. ఫిలేలుగారు, 3. బి. ఎస్. వలకరయిగారు.
ప్రధాన కార్యదర్శి:—ఎం. పి. శిక్షేకరుగారు.
ప్రచారక కార్యదర్శి:—చౌదరిగారు.
ఇతర కార్యదర్శులు:—1. బి. ఎల్. చాట్విగారు, 2. బి. ఎల్. పథకుగారు.
సహాయకార్యదర్శులు:—1. ఆర్. బి. సేకగారు, 2. ఎస్. ఎస్. జోషిగారు.
ప్రజరకులు:—1. బి. కె. సాహసీగారు, 2. బి. బి. పియోగుగారు.
అడిటరులు:—పాదలాల కం పేసినారు (శ్రీ తె.)

నాగపురం

ఒకమ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలరు అరెస్టు
నాగపూరు, ఆగస్టు 18:—శ్రీయత అప్పాజీ తిలారే అను నొక కాంగ్రెసు ప్రచారకుని నేడుమధ్యాహ్నం అరెస్టుచే సిరి. తిలారేగారు నాగపురం మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలసభ్యులు. (ఆ. తె.)
పి కెటింగు అరెస్టులు
నాగపురం, ఆగస్టు 18:—నేడుదయం శ్రీవాలంటేర్ పి కెటింగు మూలమున పి-సెక్షన్ కాలేజీ మూసివేయబడినది. రెండుమాడుకోజులనుండియు అరెస్టులేదయ్యేవుకాని, మరల నేడు కల్లుడు కాణములపద్ద పి కెటింగుసాగించినందుకై 40 మంది వాలంటేర్ల నరెస్టుచేసిరి. అరెస్టుకాగానే మరల క్రొత్తవంటేర్ల ఒకమ్యూన్సిపల్ మరల పోలీసువారు దానినరెస్టుచేయుటయు జరుగచున్నది. పోలీసు డిప్యూటీ మాపరిం తెండెటుగారు ఆ ప్రదేశమునం దంతటను తిరిగి పరీక్షించుచున్నారు. (ఆ. తె.)
లా కాల్ జేవద్ద పి కెటింగు
నాగపురం, ఆగస్టు 18:—నేడుదయం మరల శ్రీయత యం, వి. అభయంకరుగారి కమా రైదుకు విలుబాదేని నాయ కత్తముక్రింద వరల లా కాల్ జేవద్ద పి కెటింగు జరిగినది. చాల మందిజిల్లా గుమిగూడిరి. నేటికి కాలేజీ మూసివేయబడినది. ముందుసంగతినిగూర్చి కాలేజీ అధికారు లాలోచించుచున్నారు. (ఆ. తె.)

ప్రకటన

ఈక్రింద సంకేతములుచేసిన మాయద్దరి పేరటికి 8-8-80 వకరికిన్ని 10-8-80 మరయొకరికిన్ని రెండు కవర్లు పాన్సురు పొమ్మేనునండి వచ్చినవి. సదరు రెండుకవర్లును విప్పిచూడగా, రెండింటిలోనలను రోమియం వ్రాయని తెల్ల కాగితములు యు న్నువి. ఈవయసు కుద్దు ఓప్పినపుక ఓప్పినన్న కెద్దమను మ్యూకురూడ తెలిసియున్నది. ప గ గలు ఆలోచించగా మా వెన దుర్వ్యవహారములు చేయ నుద్దేశించుచున్న మావిరోధు లైస్యరో యిట్టిపని చేసినట్లు అనుమానముగాయున్నది. మరిన్ని మా కకార్దు వెతుకగా మాలో అబ్దుల్ జింఖాన్ తాలాకు ఓప్పి ఓల్లుపు ప్రకటనమును, తెలుగు ప్యాకెటున్న కుడిపల చురు. ఎప్పుడైతే నడు యా పంగతి తెలిప నడల మాకు తెలియ చేయవలెను. సదరుజిల్లా పుస్తకములు వకయిరాలు మాలో అబ్దుల్ అజీ ఖాన్ సంతకములేనియెడల చెల్ల నేరవు. మైస్యవ హారం లవల్ల పుస్తకములు వ్రాసినవారు పొందతగిన ప్రయోజ నము వీమియులేదని యిందుమూలముగా తెలుపడమయినది.
తెన రి } 1. అబ్దుల్ అజీ ఖాన్,
14-8-1980 } 2. అహమద్ రసూల్ ఖాన్.

ప్రకటన

తూర్పు గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురం తాలూకా యేలే శ్వరం గ్రామ కాపురస్తుడు వంకాయల కొండయ్య యిందు మూలముగా అందరకు ప్రచరపర్చేది యేమనగా, నానాల్లవ కొమారుడు వంకాయల పెడఅప్పన్న అనే 20 సం||రముల వయస్కులవాడు దుష్కృత్యలకు ప్రారంభించి నాస్వార్థితం తాలూకు ఆస్తియందు తనకు హక్కులని యితరుల విమించి వోట్లు దస్తావేజులు వగైరాలు వ్రాయుచున్నట్లు తెలియు చున్నది నాతాలూకు చరస్థిరాస్తులయందు సదరు అప్పన్నకు వీరిధమైన హక్కున్నట్లు లేదు. నాతాలూకు ఆస్తి నాస్వార్థి తలగాని పిత్రార్థితం కాదు కనుక అతనికి యేధమైన సంబంధ మున్నట్లేదు. సదరు సంగతులు తెలియక గాని తెలిసియుండి గాని బదుల్లయిచ్చేయెడల అవి యేవిన్నీ నా తాలూకు చర స్థిరాస్తులను బాధించ నేరవని యిందుమూలముగా ప్రచరించడ మైనది.
ఇట్లు,
వంకాయల కొండయ్య.

అద్భుతమగు ఈ ప్రాణవాయువు మీగడ

నవరూగించి మియందముయొక్క యభివృద్ధినిగమనించుడు.

ప్రతిశ్త్రీకిని యావ్వనముగ నుండవలెననిది కోరిక యుండగలదు. నుండరమగు యాకృతి, స్వచ్ఛమైన చర్మ మును కలిగియుండుట యొక్క రహస్యము ప్రతినీత్యము వెన్ యూసా మిగడ నవరూగించుట యందుగలదు.

వెన్ యూసా నెమ్మదిగ కేరీరముపై రుద్దుచుండిన కేరీరమాను పరిశుభ్రపరచి, బలమును గలగజేయు “ప్రాణ వాయువు సాన” మొపగగలదు. ఇది చర్మమును యెండి పోకుండగను, మచ్చల, వేడిలన కలుగు పొక్కులు మెం దైన వాటిని తొలగించ కలదు.

మందులు న గంధములమృత్యు యందరిపద్దను తెల్లని బాడిలలో నంచబడి రు. 1/-కు అమ్మబడెను.

వెన్ యూసా చర్మమును సజీవముగ నుంచగలదు.

వెన్ యూసా

VENYUSA

అంశం, ఆంధ్ర 17:—మర్రింగుపాడు పక్షి ఇట్లు
 ప్రాయమున్నది. యధికవనము పూర్వము బ్రదికు వేయును
 పూర్తిగ బ్రదికు ఇంకియ నుండియే బియ్యము దిగును
 అయ్యేటిది. ఇప్పుడున్న నో 1/3 పెంకులు తక్కువగా దిగునది
 యగుచున్నది. బ్రదికు బియ్యపువర పెక్కులు అంతరించు
 చున్న మాటే. ఇప్పుడే చాలాకు వేళములకు అప్పుడు
 బియ్యము విడుదలి యగుచున్నది. ఈ బియ్యమును ముఠా
 పాసి కుప్పదవది చొంగుబల్లి గాల్చరచునుండి సగుమతి కేరము
 విదేశములనుండి కుప్పరదిన వియ్యకపై దిగునది తక్కువ
 విధించవలెను.

దక్షిణ హిందూదేశమున హిందీ-భద్ర

శ్రీమతి మిరాబాయిగారి హితవు

మదరాసు, ఆగస్టు 18:—ప్రస్తుతము దక్షిణ హిందూ దేశమున పర్యటించు మొదట్టు కరుణించిన, శ్రీమతి మిరాబాయి (గాంధీమహాత్మ్యుని శిష్యురాలగు స్టేడీ కన్వె) గారు నిన్న సాయంత్రము, దక్షిణ హిందూదేశపు హిందీకలాలయముకు నూరవత్సర ప్రారంభోత్సవమున జనమందఱును, దక్షిణహిందూదేశీయు లిప్పటికింకా సభకమున జాతీయరస గన్పరచునట్లెనని హెచ్చరించిరి. శ్రీమతి, ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారు సభకధ్యక్షత వహించిరి. పల్వర పురములును, స్త్రీలును, యవతలను సభకలంకరించిరి. భగవద్గీర్ధనతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభింపబడెను.

శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారు మొదట నువన్యసిండుచు, శ్రీమతి మిరాబాయిగారిని సభ్యులకు పరిచయ మొనరించిరి. మిరాబాయిగారు మహాత్మ్యుని శుక్రవాయునర్పి, భారతదేశమున నేవించుటకు గాను, తన సర్వస్వము త్యాగమొనర్చి ఐచ్ఛిక. ఇట్టి పూజనీయుల యునికివలసిన, అంగ దేశమునకును భారతదేశమునకును, ఎప్పటికైన మైత్రి ఏర్పడునని ఆశింప వీలు గల్గుచున్నది. జాతీయమహోదయల కతితబీనలగు నిట్టి ఉత్సాహ ప్రకటనలననే, ఎన్నటికైనను, విశ్వమనఃపూర్వభావ్యత్వము నికొకటై వలె గలదు. అట్టియును నుడువుహితోక్తులు, శ్రోతల కెల్లరకు విహితముపైపలబిని చేపూర్చునని నమ్ముచున్నానని అభ్యుతూరాలు నడివెను.

హిందీకలాలయములకు హృదయకేళకగా రవును, తిమవిద్యాలయము తరపున, శ్రీమతి మిరాబాయిగారికి స్వాగత మొసగుచు, సన్మానపత్రము నర్పించి పిమ్మట, గతవత్సరపు కార్యక్రమనివేదికమును చదివి వినిపించిరి.

శ్రీమతి మిరాబాయిగారు

తన సభామధ్యమన కరుణించినపు డచట గాంచిన విషయములవలన తన హృదయమెంత యో యు ప్పొంగి నని శ్రీమతి మిరాబాయిగారు హిందీయం దుపన్యసిండుచు నుడివెరి. సభారంగమున గాంచిన యలంకరణములేమి, సభ్యుల సీమలగుటకు గాంచిన ఏర్పాటులేమి, అన్నియు, పరిపూర్ణముగ జాతీయమై, చాల ఆకర్షకములుగ నుండెను. స్వభావ సృజితీయభావము నెంత గాఢముగ ప్రేరేపించునో దీనివలన భావగ దియగలదు. ఆరెంటికిని చాల అమితభావనఃబంధము గలను. భారతదేశీయభావము ప్రాధాన్యమొసగి, దేశీయ భావనే విశేషముగ నుపయోగించు ప్రాంతములందు, జాతీయ సాంప్రదాయములును, అలవాటులును, వేషభాషలును విశేషముగ మన్నింపబడుచుండును. విదేశభావ విశేషముగ వ్యాప్తియందున్న ప్రాంతములందు, విశేషములు అలవాటులును, వేషభాషలును విశేషముగ అనుకరింపబడుచుండును. ఈవ్యత్యాసము, ఉత్తర హిందూస్థానమునకును దక్షిణ హిందూస్థానమునకును విశేషముగ గన్పించుచుండును. ఒకజాతినాడు, ఇంకొకజాతివారి నెంతయునుకరింప ప్రయత్నించినను సఫలప్రయత్నము గాబాలరు. అట్టియుకరణములవలె మానవచేష్టల ననుకరించు వానరప్రయత్నము చాలవికృతమై, హాస్యభావముగనుండును. కనుక, ప్రతిభారతీయుడును, స్వభావవేషాదుల విడనాడక, గౌరవించి, ఆవలించుచుండవలెను. అప్పుడే, జాతీయతత్వము మిహృదయులందు, పరిపూర్ణ ప్రతిభతో ప్రకృతిగలదు. విజాతీయమనముల హృదయరంగములందు దట్టి జాతీయతత్వప్రచలనమున కవకాశములేదు.

హిందీభాష, అఖిలభారత జాతీయభాషగ నందరంగీకరించినవిషయమునుగూర్చి మిక్కిలు ప్రోత్సాహమునుపలికియచుచుండెను. భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము వచ్చినపుడు, హిందీయే రాజభాషయగును. ఈలోగా హిందీభాష నభ్యసించక పోయినయెడల నపుడు చాల చిక్కుపడవలసివచ్చును. ఆవిషయములున్నను, భారతదేశమునకు విభిన్నభాషలు కిప్పుడు, హిందీయే వ్యవహారభాషయన్నది. ఈకేసున, ఒక ప్రాంతము నుండికొక ప్రాంతమువారితో వ్యవహరించుకొనుటకైనను హిందీ భాషవలెయును మత్వంసగము కనుక, దక్షిణ హిందూదేశవాసులు వెంటనే హిందీభాషను నేర్చుకొనవలసివచ్చుచున్నాను. ఇది మిక్కిలకర్తవ్యముగాను. చాల కష్టసాధ్యముల అంగ భాష నేప్రాంతమువారు చాల ముఖ్యముగ నభ్యసించుచున్నారు. ప్రభుత్వమునం దుద్యోగములు లభించునకాయితే, నింతమంది అంగ భాషను అభ్యసించుచున్న విషయము నిజమైయుండవచ్చును కాని ఇంతియంతి ప్రభుత్వమువారు ద్యోగముల నెప్పుడు కల్పింపగలరు? కనుక, వట్టియాశల పెట్టుకొని, అంగ భాష నభ్యసించుటకంటె, ప్రతివాడును హిందీని తమ యభిమాన భాషగ నభ్యసించవలెను.

మిరాబాయిగారు ముగించుచు, హిందీభాషయు, కష్టమగును, స్వరాజ్యసాధనమునకును, ముఖ్యముగ పునాదులగాను మహాత్మ్యుడు, చిరకాలముగా వదిలించుచుండెనయ్యెను, ప్రతివారును కష్టము ప్రోత్సహించవలెనయ్యెను నుడివెరి.

హిందీభాష దిలయనివారి కొరకుగాను, మిరాబాయిగారు పిమ్మట నాంగ్లమునం దుపన్యసిండుచు, ఈప్రాంతపు ప్రజలు, అచిరకాలములోనే హిందీనభ్యసించి, తనతోటి అగ్రముకుల కందుభాషలయందు బ్రసంగింపవలసిన యావశ్యకత లేకుండజేతు రని నమ్ముచున్నానని నుడివెరి.

అభ్యుతూరాలు

అభ్యుతూరాలకు శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారు రాంగ్లమున నుపన్యసిండుచు అయిదారుమేలమైళ్ల నుండి వచ్చినమిరాబాయిగారు, హిందీకుం దుపన్యసింప, భారతీయరాజును, హిందీ ప్రాంతములకు సరిహద్దులకుందే నివసించుచున్నట్టి దానను, హిందీభాష తెలియమిచే నాంగ్లమున ప్రసంగింపవలసివచ్చినందుకు లబ్ధిండుచున్నానని నుడివెరి. హిందీభాషభ్యసనమును, ప్రతిపాతకాలముగాను, నిర్బంధపరచి యునుగ నొనర్చవలెననియు, ఇది విద్యార్థులకు నిజముగ నంతభారము గాననియు నుడివెరి. ప్రస్తుతము, మనహాత్మభాషకుగూడ, పాతకాలముందు గౌరవనీయునుగ స్థాన మొసగబడుటలేదు కాని ఇట్టివల ప్రజలలో నీవిషయమున చాల ప్రబోధము గలగు లెంతయు కుభగాకము, ఇందుకు, గాంధీమహాత్మ్యుడే కారణము. గాంధీమహాత్మ్యుడు, ధర్మసంరక్షణకార్య ముకరించినభగవానుని నానమ్మకము. ఇది నాయభిప్రాయముమైత్రమే గాను. ఈదేశమునందు ఇంచుమించు ప్రతివారికిగూడ ఇట్టి నమ్మకమే గలదు. కాని చాలమంది ప్రతివాదియందును బహిరంగముగ దెలుపుటకు భయపడుచున్నారు. ప్రతిగాంధీమహాత్మ్యుని యభ్యుతూరమును నిరసింపవారిలోగూడ, అనేకమంది, గాంధీమహాత్మ్యుడు అపతారపు దుడు డను విశ్వాసము నాయెదుట ప్రకటించిరి ఇక మహాత్మ్యుని అజ్ఞ లభిరసావహించి, అతనివెంట నడచి చెరసాలయందు అనేక కష్టముల నానందముతో నీవ్వకించుచున్న వేలకొలది, భారతీయులగుంచి నేను ప్రత్యేకముగ నుడువనక్కరలేదు. ఇతరులు అంతవర కామహాత్మ్యుని అనుసరింపజాలకపోయినను కద్దరునుధరించియు, హిందీభాష నభ్యసించియు, స్వరాజ్యసాధనకు తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాను" అని ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారు నుడివెరి.

పిమ్మట అభ్యుతూరాలికిని, ఉపన్యాసకురాలికిని కృతజ్ఞతాపదనములతో సభ ముగిసెను. హిందూకలాలయవారి తరపున ఎం. సత్యనారాయణగారు లేచి, నగరమునం దేప్రాంతమునందైనను, కొంత రొకతరగతిగా గూడి హిందీనేర్చుకొనగోరువెడల తగినయెర్పాటులు చేయబడునని ప్రకటించిరి.

శ్రీమతి మిరాబాయిగారు రైల్వేవుద్యోగులనభివేదించి ఉపన్యసిండుట

పాక్కుటపునులో నుపన్యాసము జరుగుట

మదరాసు, ఆగస్టు 17:— ఎం. అండ్ ఎస్. ఎం. రైల్వే మదరాసుకాఖి ఉద్యోగులు నిన్న సాయంత్రము పాక్కుటపునులో సమావేశమైరి. ఆసభకు చాలమంది వచ్చిరి. అసభలో మిరాబాయిగారు ఉపన్యసింపిరి. "అహమదాబాదులో గాంధీమహాత్మ్యుడేర్పరచిన సభ్యతీ ఆశ్రమమునందలి విధానమునకు వివరించిచెప్పిరి. సత్యము, అహింస, బ్రహ్మచర్యము, విశవ్రయము, యితరులకు ముఖ్యముగా జనసామాన్యమునకు చెందిన ధనము, సాత్తు మున్నగువానిపట్ల విక్రీలి జాగ్రత్తగా నుండుట, పనిలో యితరులకు మనఃపూర్వకముగా తోడ్పడుచుండుట ఆత్మవిశ్వాసము, నిర్భయత్వము, సహనము, స్వశీలి పుద్గమమును పెంపొందించుట, మున్నగునవి సభ్యతీ ఆశ్రమవాసులకు ముఖ్యవిధులై యున్నవి. ఇప్పుడు స్వదేశీయముగా ముఖ్యముగా ఖద్దరేగార ఖద్దరును తయారుచేయుటలోను, ధరించుటలోనుగూడ దేశీయులందఱును చాల అధికముగ శ్రద్ధను చూపగోరెదను. ఇదియెందును మన కిప్పుడు ముఖ్యతములగు పనులై యున్నవి. రైల్వేయీకా గుమాస్తాలుగానున్న వారు రైల్వేసని వాండ్రకు మార్గదర్శకులయినచో చాల మేలుకలగుట నిశ్చయము. కామ్యము ఖద్దరుయొక్క లాభము నొక్కసారి సరిగా గ్రహింపగలిగినచో వారే అందరికం పెనుకూడ సభికముగ కృషిని సరిపెదరను గట్టివచ్చుకము కలదు. ఈదేశమున పెక్కు కోట్లమందికి వ్యవసాయమే ప్రధానమై యుండుటచే నిట్టివాని తీరుబడికేళకలో యిండ్లలోనేయుండి నూలు వదుకుటవలన వారి కధికముగ నాదాయముగూడ లభింపగలను. ఏమలు చేయుటవలనగూడ మంచి ఆదాయమువచ్చునని యిటీవలనే అహమదాబాదులోని దర్శకగృహకార్యముగామాపించబడెను. కావున మిరంధును సీయున్నను విదేశీవస్తువునన్నిటిని పూర్తిగా పరిత్యజించి స్వదేశీకీకృతానా మెంపగవలెను. ఆహారములను, దుస్తులను, త్వరించి విశవ్రయమును పాటించవలెను." అని మిరాబాయిగారు తెలిపిరి. పిమ్మట జనరలు సెక్రటరీ మిరాబాయిగారు మాట మాలాడిరి. ఏ. ఎం. గోవిందరాజులు గారు మానవములను తెలిపిరి.

వ్యాపారము క్రిడలు క్రీకెట్టు ఆఖరు టెస్టు పందెము

ఇంగ్లాండు జట్టు మొదటి ఇన్నింగునందు 405 పరుగులు చేయుట
నట్ క్లిప్ గారు 161 పరుగులు చేయుట

దురీవ సింగుగారు 50 పరుగులు చేసిరి
లండన్, ఆగస్టు 16:—ఇంగ్లాండుకును ఆస్ట్రేలియాకును ఆఖరు టెస్టు క్రికెట్ పోటీ నేడు ప్రారంభమయ్యెను. అత్యధిక సంఖ్యకులకు ప్రేక్షకులు వచ్చియుండిరి. ఇంగ్లాండుజట్టు పోటీని ప్రారంభించెను. హేబ్బు సెట్ క్లిప్ గారు మొదట ఆడిరి. వీరిరువురు చాలాత్పన్నుగను, బాగ్రత్తతోను ఆడుచుండిరి. ఒక గంట కాలము ఆటజరిగెను. 29 పరుగులుమాత్రమే వీరిరువురు చేసిరి మరియొక గంటకాలము ఆటజరిగినమీదట హేబ్బు గారు అవుటు అయిరి. వీరు 47 పరుగులుచేసిరి. ఫుహరసయమునకు ఇంగ్లాండుజట్టువారు ఒకరు అవుటుఅయి 71 పరుగులు చేసియుండిరి. ఇప్పటికి ప్రేక్షకులసంఖ్య అధిక మయ్యెను నుమారు 80000 మంది ప్రేక్షకులు క్రీరిసియుండిరి. హేబ్బుగారిసానే వై సాలోగారు ఆడిరి. వీరు 18 పరుగులు చేయక పూర్వమే అవుటు అయిరి. వీడప దురీవసింగుగారు వారిస్థానమందు ఆడిరి.

దురీవసింగుగారు 40 నిమిషములలో 50 పరుగులు చేయుట

దురీవసింగుగారి ఆట ప్రేక్షకులను ఆనందపరచుచుగజేసెను, వీరియొక్క అద్భుతమైనట్టియు, ప్రతే ప్రమేదమైనట్టియునట ఆట ప్రేక్షకుల నానందింపజేసెను దురీవ గారు 40 నిమిషములలో 50 పరుగులుచేసిరి. వీడప అవుటు అయిరి. ప్రారంభమునందు ఆడిన సెట్ క్లిప్ గారు సాయంత్రము టీ సమయమునకు 66 పరుగులు చేసియుండిరి. ఇతడు చాలా తిన్నగ పరుగులు చేసెను. సాయంత్రము ఆట ముగియసమయమునకు ఇంగ్లాండు జట్టు రె సరుకి 816 పరుగులు చేసెను. ఇప్పటికి సెట్ క్లిప్ గారు 120 పరుగులును, వయాట్ గారు 80 పరుగులును చేసి యుండిరి.

రెండవనాటి ఆట

లండన్, ఆగస్టు 18:—రెం టెస్టు పందెము నేడు మరల సాగింపబడెను. వెనుకటిదినమున అవుటు కాకుండిన సెట్ క్లిప్, వయాట్ గార్లు ఆడిరి. వీరిరువురు పరుగుల మొత్తము 867 అగు వరకు ఆడిరి. అప్పుడు సెట్ క్లిప్ గారు అవుటు అయిరి. వీరు 161 పరుగులు చేసిరి వీడప వయాట్ గారుగూడ 64 పరుగులు చేసి అవుటుఅయిరి. తమిను ఆటగాండందరు త్వరలో అవుటు అయిపోయిరి. ఇంగ్లాండు జట్టువారు రెండరును కలిసి 405 పరుగులు చేసిరి.

వీడప ఆస్ట్రేలియాజట్టు తమ ఇన్నింగును, ప్రారంభించిరి. పాన్సుఫర్లు, ఉడ్ ఫుట్ గార్లు ఆడిరి. ఫుహరకాలమునకు వీరు 36 పరుగులుచేసిరి. టీ సమయమునకు 159 పరుగులుచేసిరి. టీ అనంతరము ఆట సాగింపబడెను. పాన్సుఫర్లుగారు వెంటనే అవుటు అయిరి. వీరు 110 పరుగులు చేసిరి. వీడప ఉడ్ ఫుట్ గారు గూడ అవుటు అయిరి. వీరు 54 పరుగులు చేసిరి. ఆట ముగియు కాలమునకు ఆస్ట్రేలియనులు యిరువురు అవుటు అయి 215 పరుగులు చేసిరి. బ్రాడ్బాక్, కిఫాక్సుగార్లు ఆడుచున్నారు.

పరుగుల వివరము

ఇంగ్లాండు జట్టు మొదటి ఇన్నింగు	
హేబ్బు (సి) కిఫాక్సు (బి) వాట్	47
వై సాలో (యల్. బి. డబ్ల్యూ.) గ్రీమ్మెట్	18
దురీవసింగ్ (సి) ఫేర్ ఫాక్సు (బి) గ్రీమ్మెట్	50
హేబ్బు (బి) మాకాట్	18
లేతెండు (బి) గ్రీమ్మెట్	8
సెట్ క్లిప్ (సి) ఓల్డఫీల్డు (బి) ఫేర్ ఫాక్సు	161
టేబ్, (యస్. టి) ఓల్డఫీల్డు (బి) గ్రీమ్మెట్	10
లాండ్వీడ్ (యల్. బి. డబ్ల్యూ.) గ్రీమ్మెట్	19
డోవర్లు (బి) ఫేర్ ఫాక్సు	8
పీబుల్సు (అవుటుకాలేదు)	8
ఎక్ స్ట్రాలు	19
మొత్తము 405	

ఆస్ట్రేలియనుల మొదటి ఇన్నింగు	
పాన్సుఫర్లు (బి) పీబుల్సు	110
ఉడ్ ఫుట్ (సి) డక్వర్లు (బి) పీబుల్సు	54
బ్రాడ్బాక్ (అవుటు కాలేదు)	27
కిఫాక్సు (అవుటు కాలేదు)	11
ఎక్ స్ట్రాలు	18

మొత్తము 215

ప్రస్తుత మదరాసు మంత్రివర్గ

పరిపాలన

జస్తిసుపక్ష ప్రముఖుని విమర్శ

రామస్వామి మొదలియారుగారి యువన్యాసము
మదరాసు, ఆగస్టు 19:—ప్రస్తుత మదరాసు మంత్రి
వర్గమువారి నాల్గు విమర్శములలో నవలంబించిన పరిపాలనా
విధానమును, వారి చర్యలను, జస్తిసుపక్ష ప్రముఖులగు డి.
బి. రామస్వామి మొదలియారుగారిచే, నిన్న సాక్షాత్తము,

రామస్వామి మొదలియారు ప్రసంగమును ప్రకటించిరి. రాబో
వు ఎన్నికలయందు కొన్ని పక్షములవారు, కానన సభాభ్యర్థులం
గులది పోటీచేయుచున్నారు. ఆ యా పక్షములయొక్కయు,
అభ్యర్థులయొక్కయు, ఆ జాతీయవిధానములను, చర్యలనుమా
త్రము, నిష్పక్షపాతముతో, సభ్యులకు తెలులెల్లముగ వివరిం
చుటయే తన విధి. అట్లే, వారిలో నేయభ్యర్థులను, ఏరాజకీయ
పక్షమువారిని ఆదరించి, పాపనపథిలకు పంపదగునో, సభ్యులే
యొందించుకొని నిర్ణయించుకొనగలరు గత ఎన్నికలనుసంతకము

జస్తిసుపక్షమువారు మంత్రివర్గమునుండి వెడలి, ఇప్పటికి రిక్తి
సంవత్సరము తైనది. ఈ రిక్తి విత్సరములను, మంత్రివర్గములయం
దుండి, రాష్ట్రపరిపాలనావిధానము నెట్లు ల సాగించిరి?
ఈరాష్ట్రమున కెట్టి గతిపట్టెను అను విషయములను, సత్పరిపా
లనాలోపలయగు ప్రతిపాదుడు తెలిసికొనవలయున్నది.
ప్రస్తుత ప్రధానమంత్రియగు డాక్టరు నుబ్బరాయనుగారి రద్దికా
రమునకు వచ్చినపిమ్మట ఈ రాష్ట్రమున రాజకీయ ప్రమాద
ము, నైతిక ప్రసరనయును, ఋజుప్రసరనయును, ఎటు
ల అల్లకల్లోలమైనదియును ప్రతివారికిని తెలియును. జస్తిసుపక్ష
మువారు, ప్రజలపాక్షుల సరిగ గాపాడలేదనియు, నిరంకుశాధి
కారుల చేతులలో కీలుబొమ్మయై పోయినదనియు, ఇదివరకాత్మే
పించెడివారు. కాని, ఈ మంత్రివర్గము వచ్చినపిమ్మట ప్రజలం
దరకునుగూడ వారిచర్యలపై నజాతీయ వనమాతృభావము వ్యా
పించెను. తుదకు ఇదివరకు జస్తిసుపక్షమును దూషించినవారం
దరును వర్గము త వి చ త్త గ లే తు ం డ దీ ని తో
పోల్చి చాచిన యెడల, జస్తిసు పక్షపరిపాలన స్వర్ణ
తుల్యుని అంగీకరించుచున్నారు. ఒకపక్షము, ఒకవ్యక్తి, ఒక
సేటి, ఒకపద్ధతిలేని, ప్రస్తుత మంత్రివర్గము, పై ప్రజల కిట్టి
ఏవగింపు జరించుటలో నాశ్వగ్యము లేదు. ఈదేశ రాజకీయ
సారిత్రమం దిది చాలముఖ్యమగు సమయము. దానిభారతదేశ
మునకు చాల ప్రధానమగు గొప్పయూర్పులెన్నియో ఈసమయ
మున గానింపబడవచ్చును. ఇట్టిసమయమున, నిశ్చితముగ రాజ
కీయ సిద్ధాంతములను, కార్యక్రమమును గల పక్షమునుమా
త్రమే కాననపథిల కంపులు యాఖ్యాపరము. మనరాష్ట్రము
నం దిప్పుడు జరుగుచున్న ఎన్నికలపోరాటము, కాంగ్రెసు
పక్షమువారికిని, జస్తిసుపక్షమువారికిని గాదు. జస్తిసుపక్షము
వారికిని మంత్రివర్గ పక్షమువారికిని జరుగుచున్నది.

కాని, మంత్రివర్గ పక్షపు అభ్యర్థులెక్కడ? వారికార్య
క్రమమెక్కడ? వారిఅభ్యర్థులపేర్లు ఏవారాప్రకటించైన
ప్రకటించబడెనా? నేడు ఎంత వెకేసినుగూడ, మంత్రివర్గ
పక్షపు అభ్యర్థి యొక్కడైనను గనుపింపలేదు. కాని 1928 సం
వత్సరమున తాము ప్రయోగించిన జిత్తునే ఈసర్వాయము
గూడ నుబ్బరాయనుగారి రుప్రయోగంబు దలంచుచున్నారు.
ఎన్నికలయనంతరము, ఎన్నుకొనబడినవారిలో కొందరిని తన
వైపుదీసికొని, ఐదుకటివలెనే, ఇప్పుడుగూడ మంత్రివర్గము
నేర్పరచి, పరిపాలనను సాగింపవలెనని నుబ్బరాయనుగారి
యూహించుచున్నట్లు లున్నది. కాని ఈమారి తంత్రాంగము
ఏమాత్రమును కాననాగదు. జస్తిసుపక్షముయొక్క ఈఎన్నికల
యందు అభ్యర్థులనిలచెట్టి, కార్యక్రమమును ప్రకటించి, పోటీ
చేయుచున్నది."

ప్రస్తుత మంత్రివర్గము నుద్దీర్చుమగు తన జీవితకాలమున
నిర్వహించిన పనులేమి? ఏమేయ ప్రఖ్యాతచట్టముల గానించెను.
ఏయే కార్యముల సాధించెను? అని ప్రశ్నించుచు ఉపన్యాస
కు లిటుల నుడివెరి. ఆంధ్రప్రదేశ్విద్యాలయ కాననపరణచట్టము
ను గానించిలిచుని ఏరు చేప్పెను. ఆంధ్రదేశమున నివసించు
ప్రజలనుగాని, నెలెరులనుగాని ఇతరులెన్నినిగాని ఈ చట్ట
ము సంక్షిప్తపదములేదు. అన్ని పక్షములవారియందును ఈ
చట్టము విక్రీలి అసంక్షిప్తమి గలిగించెను. ఆంధ్రులు గోత

గ వ ర్ న మెం టు హా మీ
రెండు లక్షలు వూర్తి యైనది

1929 సంవత్సరములో జారీకాబడిన పట్టాలు 19 లక్షలు.
తత్తణం మీ జీవితములను మా కంపెనీలోనే భీమాచేయండి.
ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్,
బందరు.

విశ్వవిద్యాలయముకట్టి ఈచట్టముపనినది మరియొకటి. ఈచట్ట
మున నొక నీతిగాని పద్ధతిగాని లేదు. ఆ ప్రాంతమునుండి కొం
దరు సభ్యులను ఈ ప్రాంతమునుండి కొందరు సభ్యులను, ఆక
ర్షించుటకుగాను, వారిలోవారికి కలతలకల్పించి తుద కెవ్వరికిని
సంక్షిప్తగానివిధమున నీ చట్టము వెలువరింపబడెను. ఇక
అన్నామలై విశ్వవిద్యాలయ కాననమును గురించి చెప్పనేయ
క్కరలేదు. ఆ చట్టము మంత్రిగా రెంతయో ప్రతిఘటించినను
గూడ నెగ్గింపబడెనను విషయము ఆ చట్టముయొక్క చరిత్ర
నెగ్గిన ప్రతివారికిని గూడ తెలియును. లోకలజ్జార్థము, జిల్లా
మునిసిపాలిటీల చట్టముల యందు మంత్రిగారి ప్రతిభ యేమియు
లేదు. నుబ్బరాయనుగారు తన జీవితకాలముందె పుడును ఏ స్థా
నిక సంస్థలయందును సభ్యులుగ నుండియుండలేదు. అందుచే
ఆ విశ్వవిద్యాలయమున నాతనికి తెలియవు. నుబ్బరాయను
గారు ప్రవేశపెట్టిన చట్టములొకటి తుదకు సభివారు తయారు
చేసినది మరియొకటి. పరీక్షించి చూచిన యెడల
నారెంటికి నెట్టి పోలికయు గను పింపదు.
కాననపథియందుగల అనుభవజ్ఞులగు సభ్యులందఱును, తమ యా
వచ్చుకీవినియోగించి, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన అర్థ విరహి
తములగు చట్టములను పూర్తిగ నవరించి, మంచిరూపమునకు
దెచ్చిరి. అందు నుబ్బరాయనుగారి ప్రతిభ ఏమాత్రములేదు.

నామినేషనులు

పానుగల్లురాజుగారు మంత్రిగనున్నపుడు, నామినేష
నుల అధికారమును, స్వతంత్ర నిర్మాణముకొరకు దుర్వినియోగ
మునచ్చెనని యెంతయో దూషించిరి అట్టి అకార్యమును
సహింపకాలక ఋజుసార్వప్రసరనాభిలాషి యగు నుబ్బరా
యనుగారు జస్తిసుపక్షమును విడచిడి ఒక్కరాష్ట్రంలో ప్రతి
కులపక్షమున జేరిను. ఇట్టి ఋజుసార్వప్రసరన తానధికారమునకు
వచ్చినపుడు ప్రవర్తించిన విధమేమి? 1927 వలెన నుబ్బరాయ
నుగారు ఒకసీతము, ఒకపద్ధతియు, ఎట్టిజ్ఞయనలేకుండ స్థాని
క సంఘములయందు కొన్ని స్థానములొక పక్షమువారికిని మరి
కొన్నిటి నింకొక పక్షమువారికిని ఒకరితరువాత నొకరికి పంచి
నెట్లును వారి వివాదములన తన మంత్రిపదవిని బలకరుయకొ
నుచు-స్థానికసంస్థల పరిపాలనము నెట్లు భగ్న మొనర్చినదియును
చెప్ప రాష్ట్రీయుల కింకను మరుపు గలిగియుండదు. అంతదూర
ము జోనేల! ఇప్పుడు చేయుచున్న
దేమి? స్థానిక సంస్థలకు నామినేషనులతో
లగించి, ఎన్నికల నేర్పరచుటకు గానింపబడిన చట్టములు, గవ
ర్నరు గారి యొక్క యా రాజప్రతినిధిగారియొక్కయు
అంగీకారమునం ది, కొన్ని మాసములైనవి,
రాజప్రతినిధి అంగీకారమును బడసిన వెంటనే, అటులు
లోనికి రావలెనని ఆ చట్టములయందు నిర్ణయింపబడెను. అయి
నను నుబ్బరాయనుగారు సమయ చట్టములను గెజటునందు ప్రక
టన గానింపకుండ నిలపియుంచి అందువలన చట్టము లటులు
లోనికి రాకుండ నిలిపియుంచెను. కొంచెము నీతి పరులగు వా
రెవ్వరిట్టి కుతంత్రములకు దిగియుండరు. గత నాల్గయిదు వార
ములలో నుబ్బరాయనుగారు గానించుచున్న నామినేషనులపరం
పరల జావినియెడల వాత దాక్షతంత్రము నెందుకు పన్నినది
యు స్పష్టపడగలదు. 48 మంది ఓటరులు మాత్రమేగల నుబ్బ
రాయనుగారి నియోజకవర్గమునం దెంతవంద ఓటరులు స్థాని
క సంఘములకు నామినేషు జేయబడినో గమనించును. ప్రపంచ
మునం దింతవర కే చేతమునందుచ ఏమంత్రివర్గముగూడ ఇట్టి
గర్హ్యముల చర్యలకు దిగియుండలేదు. ఈ రాష్ట్రమునందు
ప్రతివారికినిగూడ నీ మంత్రివర్గమువై దుర్భరముగ నేవగింపు
గలిగినది, చెన్నవగరమున లాటి ప్రయోగమునకు పోతేను కమి
షనరుగన్నింఁచునోమగారి నా దివమున ప్రశంసించుచు, అయి
నాడుదయ మే కద్దరధరించి, శివయననమునకుచని పోతేను లాటి
ప్రహరములచే తీతగాత్రులై పడియున్న సత్యాగ్రహులకు
తిమ్మని సానుభూతి వచనము పలు - మహమ్మద్ సుభాషమును
గురించి వివరముగ వర్ణింపవచ్చురలేదు.

వివరిత వైఖరిగాదు
అయితే నిన్న మొన్నటివరకును, మంత్రివర్గమువారికి
సహాయమునయ్యు, వారిలో మైత్రికొరకు ప్రయత్నించుచు,
ఇప్పుడకన్నాత్తుగ, మంత్రివర్గమువై జస్తిసు పక్షమువారు కత్తి
కట్టులు కొందరి కాశ్వర్యమును గలిగింపవచ్చును. అందుకు
సమాధాన మొసగవలసియున్నది. మంత్రి
వర్గమువారు గూడ బ్రాహ్మణేతరులే. అందుచే
వారినిగూడ నెట్లులైన జస్తిసుపక్షములోనికి దెచ్చి
జస్తిసు పక్షమును బలవత్తరముగ నొనర్చుటకు, జస్తిసుపక్ష
నాయకులు ప్రయత్నించిరి ఈ రామబారముల కాలమున,
ప్రాతపగలను మానిదేసి, తాల్పడ్డ వైఖరి నవలంబింపవలసివచ్చెను.
కాని మంత్రివర్గము వారా తాల్పడ్డమును మన్నింపక, దొంగ
బాటుగ జస్తిసుపక్షమును భగ్న మొనర్చుటకు ప్రయత్నములు
సాగించుచుండిరి. విషయములు తెలిసిన పిమ్మట నట్టి వారితో
మైత్రి తగదని నిర్ణయించుకొని, జస్తిసుపక్షమువారు తిరిగి
పోరాటమును సాగించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

లంచమా! ఫీజా!

రామస్వామి మొదలియారుగారు మానించుచు చిదంబ
రము పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడగు, వేణుగోపాలపిళ్లెగారు
కొన్ని నామినేషనుల సందర్భమున కిఫార్తుచేయుటకు నాకు
లంచమిచ్చినట్లుల వ్యంగ్యార్థ మొసగు కరవక్రములు
కొన్ని ప్రకటించబడుచున్నవని దెలుపుచు ఇట్టి వ్యంగ్య ప్ర
చారము దొంగబాటునానెంటి నీతి బాహ్యముల చర్యయని
నిరసించి బహిరంగముగ నాయాశోపాల గానింపవలసినదని
సవాలు చేసిరి. నామినేషనుల విషయమున మంత్రిగారికి సమ
ర్పించుటకుగాను వేణుగోపాలపిళ్లెగారు కొన్ని పీటిషనుల
తియారుచేసి యొసగ నలసినదని తనను గోరినని యు తాను వ్యా
యవాది యలచేతను చట్టనిబంధనలు తెలిసి అధికారులకు
వెంటనే నచ్చునట్లుల వ్రాయగలనను కారణముచే అతడు తన
నటుల గోరిననియు తాను అందుకు ఫీజా పుచ్చుకొని వ్రాసి
ఇచ్చెననియు తెలిపెను. ఇది ఫీజాగాని మరియొకటి గాదు.
అది నిజముగ లంచమే యలచెడల నాకెందు కొసగ దలచును.
నేనెప్పుడు మంత్రినిగాను, మంత్రికి నేమీమిడుదనుగాను. కనుక
అది నాకుగాని నాద్యారా మంత్రికాని లంచముగ నుద్దేశింప
బడియుండవలదు. అలాట వినినవారైన నవ్యవంధ గలరా
అని రామస్వామి మొదలియారుగారు నుడివెరి

పిమ్మట అధ్యక్షునకు కృతజ్ఞతాపదనములతో సభ
ముగిసెను.

ప్రకృతి 11-వ నార్మికొత్సవము
ఆంధ్రప్రకృతిమహాసభ (పడమలలంక బెజవాడ)

1980 ఆగష్టునెల 28, 24 (శని, ఆదివారములు) లేదు
లలో ప్రకృతి 11 వ నార్మికొత్సవమును, ఆంధ్ర ప్రకృతి
మహాసభయును బెజవాడపగర నున్న పడమలలంక గ్రామ
ములో రాజమండ్రినా ప్రవృత్తుల వైఖర్లు వక్రిలు మ. రా. శ్రీ.
సేతి వెంకట్రామయ్యగారు బి. ఎ. బి. యల్. గారి యధ్య
క్షతన ఈ దిలవేరితిని జగపబడును.

28 వ లేది ఉదయం 7 గంటలకు ప్రార్థన, భర్తప్ర
సంగము. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు భుజంతర్పణము. సాయం
కాలము 2 గంటలకు ఉపన్యాసములు ప్రదర్శనములు మొలి

24 వ లేది ఉదయము, 7 గంటలకు ప్రార్థన, కోసులకు
సలహాలు. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు భుజంతర్పణము, సాయం
త్రము 2 గంటలకు ఉపన్యాసములు, ప్రదర్శనములు.

రెండు రోజులను రాత్రి 8 గంటలకు భుజంతర్పణము.
సుదీర్ఘదులకు ప్రకృతివైద్యులు విచ్చేయుదురు. కోసుల్లె
రకు ఉచితముగ సలహాల నొసంగుదురు. పచ్చియాచారమును
తయారుచేసికొను పద్ధతులు నేర్పబడును. ప్రకృతిదీక్షాభి
మాను లెల్లరు విచ్చేయ బ్రాగింతులు.

నార్మికొత్స హనుమయ్య.

డాను బ్రాడ్యను
21 ఏండ్ల ఆస్ట్రేలియా యువకుడు. క్రికెటు పేరుడు. ఒకేనాడు 884 రన్లు గావించెను.
(వెంట్రలు మ్యూసు)

కలకత్తా కార్పొరేషను

సుబాను బోసుగారి విజయము

అధిక సంఖ్య ఓటర్లతో ఎన్నుకొనబడుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 18-కలకత్తా కార్పొరేషను ప్రత్యేక సభయందు శ్రీ సుభాష్ చంద్రబోసుగారు జె. యెం. నేను గుప్తగారిస్థానే అల్లరుమనగ నెన్నుకొనబడిరి. బోసుగారికి 46 ఓట్లు ప్రత్యర్థి నగు గులాం హుస్సేనుగారికి 38 ఓట్లు వచ్చి నవి. కె. సి. డే గారు అధ్యక్షురాలుగ నుండెను. పత్రికాప్రతి నిధులను ప్రేక్షకులను టిక్కెట్లపై రానిచ్చిరి. అల్లరి ఏమియు జరుగలేదు.
(శ్రీ. వెం.)

బోసుగారి ఆరోగ్యము

కలకత్తా ఆగస్టు 18:-ఆరు నెలలు క్రిత విధింపబడి ఎట్టి వరతులేక ఆగస్టు 14 వ తేదీన విడుదలైన ప్రాఫెసరు ఆనందనాథుగారు నేనుగూర్త, సుభాష్ బోసుగార్ల ఆరోగ్యము గూర్చి తెల్పుచు, బోసుగారు బరువు తగ్గిరినియు, ఉష్ణము వచ్చుచున్న వినియు జెప్పిరి. కర్మర్ డెన్తాము వెటుగారు వారికి చికిత్స జేయుచున్నారు. విడుదల కాగానే బోసుగారిని జేహా క సలమనకు మార్చినవలెననిరి. నేనుగూర్త గారు ఇంకను రక్తపు పోటుచే బాధ నొందుచున్నారు.
(శ్రీ. వెం.)

బెజవాడ

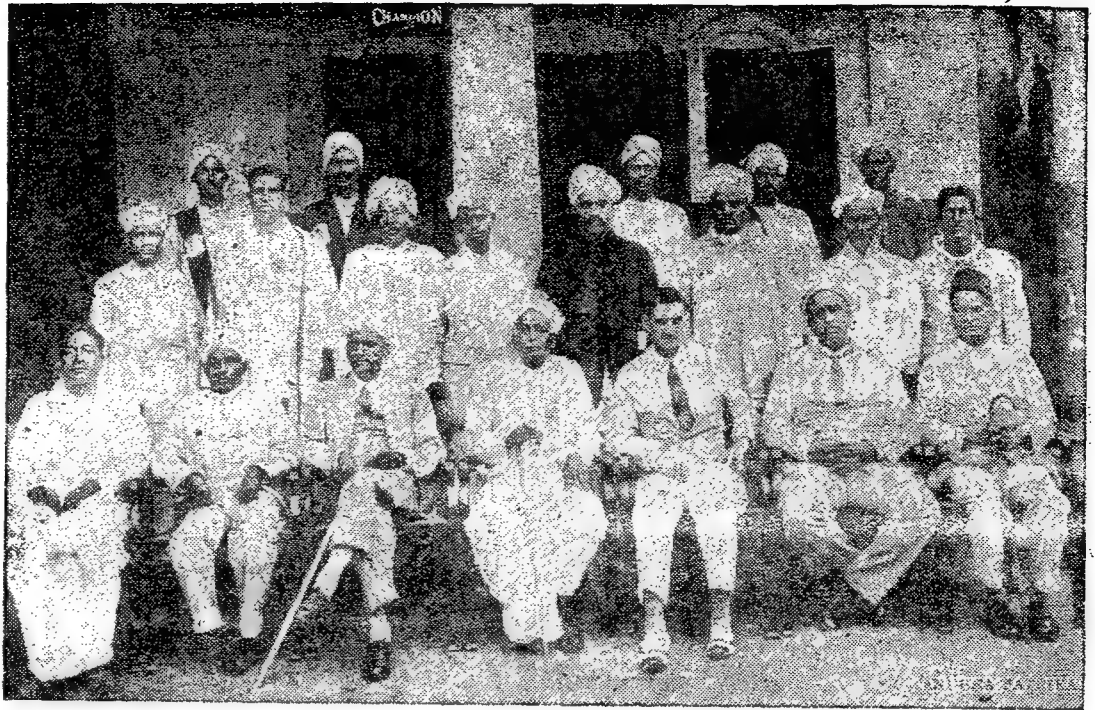
(స్వక్రియవిలేఖరి)

బెజవాడ కూనీలు

బెజవాడ, 17-8-30 ఈనెల 11-8-30:-తేదీని బెజవాడ, కొత్తపేట చావులో జరిగిన కూనీల సందర్భమున నిం తెవరు తొమ్మండ్రుగురు మనుష్యులను అరెస్టుచేసినట్లు తెలియుచున్నది. పోలీసువారి విచారణ జరుగుచున్నది.

కీర్తిరేఖులైన సంకా చినవెంకటప్పయ్య శ్రేష్టిగారు తెనాలి:-వీరు ఘనముగ రెండుమాసములనుండి దేశ ఆరోగ్యముచేక 17-8-30 తేదీ ప్రాంతికాలముననే దివి కేగిరిని తెల్పుటకు చింతిలుచున్నాడు. వీరి ఆత్మను భగవంతుడు కాంతి నొసంగుగాక యని భగవంతుని ప్రార్థించుచు, వారిపటుంబ మునకు గారిబంధుమిత్రులకు సాహసానుభూతి నందజేయుచున్నాడు.

కొమ్మూరు కాశీవిశ్వనాథం

మనరాసు భూమినిభావ్యంకు క్రొత్త డైరెక్టరులు అధ్యక్షులగు ది. బి. ఎం. రామ చంద్రారావుగారు నూన గువారు ప్రథమసభ గావించినపుడు తీయబడిన ఫాయోటము. (పి. ఎం. ఎ.)

ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ చరిత్రశాఖాసంఘము:- ప్రారంభోపన్యాసమును 1 వ తేదీన సర్. పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యగు గారొసంగిరి. ప్రిన్సిపాలు ప్రాధంగాను, ప్రొఫెసరు దొరస్వామి అయ్యరు మున్నగువారు గూడ గలరు.
(పి. ఎం. ఎ.)

సతీసు సేచుగారిక బక సంవత్సరము శిక్ష

ఇంకొక కేసు విచారణయందు నున్నది.

కలకత్తా, ఆగస్టు 18:-శ్రీ సతీసు సేచుగారు జైలులు నిబంధనలకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినందుకు బక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించిరి. ఇదివరకు 5 నెలల వైరుశిక్షయందు వీనము గను. ప్రెసిడెన్సీ జైలుజుగానే విచారణ జరిగెను. సేచుగారు నిరశనసత మూనుటచే కోర్టుకు పోబాలనిపితియందున్నాడు. డాక్టరింగు జైలులో శ్రేణిముద్ర నొసగుటకు నిరాకరించినందున వారిపై కేసు విచారించుటకు సేచుగారిని డాక్టరింగుకు గొంపోయెదరు.
(శ్రీ. వెం.)

కలకత్తాలో 10 మంది స్త్రీల అరెస్టు
జారాబాదరునందు విదేశస్థుడుకాదములను పికటింగు చేయుచుండిన పదిమంది స్త్రీలు సేచు అరెస్టుచేయబడిరి. 15 వ తేదీని ఆరెస్టుకాబడిన స్త్రీలు తొమ్మండ్రుగురు మరునాడు లాలుబాబానుండి విడుదలకాబడిరి. 16 వ తేదీని పోలీసువారు దక్షిణ కలకత్తా కాంగ్రెసు కార్యాలయమును వశపరచుకొని తాళము జేసియుండిరి. ఇరువురు వాలంటీరులను ఆరెస్టుచేసిరి.

క్రొత్త ఆస్పత్రి

లావణ్య ప్రవాదేవిగారియల్లు పోలీసువారు సోదా మంచిరి. దెబ్బలు అగిరిన వాలంటీరుల చికిత్సకై హిందూస్థాను బ్లిం గ్యూలో కాంగ్రెసు ఆస్పత్రి యొకటి రోగ్బాటుచేయబడెను.
(శ్రీ. వెం.)

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

ఈనెల 28 వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగనుండుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 16:-ఈనెల 28 వ తేదీని భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ ఢిల్లీలో జరుగును. (శ్రీ. వెం.)

విజయనగరం తాలూకా గ్రామపాలకసంఘము

ఆయా, ఈసంఘము తాలూకా మహాజనసభ యిదివరకు ఆనగా, 29-8-1930 తేదీని జేసియున్నాము. ఆరోజునను ఆరోజునకు ముందు రెండవములనుండియు వర్షము అధికముగా కురియుటచేత, సభ్యులు రనికారణమున తీరిగి యీఆగస్టు నెల 23, 24 తేదీలను మధ్యాహ్నములు 2 ఘంటలకు (అనగా తనివార అదివారములు) నుగిరా శ్రీ బుర్రా కేషగిరిరావు పంతులు, ఎం. ఏ. గారి అధ్యక్షతన శ్రీ విజయనగరం రామ గోపాలశాస్త్రి (సినిమాహాలులో) జనగభావును. కావున ఈ సభకు విశాఖపట్టణముండల గ్రామపాలక సంఘకార్యదర్శి గారినిన్నీ, యీతాలూకాలో నున్న గ్రామపాలకులనున్నూ యింకా ఈజిల్లాలో నున్న తాలూకాసంఘప్రతినిధులనున్నూ దయచేయ కోరడమైనది.

సభలో చర్చింపబడు ముఖ్యాంశములు

1. రికార్డును పరిమారుట 2. ఈ సంఘమును శ్రీ గవర్న మెంటులో రిజవర్డు చేయించువిషయము ఆలోచించుట 3. కమిటీ మెంబర్ల రెమ్యునరాలు 4 జిల్లాకాన్ఫరెన్సు యొప్పు దు యొచ్చుట వేయుటను గురించి ప్రపోజుచేయుట 5. ఇంకా మహాసభవారు తెలియజేయు నితరవిషయములు.

బుర్రా వెంకటకామరాజు,

కార్యదర్శి.

విజయనగరం తాలూకా గాజులకేగ 15-8-1930.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

జాతీయపతాకములు

రాజమహేంద్రవరము, ఆగస్టు 14:-

14-8-1930 పం. 1 లేదని రాజమహేంద్రవరము మేజిస్ట్రేటు గారు జారీచేసిన జాతీయపతాక నిషేధపు ట్టెక్స్టు. చేపత శ్రీరామమూర్తిగారు మద్రాసు ప్రాంతాల్లో దాఖలు చేసిన రివిజను పిటిషనులో శ్రీరామమూర్తిగారి పతనము తీర్పు చెప్ప బడిన వార్త తెలియదా? ఈ పట్టణములో 11-వ లేదీ మహాత్మా మునుకే తెలిసెను. 12-వ తారీఖు ఉదయము చాలసంది ప్రజలు లాల్మోహముతో సుద్రాసుమెయిలు నయ్యవయమునకు గోదావరినేరను నెచ్చి ప్రాంతాల్లో తీవ్ర ఆంద్రోళకలలోను హిందూపత్రికలోను చూచి ఆనందించిరి. 13-వ లేదీని ఈ పట్టణములో చాలసంది వర్తకులున్నా తెలియజేయు. తిరిగి తీవ్ర జాతీయపతాకములను తమ యింట్లనుండి తొలగించుచు వెళ్ళు ఎగురవేసిరి.

గాంధీజీల విషయమునకు, జాతీయపతాకముల విషయమునకు మేజిస్ట్రేటులు జారీచేసిన ఉత్తర్వులను ప్రాంతాల్లోవారు కొట్టివేసినందులకు ఇప్పటి ప్రజలు ప్రాంతాల్లో యొక్క న్యాయపరిపాలనను కొనియాడుచున్నారు.

సున్న వనంతంగారి అప్పీలు

రాజోలు మేజిస్ట్రేటుగారిచే యిండిజను పీనలుకోడు యొక్క 157 నెక్సు ప్రకారము నేరముచేసినందులకు శిక్షింపబడిన సున్న వనంతంగారు తూర్పుగోదావరి సెషన్స్ కోర్టులో దాఖలుచేసిన అప్పీలు ఈరోజున విచారణనవిప్పింది. వనంతంగారిపక్షమున అనుభావరం పీనలుగారైన యర్రవిల్లి వెంకటసుబ్బారావుగారు క్రిందికోర్టులో పోలీసువారిపక్షమున ఒక్క సాక్షిమాత్రమే పరిక్షింపబడినది చెప్పి ఆసాక్షియొక్క వాజులము చదివి ఆ వాంగ్మూలము ప్రకారమైనను ముద్దాయి నేరముచేసినట్లు కనబడదని చెప్పిరి. అంతట జడ్జిగారు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారిని పిలిచి ఈ సాక్షివాజులము ప్రకారము క్రింది కోర్టుతీర్పు నెట్లు సమర్థించగలరని అడిగెను. వనంతంగారివారు లోనికి వచ్చినను ముప్పులు ఖద్దరుడుట్టులు, ఖద్దరుటోపీలు ధరించి నంత మాత్రమున వారు ఆ సాక్షి యొక్క పంతుము లో సభ్యులని యెట్లు చెప్పగలరని జడ్జిగారు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారి నడిగిరి. మరికొంత వర్స జరిగినప్పుడు ఈ కేసులో ముద్దాయి వాదము చేయు నని ముందుగా పోలీసువారు తెలిసి కొనక తొందరగా వారికి ఉన్న సాక్ష్యము యావట్లు కెట్లక పోయినదియు అందున ఈ కేసు తిరిగి క్రింది కోర్టువారికి పునర్విమర్శననిది తమ పంతుమనని జడ్జిగారు చెప్పిరి. పోలీసువారికి ఉచితముగ పోలీసు సాక్ష్యముంకయు. వారు కెట్ల వారనినవి, పునర్విచారణ చేయవలసిన దేమయు లేదనినవి. పునర్విచారణ పంపిస్తే ముద్దాయికి అవకాశము జరుగనినవి. సుబ్బారావుగారు చెప్పిరి. ఈ అప్పీలు తీర్పు నిమిత్తము 19 వ లేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

పొన్నాడ సూర్యారావుగారి అప్పీలు

రాజోలు మేజిస్ట్రేటుగారిచే పీనలు కోడుయొక్క 157 నెక్సు ప్రకారము నేరము చేసినందులకు శిక్షించబడిన పొన్నాడ సూర్యారావుగారు రాజమహేంద్రవరము సెషన్స్ కోర్టులో దాఖలుచేసిన అప్పీలు ఈ లేదీని విచారణన విచ్చేసింది. దీనిను బహద్రు చిత్రపు వెంకటవలంపంతులు గారు సూర్యారావు గారి తరపున వాదించిరి. 16-8-1930 పం. 1 లేదీని సూర్యారావుగారి యింటిలో భోజనము చేసినవారన్న మునుష్యులు వాలంటరీగాని అతాస్త్రియసంఘములో సభ్యు లనిగాని పోలీసు సాక్ష్యము లో లేదనినవి అట్టి సందర్భములో శిక్ష కొట్టివేయవలెననినవి. ఈ కేసు 16-8-1930 లేదీని జరిగినప్పటికి 27-8-1930 లేదీ వరకు పోలీసు డిపార్టుమెంటు, చార్జి షీటుగాని లేదనినవి, పోలీసు సాక్షులు తయారు చేసినామని చెప్పే రిపోర్టుల నిమిత్తము సమములు చేసినప్పటికి పోలీసువారు ఆ రిపోర్టులను దాఖలుచేయలేదనినవి. ముద్దాయికి విధించిన శిక్ష కొట్టివేయవలెననినవి. వెంకటవలం పంతులుగారు చెప్పిరి. అట్టి రిపోర్టు లేమైనను వా లేదా యిని జడ్జిగారు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారిని అడిగిరి. అట్టి రిపోర్టులన్న వని ప్రాసిక్యూటరుగారు చెప్పినప్పుడు ఆ రిపోర్టులన్నియు దాఖలుచేయుటకు ఈ అప్పీలు ఈ నెల 20 వ లేదీకి వాయిదావేయబడినది.

అరవ ఆదినారాయణమూర్తిగారి కొట్టులో అల్లరి నిన్న సాయంత్రము అరవ తిరుపతిరాయుడు, అరవ ఆదినారాయణమూర్తిగారు పాపులోనికి కొందరు దుండగీడు కర్రలతో వచ్చి ఆక్కడ నున్న తిరుపతిరాయుడు, నారాయణమూర్తిగారు కర్రలతో గొట్టి కొట్టులోనున్న సామానులో నుమారు రెండువందలరూపాయల కిమ్మతు చేసే సామగ్రి బ్రహ్మకొట్టి పారిపోయినట్లు కంప్లయింటు పిటిషను అరవ తిరుపతిరాయుడుగారు రాజమహేంద్రవరము మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో దాఖలుచేసిరి.

ఈదినమున ఈ పట్టణములోని కొట్లలో చాలభాగము, వాణిజ్యపుల పాపులన్నియు మూయబడినవి. ఇట్టి సమాదము నింకను గలుగునని పురపంచలిప్రజలు భయపడుచున్నారు.

స్వదేశీ బట్టలు

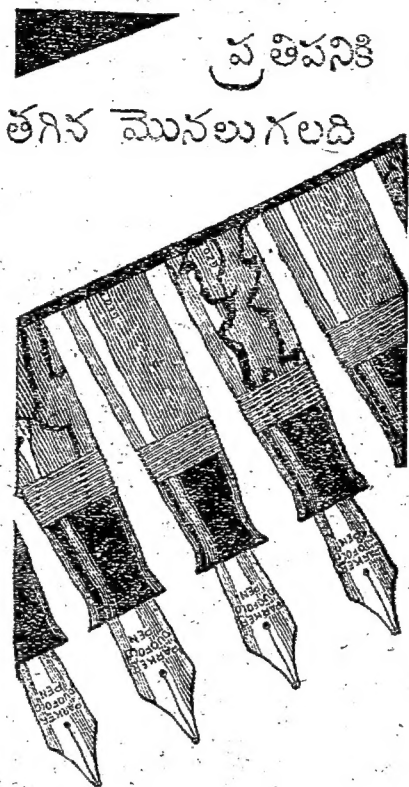
రు. 25-0-0-1-1 మూల్యముతో 15 సంవత్సరముల

క్రితం ఇప్పటి నూన పశ్చిమము స్థాపించినవంకతి ఎల్లరకు విదితమే. ఈ సాగో నకిక నిర్మితమై పశ్చిమములను తెల్ల ప్రతితో తెలుపుచున్నాము. (రు. 11-1/2, 20-1/2 రూ. 1 కి చెయ్యిపోవల వలె) తయారుచేయుచు వరుస నూలుతోనే చేతియగ్గల పయని అన్ని రకముల నుడ్రాసున్న చేయిని చాక గరలప అమృతం చేయుచున్నాము. అన్ని వాల్లకు ఏజెంట్లు కావలెను. పూర్తి వివరములకు చ్రాయము.

శ్రీ సూర్యారావుగారి ప్రిన్సింగు లండ్

వివిధ మిల్లు, రిజిస్టరు

(పందలపాక, తూర్పుగోదావరి.)

ప్రతిపనికి తగిన మొనలుగలది

పార్కర్ ఫౌంటెన్ పేన్ టెన్ యందరిచేతులకు తెలియున్నది. సర్వవిధములకు వ్రాశలిప్తులకు సరిపోగల్గిన పాళీలు గలవు. డబ్బుకు తన కలము.

మీ దుకాణదారుడు పార్కర్ ఫౌంటెన్ కలమును ప్రకాశముచే విడుదలలోను నవీనములను, పెరల్ రంగులలోను చూపగలడు.

పార్కర్ నమ్మ దుకాణములు

ఎమ్. హుస్సేన్ ఆఫ్ ఆండ్ సన్స్,

బందరుపేట, మద్రాసు.

జలాల్ ఆండ్ సన్స్, రేలూరుబజారు,

మద్రాసు.

పి. ఆర్. సన్స్, హంటురోడ్డు, మద్రాసు.

అడిసన్ కంపెనీ లిమిటెడ్,

హంటురోడ్డు, మద్రాసు.

ద్యూఫోల్డ్ & సన్. ఆర్. రు. 25-0-0

,, జె. ఆర్. 18-0-0

,, లేడీ 18-0-0

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

డాడ్డి ఆండ్ సీమోర్ లిమిటెడ్,

బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు, డెల్లీ,

లాహోరు, కరాచి.

ఆరుకోడవ రత్న కరము 3-0-0
నరక చిత్తాస్థానము (1) 6-0-0
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రత్నాలి 2-0-0 భస్మకాళిక 1-0-0
దాక్టరు శ్రీ పాద కృష్ణమూర్తిగారి, బెజవాడ.

శ్రీవైష్ణవ శ్రీకృష్ణజయంతి నిర్ణయము

యీ సంవత్సర ప్రాచీన బ. ర. ఆదివారం 8-8-30 కల ౫-3-౬. ౯ నో ౪-౩-౦ రో ౫-౩-౦ భాద్రపద బ. ౨ నో ౧౨-౧౨ రో ౧౬-3-౨ మం ౮-౪౯ మృ ౧౪-౫౨ ఇట్లుంటుంటే వైష్ణవ శ్రీకృష్ణజయంతివ్రతము శ్రా. బ. ౯ నోమవారముననే ఆచరింపవలెను. ఉక్తంచ దశనిర్ణయ శ్లో. ఆష్టమాంతా నమూనా దశమాంత యదిరోహిణీ సాజయంతితివిభాగితా విష్ణోర్మతవరాయణైః అనగా అరరాత్రమునకు ఆష్టమిరోహిణి నమూనా జనగాని చతుర్థిరోహిణి రోహిణి యున్నయెడల ఆదినయందు విష్ణువ్రతవరాయణములు శ్రీకృష్ణజయంతివ్రతమును ఆచరింపవలెనని యర్థము.

ఇట్లుండగా భద్రాచలసంస్థానపండితు లగు శ్రీయశ్వం వరం వెంకటాచార్యులుగారు ఆగస్టు 12 వ లేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వైష్ణవ శ్రీకృష్ణజయంతి నిర్ణయము భాద్రపద బ. ౮ మంగళవారంరోజున చేయవలసినదిగా వ్యావము వ్రాసినారు. అందు మొదట కొన్ని ఈశ్వరసంహితావచనములను వ్రాసి దాని తొత్పర్యమును ఇట్లు వ్రాసినారు: "ఈవ్రతము జన్మాష్టమియందు జనుంతియందు రెండువిధములుగా విభజింపబడినది. అందు రోహిణీసాహిత్యమునకు లేకున్నను సప్తమి విధగాక చంద్రోదయకాలవ్యాప్తమైన ఆష్టమి జన్మాష్టమి అనియు నూర్వోదయకాలమున కలాహిత్యమైనను సప్తమి కృత్తికలతో కలియని శుద్ధ రోహిణి ఆష్టమి సాహిత్యము న్నను లేకున్నను జయంతి అనియు చెప్పబడినది. అనగా జన్మాష్టమికి తిధి ప్రామాణ్యము. జయంతికి నక్షత్రము ప్రాధాన్యము అని సిద్ధాంతమును చక్కగా వ్రాసినారు. దీనినిబట్టి చూచినను శ్రావణ బ. ౯ నోమవారముననే ఆచరింపవలె యుక్తమని తేలుచున్నది. ఇట్టి జయంతులు సింహసంక్రమణములో రెండు సంభవించిన యెడల పూర్వమును విశిల్లిపెట్టి వరము నాచరించుట యుక్తమనిత స్మానా నేమని

శ్రీ వైష్ణవ యాజుర్వేద్య యంత్ర శాస్త్ర పరమై వోత్సవం కుర్యా న్మహాపాతకనాశం ఇత్యాది శ్లోకములవల్ల తెలిచుబడుచున్నది. అంతియేకాని భాద్రపద మాసమున ఇటువంటి జయంతియొగము లేనప్పటికినీ ౮ మంగళవారంనాడు జయంతి వ్రతము ఆచరించెదమనుట ఆచార్యులు వారి మొదట వ్రాసినసిద్ధాంతమునను విరుద్ధము. మొదటవ్రాసిన వచనములు సిద్ధాంతములు కానివో అని ఇప్పుడుదాహరించుట యనవసరము. శుద్ధాష్టమి వివాదాది శుద్ధయుక్త స్వాతభావత, పృథ్వీర్షా దశమాంత యుక్తాగ్రాహ్యతా వైష్ణవైశికలాకాష్టా ముహూర్తాని యదా జన్మాష్టమి తిథిః నమూనానైవ గ్రాహ్యోస్యాత్సప్తమి సంహితాసహ ఆను శ్లోకములు సిద్ధాంతముల నెవరారో అట్లు ఆ నుట యుక్తముగాదు. ఏమన మొదట శ్లోకమున శుద్ధ యుక్త స్వాతభావతం అనుట వల్ల శుద్ధరోహిణీనక్షత్రము లేనప్పుడని యర్థము. రెండవశ్లోకము సప్తమివేధ నిషేధతము. కావున నివి అనువాదములుగాని సిద్ధాంతములుగాని కా నేరవు. కనుక శ్రావణబహుళ ౯ నోమవారం రోజున శ్రీవైష్ణవులు శ్రీకృష్ణ జయంతి వ్రతమును ఆచరింపవలెను.

మల్లాది వెంకటవత్సనారాయణశాస్త్రి, ప్రిన్సిపాల్, ఉర్దూ ఆసానవిద్యాలయము. అనంతర, రామచంద్రపురం తాలూకా, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

చందనాదివటి

సెగరోగమునకు అమోఘపాదము
ఎరువు, తెలుపు, పచ్చనెలకు రామబాణము
20 మాత్రలతో పూర్తిగుణముకలుగును. పిచికారీ చేయవలసినపని లేదు. పద్ధతముకూడలేదు. ఆనేక ఫలితములు పొందియున్నది. నెల 20 మాత్రలు రు. 8-8-0. అనుపానలెలము రు. 1-0-0
కేటలాసు ఉచితము

త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ, రామచంద్రపురంపాట్లు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

మదనకామేశ్వరి లేహ్యము 2

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిశ్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్లవర్ణము, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచిబలుమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానము గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీలు 1-4-0.
పాలకుగంధి లేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠ మయినది. సహమేహము, మేహపాదము, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు. కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 తుల డబ్బీలు 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులులేరు.
పి.సి.సి. ఆంధుకో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిదేవీ-నెల్లూరుజిల్లా.

బ్రహ్మచర్యమునుగూర్చి గాంధీ మహాత్మునిలేఖ

ఎరవాడ చెరసాలనుండి మహాత్ముడు వ్రాసిన కడపటి లేఖ

అహమ్మదాబాదు, ఆగస్టు 16:—“మన నియమముల కన్నీటికిని అధికారము సత్వమే. సత్వమును సంపర్కంపగోర వాడు విషయేచ్ఛ నెటుల ఆరాధింపగలడు? సత్వమును సంపర్కంపగలిగినవారిలో నెవరునుగూడ, మరల విషయ భోగలాల నులుగా నుండినట్లు మనము వినియుండలేము.

బ్రహ్మచర్యవ్రతమును ముందుండిన సేగాని అహింసానిరతి గూడ నుండవలదు. ఒక పురుషుడు తన ప్రేమనంతట ఒక స్త్రీ కి అర్పించునెడలను, ఒక స్త్రీ తన ప్రేమ నంతట ఒక్క పురుషున కే అర్పించునెడలను వారి తరుల కొనసలకు మరల వారికడ ప్రేమ యొక్కడనుండు ను? అటుల రాగ నిగున్నలగు స్త్రీలును పురుషులును గూడ ప్రపంచముంతయును తమ కుటుంబమేయని భావింపబాలకు. ఎవరినో యొక్కరినే మిక్కిలిగా ప్రేమించుచుండు వారొక ప్రత్యేక ప్రపంచమునందే యుండురాన అట్టివారు విశ్వజీవి కారణ్యము నలవరచుకొనటకు వ్యక్తిగతముగ ప్రేమ ప్రబల నిరోధకమేయగును. కావున అహింసా నియమా రాధకులగు వారు వివాహము చేసికొనవలెను. వివాహమే చేసికొనబాలి నపుడు యితరులతో సంభోగ సౌఖ్యము ననుభవించవలెనని వారెటుల కోరగలగుదురు?

మానసిక ప్రభావము

వివాహము చేసికొనిన వ్యక్తికి యెన్నటికిని గూడ సత్వ సంపర్కము లభింపనే లభింపదా? సత్వమును సంపర్కంపగోరనచో వివాహ మైనవారుగూడ వివాహము కాని వారితలనే నడుచుకొనవలె ను. స్త్రీ పురుషులు సోదరసోదరిలవలె నుండవలెను. కాని ఒక కఠినతనోకరికి విషయముఖంబంధమును అనురాగ మొంతమాత్ర ము నుండగూడదు. ప్రపంచమునందలి స్త్రీల నందరిని తల్లులవలెను అక్కచెల్లెండ్ర వలెను, మమతలవలెను భావింపగలగుటయే యొక గొప్ప ఆశయమైయున్నది. ఇది సిద్ధించినవారు బంధవిముక్తు లగుదురు. దీనివలన విశ్వకటుంబ మేర్పడును. భోగేచ్ఛ రూపు మాసిపోవును. ప్రేమ వృద్ధిచేందును. సామ్యపరత్వ మంతరించును. అపుడు పరస్పర వివాదముల కవకాశమే యుండదు.

బ్రహ్మచర్య నియమమునకు వీర్యస్థంభనము కంటె మనో విజయమే ముఖ్యత నుము. మనో విజయము మొదటిది. వర్యస్థంభనము రెండవది, వీర్యస్థంభనమువలన కేరరా భివృద్ధి కలుగును. ఇట్టి అమూల్యముగు వీర్యమును విషయ సుఖ ముకొరకు వ్యర్థపరచుట మిక్కిలి అవివేకము.

బ్రహ్మచర్యము మానసికముగను శాచికముగను కాయక ముగనుగూడ నుండవలెను. ఎవరైన సంభోగమును ఎర్పించినను సంభోగమునుగూర్చిన కోరికను చంపబాలకపోయినచో అట్టివారు వంశపులే యగుదురు. కీరము నునకునకధీనమై యుండును గాన మనము మనసును నిర్మించినచో విజయమును బడయుగలుగుదుము.

స్త్రీపురుష వివేకత ఇంద్రియములు

బ్రహ్మచర్యమనగా కేవలము సంభోగమును వర్జించుట మాత్రమే కాదు. కామోక్తే కమును కలిగించు నట్టిమాటలను వినగూడదు. మనసును కలవ రపెట్టునట్టి దృశ్యములను చూడగూడదు. సంభోగమునకు పురికొల్పినట్టి పదార్థములను తినగూడదు. కావున బ్రహ్మచర్య వ్రతము ననుష్ఠింపగోరవారు సకలేంద్రియములనుగూడ నియమింపవలెను.

బ్రహ్మచర్యమును శబ్దమును కేవలము సంభోగమునకు మాత్రమే అన్వయింపజేయుచుండుట వలన చాలవోని కలిగినది. బ్రహ్మచర్య మనగాతమము. “సత్వమే పరబ్రహ్మము” అని గ్రహించుటకు యాతపము నొనర్చవలెను. దీనివలన సకలేంద్రియ నిగ్రహమునుగూడ కలుగును. కావున బ్రహ్మచర్యమనగా సంభోగవర్జనము మాత్రమే అనుభిప్రాయమును మరచిపోవలెను అనిముహూర్తము వ్రాసెను. ఇది మహాత్ముడు వ్రాసిన దీర్ఘముగు లేఖయొక్క సంగ్రహము ఈలేఖకు ఎరవాడ చెరసాలనుండి మహాత్ముడు సబర్మతీ ఆశ్రమమువారికి వ్రాసెను. (ఓ. వి.)

అయ్యుర్వేదభూషణ నోరి రామకృష్ణలవారి

స్త్రీ రవర్ధని ముద్ర 1-1 రు 1-8.

శబ్దలకు చనుకాలను వృద్ధిచేయును. అన్ని పాఠ్యలో కొరకును. అయ్యుర్వేద నిలయము (రిజిస్టర్డ్) బెజవాడ.

సామ్రాజ్యసభ

దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రధానామాత్యుడు

(రూటరు)

లండన్, ఆగస్టు 18:—దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రధానామాత్యుడు ఆర్థుర్ మంతింగో సామ్రాజ్యసభకు లండను జేరెను.

సామ్రాజ్యసభ

ఆస్ట్రేలియామంత్రి

(రూటరు)

మెల్బోర్న్, ఆగస్టు 18:—ఆస్ట్రేలియా బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు పరస్పర వర్తకపు టొడంబడికలను జేసికొని ఆస్ట్రేలియా సరకులు బ్రిటిషు మార్కెటులందు విస్తారముగ విక్రయమగునటుల ఏర్పాటులను జేసికొని వచ్చెద నని ఆస్ట్రేలియా మంత్రి స్కూలియనుగారు సామ్రాజ్యసభకు చెడులు నని తెలిపిరి.

ఇటలీ భూకంపము

చనిపోయినవారి సంఖ్య

(రూటరు)

రోము, ఆగస్టు 18:—ఇటలీ భూకంపములో మొత్తము 1475 గురు చనిపోయిరి. సరియగులేఖలను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించెద మని ఆభయమిడిరి.

నార్తంబర్లందు ప్రభువునకు జ్వరము కొంచెము హెచ్చుగ నున్నను బలముగ నేయున్నాడు.

భారత సమస్య

ఫెడరలు విధానములు

సర్ వాల్టరు లేటనుగారు

(రూటరు)

లండన్, ఆగస్టు 18:—ఇండియాకు బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగవిధానమునందలి దానిని తలపెట్టనేరారు. బ్రిటనులోనున్న ప్రకారమే ఇండియాలోగూడ నియోజకవర్గములను ఏర్పరచుచో భావతసామ్రాజ్యసభలో 4200 పట్టణములు ఏర్పడును. దొనినియను ప్రభుత్వము నిచ్చుటకు ప్రస్తుతము కొన్ని సంవత్సరము లేర్పడుటచే ఈలోపు గ భారతీయుల ఆశయముల నెరవేర్చు రాజ్యాంగ విధానమును ఆలోచించవలెనని సర్ వాల్టరు లేటను గారు ల్యాండ్రినాడల్ లెలుపు లిఖరలు సమర్థుల పాఠశాలయందు పన్యసించిరి.

తురుష్క పెరిషియను

వ్యవహారములు

(రూటరు)

టెహరాన్, ఆగస్టు 17:—తురుష్కులు పెరిషియను రాష్ట్రములో చొరబడలేదని పెరిషియను విదేశాంగకార్యాలయమువారు చెలుపుచున్నారు.

టారంటో నిశ్చయిద్దాలయమువారు డకాడీను ప్రభువు టామ్మనుప్రభువు సర్ విలియం జోవిటు, సర్ జాన్ నైమను గార్లకు గౌరవపట్టములను ప్రత్యేకపథ జేసి ఇచ్చెను.

పొగయోడ మునుగుట

న్యూజిలండు పొగయోడ తహితియను నది వెల్లింగ్టన్ నుండి క్యాన్ట్రాస్సిస్కో కేగుచు పసిఫిక్ సముద్ర మధ్య పడి మునిగిపోయెను. ప్రయాణికులు సిబ్బంది తేముగా నున్నారు.

బర్మింగ్హామ్ ప్రభువు కొంచెము నెమ్మదిగానే యున్నాడు కాని ఇంకను అపాయము తప్పలే దనవలెను.

భారతదేశ పరిస్థితులు

ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటన

(వైర్లెస్)

దుగ్గి, ఆగస్టు 19:—ఆగస్టు 16 తేదీవరకు భారతదేశ పరిస్థితులనుగూర్చి ఇట్లు ఇండియా ప్రభుత్వము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు చెలుపుచున్నాడు:—పిషావరు జిల్లాలో అగ్నిదీపటాలము ఈ వారము ప్రభుత్వ దృష్టి శాకర్షింయచున్నది. జిల్లా సరిహద్దులోగూడ వీరి ప్రచలనము గన్పించెను. క్రిందట వారము పెషావరు జిల్లాలో ప్రవేశించిన పటాల మచటనే యున్నది. పెషావరుకు దక్షిణముగను ఆగ్నేయముగను మరి కొందరు దట్టముగు అటవీప్రదేశములందు దాగొనిరి. వీరు అధికారులకు చాల కష్టమును కలుగజేయుచున్నారు.

పంటలు ఎత్తుగ పండుటచే వీరిని ప్రభుత్వమువారు నైస్వాధిపతులు వారి వర్తమును భారద్రోలుటకు కష్టముగా నున్నది. వీరికి అందులేదు. తప్పించుకొని పోవుచున్నారు. కాని వారిపై ఇచ్చెడు యుద్ధముజేయుట కిది సమయముగాదు.

పిషావరు చుట్టుప్రక్కల గ్రామములనుండి వీరికి నిస్వంత యముగ ఆహారము మున్నగు సహాయముంతయు దొరకుచున్నది. పిషావరుకు పోవుటకుగాని ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుటకుగాని వీలులేకుండ కొంతకాలము జేయగల్గిరి. కొందరు పెర కాజేలు ఆగ్నిదీపలో నెడలి పిషావరుజిల్లాలో వారితోపాటు పాల్గొనిరి. కుర్రం సరిహద్దులో ప్రభుత్వముపై ఒకకాజేలు తిరుగబడిరి. నైనికసానుములను చాం కాల్వీలు ముట్టడించిరి. కుర్రంలోయలోనున్న గ్రామములను ముట్టడించిరి. ప్రభుత్వ నైస్వములు వీరిని చుటుకుగనే ఎదుర్కొనిరి. శత్రుకౌటి చేరకుండ ఒకరితో ఒకరు కలుసుకొనకుండ వైమానికులు చర్యను దీనుకొనిరి. చాలమందికి ప్రవాదములు తెలుపించెననుచున్నారు. శత్రుకౌటి నాయకులు లండు గ్రామములకు చాల నష్టము గల్గెనట. దీనివలన ఆ శత్రుల గానికి కొంచెము తయము భట్టివడి. ఆశయన పిషావరుజిల్లాలో ఆగ్నిదీప సంఖ్య తగ్గినది. కావారి దగ్గరనున్న పటాలముగూడ తగ్గినది. అయినను పరిస్థితులు భయంకరముగనే యున్నవి. సింధునది కిరక్ ప్రక్కలను సింధుదేశములో హిందూ ముసల్మానుల అల్లరులు జరుగుచునే యున్నవి. గ్రామములో ఉన్న వారందరును మహ్మదీయులే. ఎవరో కొద్దిగ డబ్బాను బడలిచ్చు హిందువులు మాత్రమున్నారు. అందుచే ఆర్థికదుర్భిచే ఈఅల్లరులు కలిగెను. ఇది గ్రామములకు ప్రాకునడికి దోర్జన్య మేర్పడినది. స్వల్ప సంఖ్యయగు హిందువులను దోచుకొనుట జరిగెను. చాలవరకు ప్రాణనష్టము, సామ్రాజ్యమును గల్గెనని భయపడుచున్నారు. సింధుపశ్చిమాత్తర సరిహద్దు కావల ఈవారములో అల్లరులు లేనేలేవచ్చును. అధినివేళ ఫిల్మ విచారణసంఘ నివేదిక వెలువడినది. బ్రిటిషు వెల్లులనే అధినివేళముందు ప్రవర్తించవలెననియు నీతిబాహ్యతలేని పిల్లలను సప్లయచేయువలెననియు విచారణ సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

57 గంటలు పయన మొనర్చినపిద ఆర్. 100 విమానము మధ్యాహ్నము వైమానికశయము జేరినది. బ్రిటిషు వైమానికమంత్రి మరతకులు అహ్వానించి అభినందించిరి.

ప్రీతికవున్మిలు చాల అవసరమనియు ఎంతయో యుపయోగకరమనియు కనడా న్యాయవాదుల సంఘమువారు కొనియాడి, అయ్యది యుండవలసినదే యనిరి.

అసలు బంగారు నగలకు శ్రీ లక్ష్మీ జ్యాయెలరీ కంపెనీ, మాన్యుఫ్యాక్చరింగు జ్యాయెలర్సు అండ్ డైమండు మర్చంట్సు, బెజవాడ. 2

అనందబోధిని.

చిత్రపటములలో వెలువడు చతుకమాసకత్రిక. ఇందు కథలు, పద్యములు, సాందర్య కథా రహస్యములు, హాస్యము, వేదాంతము, కళల ప్రపంచవార్తలు మున్నగునన్నియు ప్రకటించబడును. ఈ మాసపత్రిక అకృతి, కూర్పు ముద్దులు మూటగట్టునటు లుండును. మాదిరిపత్రికకు వ్రాయుడు.

సం॥ చందారు. 1 మాత్రమే.

అనందబోధిని కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 167, మదరాసు.

92

100 కి 100 గురు సంత్సరి చెందియున్నాడు

లోకామయహర కస్తూరిక్షూత్రం

[illegible]

సారస్వతానంద:-

செய்து கொடுத்திருக்கிறார்.

తండ్రి పిల్లలను విజ్ఞుడేయిం

నదీనదు, నదనాగరితము, నదలానల్పము, చిత్తరం

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి తం వెనీ,

వగలవ రుకులు, 25 చనాబజారురోడ్డు, మ.దా.పు.

మీ ముఖము, చర్మములపై **కామినియా స్క్రీ** (రిజిస్టర్డ్) నుపయోగించుటకు మునుపకును.

ఇది చెమటకాయలు, మొటిమలు మొదలైనవాటిని తొలగించి చర్మముయొక్క సహజసాంద్ర్యమును సకాశింపజేయును. బెల్: సేసా 1 టి. ఆ. 12, వి. జి. చాట్టెలు ప్రత్యేకము.

వెండుకలకు శ్రేష్ఠమైన యాహారము

మీ కఠోరమునకు బలము నిశ్చలుకు మంచిరూపకీర మెంతయూపశ్శృకమో పెండ్రికలకు గూడ నట్లే యూహార మాపశ్శృకమై యున్నది. మీ కఠోరారోగ్యము మీరు భుజించు నాహారముపై నాధారపడి యున్నది. ఆ లాగుననే పెండ్రికల యభివృద్ధి మీ రుపయోగించు తల నూపెనై నాధారపడియు న్నది.

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టర్డ్)

స్వస్థమగు ననేకవస్తువులచే మిళితమై, మెదడునకు నేర దీప్తి, వేంగుకలయభి
వృద్ధికి తోడ్పడగలదు. వేంగుకల మొదళ్లకు బలమును కలుగజేయుటయేగాక పాడు గానుగు
నట్లుల చేయును. ఇది తలపై మొలచు చుండును తొలగించి, వేంగుకలు రాతిపోవుట నాపును.

ఓటో దిల్ బహార్ (రిజిస్టర్డ్)

1 2 0

అనాదినుండి వాడబడు సుగంధద్రవ్యము, గొప్ప పుష్పములనుండి తయారుచేయబడిన యాకరణీయముగు నువాసన మొదిలిబడి నొకదాని నుపయోగించిన మిత్రతృప్తి పొందగలదు.

ధరలు:— $\frac{1}{2}$ టన్ను సీసా రు. 2-0-0. $\frac{1}{4}$ టన్ను ,, రు. 1-4-0.
 1 డ్రాము ,, రు. 0-12-0. $\frac{1}{2}$ డ్రాము ,, రు. 0-8-0.

వి. పి. చార్మిలు ప్రత్యేకము.

శాంపిల్ బుడ్డి ఖరీదు రెండు అణాలు, అన్ని చోట్లను అమ్ముబడును.

సోల్ ఏజంట్లు:—

అంగ్లో-ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.,

285, జమ్మామఠీదు, మార్కెట్టు, బొంబాయి, నెం. 2.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, హిర్రు త్తణి. P. O.

(శ్రీ)నరసరత్న జ్యోతిషాలయం, కాకినాడ.

నెం. 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

వెలువడిన గంధములు

(ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.)

కాశీగారు వాసిన విపులవీరిక గలదు.

మలాడీ (చిన్న విచ్చితకథ): శ్రీ రాయనం వేంకటేశ్వరుడుగారు, యమ్.ఎ., యల్.టి. ౦-౪-౦

లును నిందు శేర్బడినవి.

బి. యె. (ఆనర్సు)

జీర్ణ సీతీయము నిందు వర్జితము లైనవి.

నుండి (శ్రీ) శతావధాని పేరు

కలదు.

పథానపండితులు, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము, పాఠ్యపరిశోధన, కాఫీ.

ఇందు - ఆధ్యాత్మికము - మహాభారతము, (తత్కాల) మతస్థితి - వాఙ్మయము;

ముగ చర్చింపబడినవి. ఈ పుస్తకం:

తల్లివలెనది:— కామవల్లి గారితోఁగలదు. అంతా కా., తండ్రి, కుమార్తెనీ, బాబూలు, వీరరాజువూ.

మేలైన గట్టిచాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

వా" రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు నలీనుగా చిక్కును.

జిజ్ఞాసకులము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు పినా, మరి

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

కృత్యతాంజనముడిపోవా

సుప్రసిద్ధాపధముల జాబితా

1. జీర్ణరసాయనము మాత్రలు అజీర్ణమునకు	1-4
2. వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి- జ్వరములకు నీసా	1-3
4. అమృతాంజనము నీసా	1-3
5. మూలకంకకు తైలము డబ్బి	1-3
6. తామర తైలము, తామర, తీటకు	0-6
7. కలరా మాత్రలు, వాంతి భేదులకు	0-6
8. తేలుమందు, తేలుకాటుకు నీసా	1-3
9. దంతకూలహరి, పండ్లపొటుకు	0-8
10. కర్ణకూలహరి, చెవిపొటుకు	0-6
11. గజ్జిక తైలము, గజ్జినీడులకు డబ్బి	1-3
12. పసుకల్ల తైలము, శీతపసుకల్లకు	0-6
13. చందన ఆత్తరు 1 కొమ్మ	2-0
14. కుమ్మకు తైలము, డబ్బి	1-3
15. దంతచూర్ణము, పండ్లుతో ముటకు	0-2
16. శుభిభోగిమాత్రలు	1-0
17. శుభిభోగి తైలము, పుండ్లకు	1-0
18. రోమహరి, పెండ్రుకలు ఊడుటకు	0-8
19. మోహిని తైలము, పెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
20. చుండుకు నూనె నీసా	1-3
21. గ్రహణీమాత్రలు డబ్బి	1-3
22. జాలాబి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
23. కుసుమారిమాత్రలు, కుసుమ వ్యాధులకు	1-0
24. పెగకు ద్రావకము నీసా	1-3
25. కఫహరి, శీతకట్టు దగ్గులకు	1-0
26. కఫహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి	0-8
27. నుందరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి	1-3
28. శిరోవేదనమాత్రలు, తలనొప్పులకు	0-12
29. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
30. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0
31. కుంకుమపువ్వు తు	1-3
32. పచ్చకర్పూరం తు	1-3
33. కేలకు మందు నీసా	1-3
34. కస్తూరి	40-0
35. జాన్మ తు	3-0

పోస్తుకర్పులు ప్రత్యేకము.

అమృతాంజనం డిపో

బొంబయి — మదరాసు

ఆంధ్రదినపత్రిక

ఆంధ్ర దినపత్రిక	పొరుగురాజీవారికి			చెన్నపట్నమువారికి		
సంవత్సరమునకు	24	0	0	20	0	0
తరగమాసములకు	12	0	0	10	0	0
మాడుమాసములకు	6	4	0	5	4	0
మాసమునకు	2	2	0	1	12	0

వారపత్రిక

వారపత్రికకు సంవత్సర చందా రూ. 4 0 0

వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు కలహజుడు.

ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము, మదరాసు.